

Volim Vrbovsko

brj 8 / godina 4 / prosinac 2022.

Čestit Božić

SRETNNA NOVA GODINA

ISSN 2706-4239

9 772706 423001

Volim Vrbovsko

informativne novine
grada Vrbovskog

Godina 4, broj 8

ISSN 2706-4239

Izdaje:

Grad Vrbovsko,
Ulica hrvatskih branitelja 1
51326 Vrbovsko

Za izdavača:

Dražen Mufić, dipl. ing.

Uredništvo:

Tel: 051 875 115
E-mail: info@vrbovsko.hr

Dizajn i priprema:

Krunoslav Vilček
krunoslav.vilcek@gmail.com

Fotografije:

Arhiva Grada Vrbovskog

Naklada:

1000 primjeraka

Tisak:

Printera Grupa d.o.o.,
Sveta Nedelja

Iz sadržaja

- 5** Velik i značajan projekt uređenja kuće Mance je završen i u funkciji
- 8** Projekti koji su obilježili 2022. godinu
- 10** Grad Vrbovsko daruje građevinsko zemljište
- 11** Solidarnost: najugroženijim mještanima pomoć pri nabavi ogrjeva
- 13** Otvoreno reciklažno dvorište
- 16** Prijavljeni projekti sustava javne odvodnje i javne vodoopskrbe
- 18** Radosni prosinac, doček nove godine u podne
- 24** Kino dvorana opremljena sa 140 novih stolica
- 28** Poplave koje su obilježile rujun
- 34** Bundevidada – manifestacija dobrih osjećaja i divnih ljudi
- 53** Obilježeno 400 godina lova u Lukovdolu i Severinu na Kupi

Drage sugrađanke, dragi sugrađani,

iako su brojne kritike upućene blještavilu blagdana i konzumerizmu, ne može se reći da okićeni okoliš i dom ne pridonose posebnom blagdanskome ugođaju i opuštenu druženju. Ono dovodi do vrlo intenzivnog osjećaja baš tijekom božićnih blagdana koji tradicionalno potiču na zajedništvo, na razmišljanje o darivanju bližnjih, ali i o darivanju u dobrotvorne svrhe. Važna je zadaća blagdana darivanje i čestitke. One počinju već od sv. Nikole te osnažuju obiteljske odnose što je posebno važno za djecu i za njihov emotivni i duhovni razvoj. Naravno, darivanje uključuje racionalan pristup te simbolično značenje dara koji je puno više od njegove novčane vrijednosti. Posebno je važno pritom ne zaboraviti one koji si ne mogu priuštiti dio blagdanske radosti.

U nadolazećem vremenu božićnih i novogodišnjih blagdana, sa svojim suradnicima, želim Vam radosno iščekivanje Božića i uživanje uz bližnje te radost i mir!

Čestit i blagoslovljen Božić!

Sretna i uspješna Nova godina!

U duhu radosne poruke Isusova rođenja, koja obnavlja i hrabri pred svim životnim izazovima potičući istinske vrijednosti ljubavi i pomirenja te međusobnoga poštovanja, vjernicima pravoslavne vjeroispovijesti koji blagdan Božića slave po julijanskom kalendaru želim blagoslovljen Božić. Neka je mir i veselje svakome domu i svakoj obitelji.

Mir Božji, Hristos se rodi!

*Dražen Mufić, dipl. ing.
gradonačelnik*

Proracun grada Vrbovsko za 2023. godinu planiran je u iznosu od 6.595.780,00 eura. Prvi je to proračun u eurima i zato nam je svima potrebna brza prilagodba. Od posebne je važnosti da i ovim proračunom, kroz usvojene programe i vrlo veliki i raznoliki broj aktivnosti, osiguramo visoku razinu kvalitete javne usluge kao i znatne potpore u predškolskom odgoju i naobrazbi, kulturi, sportu, socijalnoj skrbi i pomoći u kući. Iako smo prethodne dvije godine imali dodatnih obaveza, ali i finansijskih izdataka vezanih uz pandemiju koronavirusa, smirivanjem situacije s pandemijom dolazi do brutalne agresije Rusije na Ukrajinu što dovodi do znatnog poskupljenja energenata i povećanja izdataka za grad, trgovačka društava i ustanove u našem vlasništvu. Dodatni je to udar na proračun kao i na naše osobne financije što neminovno dovodi do smanjenja životnog standarda. Intervencijom Vlade RH na formiranju cijene energenata, ali i poduzimanju mjera uštede i korištenja vlastitih mogućnosti, nadam se da ćemo u 2023. godini svi zajedno imati više razumijevanja za naše najpotrebitije sugrađane.

Bolju budućnost i stabilno dugoročno funkcioniranje sustava možemo osigurati samo novim projektima u svim područjima života, ali i kvalitetnom komunalnom infrastrukturom što u gradu Vrbovskom činimo gotovo cijelo desetljeće. Najveća prepreka razvoju je struktura i konstantni pad broja stanovnika. Uveli smo i

provodimo niz mjera za demografsku obnovu, ali bez značajnijeg uključivanja županije i države, bojim se da boljih rezultata neće biti. Moram istaknuti da se još uvijek ne pristupa znalački i sustavno rješavaju pitanja opstanka na ovim prostorima jer osim kvalitetnih i dobro plaćenih radnih mjesta potrebno je osigurati cjelokupnu društvenu infrastrukturu potrebnu za život mladih obitelji, ali i starijih domaćinstava. Vjerujem kako svi vidimo da se u Vrbovskom svih ovih godina vrlo intenzivno radi na mnogobrojnim projektima koji nas čine ljepšom i ugodnijom sredinom za život.

Stoga i u ovom proračunu ne manjka novih razvojnih projekata za koje očekujemo financiranje iz NPOO-a (Nacionalni plan oporavka i otpornosti) i Švicarske darovnice. Ukupna vrijednost projekata grada i Voda Vrbovsko d.o.o. spremnih za prijavu je gotovo 15 milijuna eura. Smatram da ulazak naše zemlje u Schengen otvara nove mogućnosti za dolazak investitora, ali na ovom području samo uz određene olakšice koje država mora donijeti po uzoru na visokorazvijene europske zemlje.

Gradonačelnik Dražen Mufić

PRORAČUN GRADA VRBOVSKOG ZA 2023. GODINU

Grad Vrbovsko

Poračun grada Vrbovskog za 2022. godinu

Poračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci Grada Vrbovskog za proračunsku godinu.

U nastavku donosimo kratki pregled Proračuna za 2023. s najvažnijim smjernicama razvoja Grada Vrbovskog koji pojašnjava planove i aktivnosti.

Proračun sadrži:

1. Opći dio:

■ Račun prihoda i rashoda u kojem su prikazani svi prihodi i rashodi prema ekonomskoj klasifikaciji (npr. prihodi od poreza, imovine, pristojbi te rashodi za zaposlene, financijski rashodi).

■ Račun zaduživanja/financiranja koristi se u trenutku kada postoje viškovi ili manjkovi. Na računu zaduživanja/financiranja prikazuju se izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova te primici od financijske imovine i zaduživanja.

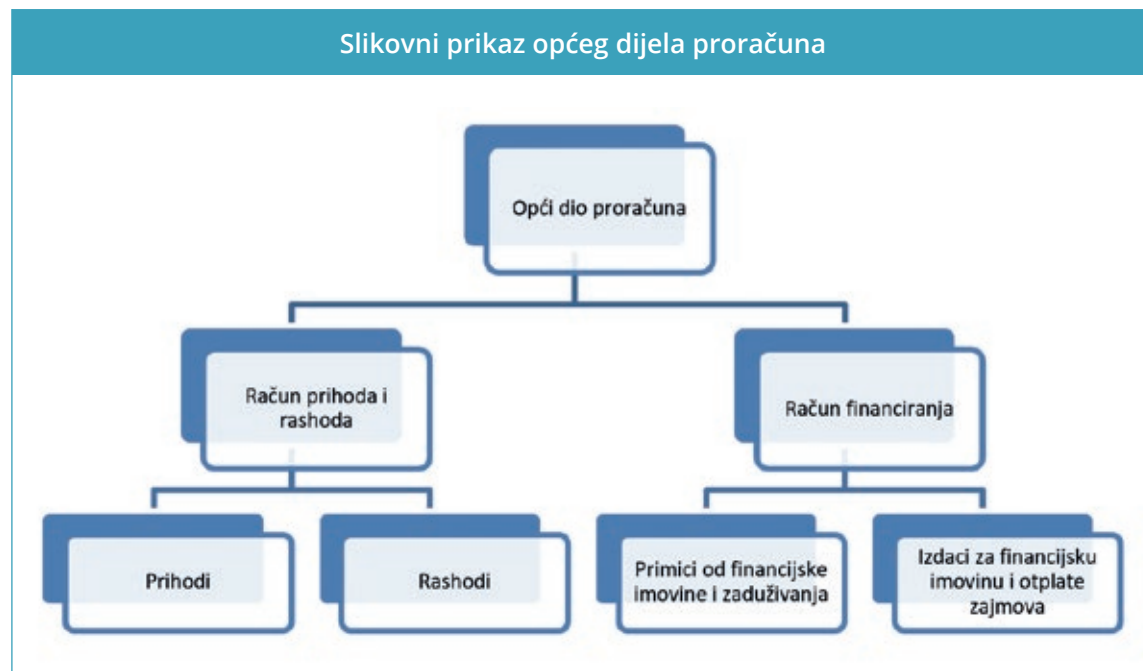
Račun prihoda i rashoda prikazuje prikupljena i potrošena sredstva tijekom jedne godine stoga se

on sastoji od prihoda i rashoda. Račun zaduživanja/financiranja sastoji se od primitaka od financijske imovine i zaduživanja te izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova. Na račun zaduživanja/financiranja upisuju se viškovi nastali većim priljevom prihoda od rashoda te manjkovi nastali većim odljevom sredstava u rashode od priljeva prihoda.

2. Poseban dio:

■ Plan rashoda i izdataka raspoređen po organizacijskim jedinicama (odjelima) i proračunskim korisnicima iskazanim po vrstama te raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata.

Slikovni prikaz općeg dijela proračuna

U posebnom dijelu Proračuna Grada Vrbovskog formirana su tri razdjela i to: Razdjel 001 - Predstavnička i izvršna tijela u kojem su planirana sredstva u iznosu od 141.110,00 EUR; Razdjel 002 - Komunalni sustav i gospodarstvo sa planom od 3.646.500,00 EUR te Razdjel 003 - Jedinstveni upravni odjel s planiranim sredstvima u iznosu od 2.808.170,00 eura što ukupno čini plan od 6.595.780,00 EUR.

Proračun Grada Vrbovskog za 2023. godinu sadrži niz aktivnosti i projekata od kojih izdvajamo one najvažnije: **Održavanje komunalne infrastrukture planirano u iznosu od 567.600,00 EUR; Građenje objekata ko-**

munalne infrastrukture planirano u iznosu od 581.900,00 EUR; Održavanje i ulaganje u groblja planirano u iznosu od 105.500,00 EUR; Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva planirano u iznosu od 362.400,00 EUR; Razvoj turizma planirano u iznosu od 875.900,00 EUR; Javne potrebe u predškolskom odgoju i obrazbi planirane u iznosu od 403.190,00 EUR; Javne potrebe u kulturi planirane u iznosu od 770.420,00 EUR; Javne potrebe u športu planirane u iznosu od 566.850,00 EUR te Javne potrebe u socijalnoj skrbi planirane u iznosu od 309.650,00 EUR.

Kako bismo imali što bogatiju turističku ponudu, nastavljamo ulagati u uređenje šetnice uz rijeku Kupu, skijališta, Centar za posjetitelje u izletištu Kamačnik, uređenje riječnih kupališta i niz drugih turističkih manifestacija i lokaliteta važnih za razvoj našeg grada.

Grad Vrbovsko redovito aplicira na sve dostupne vanjske izvore financiranja sa cijelim nizom svojih projekata te ćemo to nastaviti raditi i u 2023. godini kako bi izvršili planirane projekte u korist stanovnika Grada Vrbovskog.

Ljubomir Cindirć, voditelj odsjeka za proračun i financije

10. sjednica Gradskog vijeća Grada Vrbovskog, 08.12.2022. godine

KUĆA MANCE

- prostor koji će unaprijediti društveni i kulturni život Grada Vrbovskog i objediniti turističku ponudu

Velik i značajan projekt uređenja Kuće Mance je završen i u funkciji

Velik i značajan projekt uređenja Kuće Mance je završen i uskoro na tom prekrasno uređenom prostoru počinje niz aktivnosti kojima će biti predstavljene mogućnosti tog objekta koji će na jednom mjestu nuditi priču o prošlosti i sadašnjosti područja Grada Vrbovskog, ali i omogućiti lokalnim OPG-ovima prodaju i izlaganje proizvoda, razne skupove i druženja, kazališne predstave i likovne izložbe itd. Gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mučić ističe zadovoljstvo odlično odra-

“Nakon što su svi poslovi vezani uz vanjsko i unutarnje uređenje Kuće Mance i pratećih objekata gotovi, u fazi smo izrade programa rada sa čijom se realizacijom kreće početkom sljedeće godine. U izradi će sudjelovati dvije nove zaposlenice koje će, u skladu s EU odredbama, pet godina biti zaposlene na ovim poslovima. No, u izradu ćemo uključiti i Tatjanu Kušić, stalnu suradnicu za turizam, kao i neke udruge s ovog područja - primjerice Udrugu Volim Vrbovsko, koja će u određenoj mjeri voditi brigu o ovom objektu i dijelu sadržaja koji će se ovdje nuditi. Ciljevi programa bit će zanimljiva i kvalitetna kulturna, zabavna i turistička događanja, a želja nam je da Kuća Mance u što većoj mjeri zarađuje sama za sebe i bude što neovisnija o proračunu Grada Vrbovskog”, rekao je gradonačelnik Dražen Mučić.

đenim poslom te posebno napominje kako je riječ o uređenju nekadašnje Kuće Mance i gradnji tri prateća objekta u, na neki način, najnepovoljnijim uvjetima.

“Kuća je građena tijekom dvije pandemijske godine te u godinu kad su cijene građevinskog i repro materijala “odletjele u nebo” pa nije bilo jednostavno sa strogo namjenjenim sredstvima učiniti sve što je napravljeno. Kuća Mance svoj život počinje zapošljavanjem dvije djelatnice koje su u studenom počele raditi raditi u ovom prostoru. To su naše mlade sugrađanke Tea Flajnik i Ti-

hana Božić koje će sigurno imati puno posla, jer ovaj objekt zahtijeva brojne aktivnosti. Ovo nije potpuno komercijalni objekt i

znamo da će biti troška, ali ćemo učiniti sve da se što više zarađuje, odnosno da troškovi rada i održavanja ovog objekta budu što

niži. No, najbitnije je da kroz rad Kuće Mance dajemo doprinos razvoju cijele naše sredine - od raznih OPG-ova kojima ćemo ovdje omogućiti predstavljanje i prodaju proizvoda, preko raznih udruga i svih koji se bave turizmom, pa do onih koji žele nove sadržaje vezane uz kulturu i zabavu. Sve mogućnosti Kuće Mance predstavljat ćemo postupno i po različitim segmentima. Dakle, nije nam želja jedno službeno otvaranje, već niz prezentacija mogućnosti Kuće Mance. Potom ćemo tijekom zime to dodatno intenzivirati kako bismo sezonu dočekali s ponudom nove atraktivne lokacije koja će privući mnoge", govori gradonačelnik Mufić, a Tanja Kušić, stručna suradnica za turizam u JUO Grada Vrbovskog dodaje:

"Uz samu Kuću Mance tu su još i tri dodatna objekta koja će omogućiti dodatne sadržaj, podi-

ći razinu društvenog i kulturnog života te bitno pomoći razvoju turizma. Tu je i prekrasno dječje igralište kao i veliki prostor za parking. A u planu nam je na jednoj lokaciji nasuprot urediti jedan 'retro' prostor koji bi svjedočio životu nekadašnjih ljudi koji su živjeli u doba kad je ova cesta bila značajna poveznica kontinenta i Hrvatskog primor-

Prvi kulturni događaj

"Prvi kulturni događaj bio je koncert čuvenog ravnogorskog Mješovitog pjevačkog zbora 'Gimpl' koji smo organizirali u sklopu 'Radosnog prosinca'. Koncert je bio odlično posjećen iako se održao na dan kada je igrala Hrvatska nogometna reprezentacija. No, nikakvog straha za slab posjet nije bilo. Naprotiv, tražila se stolica više, pa smo zaista zadovoljni ovom, nazovimo je uvertirom", rekao je gradonačelnik Dražen Mufić.

Posjet Dječjeg vrtića "Bambi" Vrbovsko Kući Mance

Dana 17.11.2022. godine Dječji vrtić "Bambi" Vrbovsko posjetio je Kuću Mance. Zajedno sa svojim odgajateljicama obišli su novouređeni prostor Kuće Mance. Malim vrtićancima najzanimljivija je bila igraonica koja je i namjenjena djeci njihova uzrasta u kojoj su se najviše zadržali, a igru su nastavili i na novouređenom dječjem igralištu smještenom uz Kuću Mance.

ja. Sama Kuća Mance starinska je lijepa kuća koja je bila nacionalizirana nakon Drugog svjetskog rata te potom zapuštena pa je za obnovu trebalo dosta sredstava i rada. Sada će u njoj djelovati TIC (Turistički informativni centar) sa dvije zaposlenice. Tu su još i dvorana za sastanke i kongrese, prostor za radionice, prijemni prostor za goste koji dolaze autobusima, tri kuhinje, kušaonica, prostor za prodaju domaćih proizvoda i suvenira naših OPG-ova te tri vanjska objekta u kojima je moguće održavati razne manje kulturne priredbe, slaviti rođendane, organizirati obilježnice i slična druženja. Kuća Mance bit će u funkciji razvoja turizma, ali i čitave zajednice ovog područja i služiti će nam da u njenim prostorima kroz različite aktivnosti predstavljamo sve što je vezano za naš zavičaj i to svima koji posjete područje naše lokalne samouprave”, rekla je Kušić.

Marinko Krmpotić

Dvije nove zaposlenice “Kuće Mance” su Tea Flajnik i Tihana Božić. Tea je završila Ekonomski fakultet u Rijeci, a Tihana srednju ekonomsku školu u Moravicama i iza sebe imaju različita radna iskustva među kojima su, što je za ovaj posao bilo važno, i iskustva vezna uz EU projekte. “Vjerujemo da u suradnji s nizom udruga i pojedinaca iz mjesta možemo napraviti jako puno na podizanju standarda vezanog uz društveni život, kulturu i turizam. Svakako ćemo nastojati osmisliti što veći broj raznovrsnih događanja u samoj Kući Mance i objektima koji se nalaze uz nju. Namjera nam je uključiti u aktivnosti sve dobne skupine - od vrtića do umirovljenika, OPG-ove, udruge te pojedince koji se bave turizmom i kulturom... Kroz suradnju i dogovor s njima nastojat ćemo osmisliti i organizirati niz različitih turističkih i kulturnih priredbi, gastro druženja i slična događanja”, najavljuju Tea i Tihana. Posebno ističu kako su prikupljajući podatke o povijesti Kuće Mance naišle na niz zanimljivih podataka koji će predstaviti svakom posjetitelju na ulazu u sada već prelijepo uređen prostor Kuće Mance.

Prvi posjetitelji

Među prvim posjetiteljima Kuće Mance bio je Zbor liječnika Grada Zagreba, skupina liječnika zaljubljena u pjevanje. Oni su godinama, na inicijativu pokojnog slikara Josipa Ferenčaka, dolazili u Vrbovsko i održavali svoje koncertne nastupe, a ta je tradicija nastavljena i nakon smrti Ferenčaka. Ono što je također vrlo značajno je da su 15 slika pokojnog dr. Josipa Ferenčaka izložene u prostorijama “Kuće Mance” kao trajni eksponati kao uspomena na njegov slikarski opus posvećen Vrbovskom, prekrasnom Kamačniku i okolini. Slike su poklon obitelji Ferenčak te dr. Eugena Halara koji je podmirio troškove njihovog uramljivanja.

PROJEKTI KOJI SU OBILJEŽILI 2022. GODINU

Godinu 2022. kra- se tri potpuno realizirana pro- jekta ukupne vri- jednosti 15 mi- lijuna kuna. Riječ je o jaslicama, reciklažnom dvorištu te Kući Mance. Koliko su ta tri projekta vrijedna pokazuje i činjenica da je izvorni proračun Grada Vrbovskog 18 milijuna kuna.

Ova godina donijela nam je i nekoliko novih vrijednih ugovora. Dok je ljeto uglavnom vrijeme odmora, u Gradu Vrbovskom se nije mirovalo. U drugoj polovici kolovoza Grad Vrbovsko potpi- sio je tri ugovora za radove vri- jedne oko 2 milijuna kuna.

Sanacija krovista bivše zgrade Lovачkog doma

Prvi ugovor vezan je uz izvođe- nje radova rekonstrukcije zgrade društvene namjene i to za sana- ciju krovista bivše zgrade Lovач- kog doma koja će svoju namjenu u budućnosti pronaći kao knjiž- nica koja će kao višefunkcionalan prostor biti središte društvenog i kulturnog života u Vrbovskom.

Radovi vrijedni 935.643,39 kuna (s PDV-om) zaključeni su pot- pisivanjem Ugovora s poduze- ćem Palam d.o.o. iz Sesveta. Grad Vrbovsko je sredstva za radove u iznosu od 750.000,00 kuna osigu- rao kroz natječaj od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Eu- ropske unije i to prema programu podrške brdsko-planinskim po- dručjima dok će ostatak u iznosu od 185.643,39 kuna financirati iz Gradskog proračuna.

Izgradnja dječjeg igrališta uz Dječji vrtić Bambi

Drugi ugovor odnosi se na rado- ve izgradnje dječjeg igrališta uz Dječji vrtić Bambi Vrbovsko pre- ma projektu arhitektonskog ure- da Kreativni krajobrazi. Ukupna vrijednost projekta procijenjena je na oko 2,7 milijuna kuna te će se izvoditi fazno ovisno o osigura- nju potrebnih sredstava. Za prvu fazu radova s poduzećem Parkovi plus d.o.o. iz Rijeke sklopljen je ugovor vrijedan 493.168,75 kuna (s PDV-om) te su radovi već u tijeku. Sredstva za prvu fazu ra- dova Grad Vrbovsko je osigu-

“Na zgradi nekadašnjeg Lo- vačkog doma Vrbovsko, koja će biti obnovljena i pretvore- na u Gradsku knjižnicu Ivan Goran Kovačić, počeli su ra- dovi vezani uz izmjenu kro- višta. Naravno, to je samo dio planiranih poslova koji će se dalje odvijati po fazama pa bi tako u drugoj fazi slijedilo uređenje interijera te zatim i opremanje prostora. Za te faze sredstava još nemamo, ali smo u procesu traženja pa se Grad Vrbovsko ponovo, po treći puta, prijavio na novi natječaj Ministarstva kulture. Vjerujemo u treću sreću jer ćemo sada pri prijavi moći pokazati kako je dio radova već započeo i kako smo pro- našli dio sredstava iz drugih izvora za izmjenu krovista. Uz ministarstva, novac za reali- zaciju tražit ćemo i kod dru- gih izvora financiranja kako

bismo došli do potrebnih oko 7 milijuna kuna koliko je tre- nutno vrijedan projekt ure- đenja nove knjižnice koji se temelji na točno određenim standardima struke.

Primjerice, po novim krite- rijama knjižnica mora ima- ti prostor minimalne veliči- ne od 150 četvornih metara, propisan je broj mjesta za pristup internetu, mora po- stojati mogućnost pristupa invalidima... Svi ti kriteriji po- dižu i cijenu radova, a radeći za manju svotu i bez pošti- vanja njihovih kriterija je be- smisleno, jer tada knjižnica nikada ne bi dobila dozvolu za rad što bi značilo da uludo trošimo novac”, govori ravnateljica Vučinić koja ističe kako uposlenici, ali i svi stanovnici ovog područja koji vole knji- ge i knjižnicu, jedva čekaju uređenje novih prostora:

“Imat ćemo puno više prosto- ra no sada, pristup će biti bolji, a u dvoirištu ispred buduće knjižnice moći će se priredi- vati razne kulturne priredbe i druženja. U unutrašnjosti će biti čitaonica za koju vje- rujem da će privući mnoge. Imat ćemo i kutak za djecu i mlade, a posudba knjiga i bo- ravak u knjižnici bit će puno ugodniji. Svakako ćemo ići i na produljenje radnog vre- mena. Težimo tome da knjiži- ca bude otvorena od 8 do 18 sati, a barem dva dana tjedno trebala bi raditi i do 20 sati, posebno ako u knjižnici mi- slimo održavati književna i slična druženja. Imat ćemo, dakle, znatno više sadržaja pa će biti nužno i zapošljava- nje još jedne osobe barem na pola radnog vremena”, rekla je ravnateljica Gordana Vuči- nić.

Državna tajnica Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, Željka Josić, dr. med., u četvrtak 15. rujna 2022. godine uručila je predstavnicima gradova i općina Ugovore o sufinanciranju za "Projekt ulaganja u objekte dječjih vrtića" prema Programu podrške poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima u 2022. godini, a sukladno Odluci o raspodjeli financijskih sredstava za projekte usmjerene na poboljšanje materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima u 2022. godini od 26. kolovoza 2022. godine, objavljenoj na mrežnim stranicama SDUDM-a. Grad Vrbovsko je slijedom rezultata Poziva dobio iznos od 455.000,00 kuna / 60.388,88 EUR za projekt Okoliš i igralište dječjeg vrtića Bambi u Vrbovskom.

Za potrebe izgradnje dječjeg igrališta Grad Vrbovsko je otkupio zemljište veličine preko tisuću kvadrata. Projektom će se izgraditi i opremiti dječje igralište kao i urediti okoliš u sklopu dječjeg vrtića i jaslica koji trenutno nemaju uređeno dječje igralište. Izgradnjom igrališta stvorit će se adekvatan, kvalitetan i siguran prostor te omogućiti veća kvaliteta provođenja slobodnog vremena djece, odgojitelja i roditelja na otvorenom. Dječje igralište nezaobilazan je dio odrastanja, a u sklopu dječjeg vrtića i jaslica, ono postaje preduvjet za bolji fizički i psihički razvoj djece.

Poslovi na uređenju gradske zgrade koju koriste nogometaši "Vrbovskog" ove jeseni ušli su u drugu fazu. Tijekom prve, napominje gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić, s 800.000 kuna uređen je prostor svlačionica, prostorije za suce i tuševi, a sada se u drugoj fazi nastavljaju radovi na uređenju unutrašnjosti zgrade i smještajnog prostora u potkrovlju.

"Ova su sredstva osigurana iz Ministarstva turizma, preciznije Odjela za sport, ali i iz našeg Gradskog proračuna. Po njihovom završetku preostat će nam još treća faza, što će biti energetska obnova same zgrade, krovništa i fasade. Ovaj objekt neće biti isključivo vezan uz sport, već će služiti i za smještaj turističkih grupa. Ovim ulaganjem težimo podizanju kvalitete infrastrukture vezane uz sport i turizam. U to smo i dalje spremni ulagati, a kad je o sportskim uspjesima i rezultatima riječ, onda o tome moraju razmišljati ponajprije klubovi i to kroz traženje što kvalitetnijih sponzora", rekao je gradonačelnik Mufić.

Potpisivanje ovih ugovora, ističe gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić, predstavlja direktan i konkretan početak reaktivacije spomenutih projekata koji se, s obzirom na zahtjevne financijske okvire, moraju realizirati po fazama: "Naravno, bolje bi bilo da smo mogli osigurati sredstva za potpunu realizaciju. No, to nije bilo moguće pa se mi prilagođavamo situaciji i krećemo u rad po fazama s željom da spomenujte projekte što prije privedemo kraju. U nadolazećem razdoblju Grad Vrbovsko će prijavama na što već broj natječaja od europskih, državnih pa sve do županijskih nastojati osigurati što više sredstava za realizaciju zamišljenih projekata. Tako trenutačno radimo na novelaciji projekta Centra za posjetitelje u Kamačniku koja uključuje kompletno uređenje pristupne ceste te nabavu električnih vozila. Riječ je o gradskom projektu dosada najveće vrijednosti iznosa oko 40 milijuna kuna. Kandidat ćemo ga na natječaj Ministarstva turizma za posjetiteljsku infrastrukturu iz NPOO-a. Aktivno se revidiraju i pripremaju i ostali projekti za koje se čekaju natječaji NPOO-a.", rekao je gradonačelnik Mufić.

Vrbovsko je, nogometno, vrlo uspješna goranska sredina

NK Vrbovsko je zabilježio niz odličnih rezultata pa su, primjerice, nakon što su prošle godine uvjerljivo osvojili naslov prvaka 2. Županijske lige, sada i vodeća momčad 1. Županijske lige! Ako se tome doda da Gomirje i Moravički Željezničar sasvim dobro nastupaju u 2. ŽNL, ispada da je trenutačno Vrbovsko nogometno najuspješnija goranska sredina.

rao od Ministarstva regionalnog razvoja u iznosu od 270.000,00 kuna, PGŽ 100.000,00 kuna te iz proračuna Grada Vrbovskog. Mališani Dječjeg vrtića, jaslica, Osnovne škole kao i svi mališani Grada Vrbovskog dobiti će novi i vrlo atraktivan prostor za igru te za kreativno provođenje slobodnog vremena.

Sanacija i adaptacija objekta svlačionice i pratećih prostorija NK Vrbovsko

Dana 1. kolovoza 2022. godine gradonačelnik Grada Vrbovskog Dražen Mufić u prostorijama Ministarstva turizma i sporta potpisao je Ugovor za sanaciju i

adaptaciju objekta svlačionice i pratećih prostorija Nogometnog kluba Vrbovsko u iznosu od 800.000,00 kuna. Sredstvima dobivenim od Ministarstva turizma i sporta Grad Vrbovsko će nastaviti projekt uređenja prostorija Nogometnog kluba Vrbovsko čija je procijenjena vrijednost radova prema projektantskom troškovniku 2 milijuna kuna (bez PDV-a).

Podsjećamo da je Grad Vrbovsko za prostore NK Vrbovsko do sada ostvario sufinanciranje iz Agencije za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju u iznosu od 371.975,00 kuna (Javni poziv Lag-a Gorski kotar) te Primorsko – goranske županije u iznosu od 333.333,34 kuna. ■

Vrbovsko nastavlja sa demografskim mjerama

Grad Vrbovsko daruje građevinsko zemljište

U želji da što kvalitetnije gospodari svojom imovinom te da od takvog načina rada pripomogne i razvoju svog područja, u Gradu Vrbovsko došli su na još jednu ideju o tome kako oplemeniti gradsko vlasništvo. “Riječ je o”, govori nam gradonačelnik Dražen Mufić, “projektu darivanja gradskog građevinskog zemljišta. Cilj je, onima koji zadovolje kriterije koje ćemo propisati, besplatno dodijeliti građevinsko zemljište u našem vlasništvu. Grad će biti vlasnik tog zemljišta koje će biti dodijeljeno pojedincu ili obitelji sve do trenutka dok kuća na tom zemljištu ne bude izgrađena, a nakon toga će vlasništvo biti prebačeno na one koji su kuću izgradili. Iz ove odredbe jasno je da želimo prije svega do seljavanje, odnosno darivanjem građevinskog zemljišta, privući ljude i obitelji koji će ovdje živjeti i raditi, a objekte koje sagrade na tom zemljištu mogu koristiti i u turističke svrhe, dakle iznajmljivati ih.

Ovo nije mjera, poput nekih ranijih koje smo provodili, vezana samo uz mlađe stanovnike našeg područja, već ljude svih životnih dobi, a isto tako, ograničenja neće biti niti kad je riječ o mjestu stanovanja. Drugim riječima, kan-

didirati će se moći i ljudi koji ne žive na području Grada Vrbovske. Na tom darovanom građevinskom zemljištu bit će, sukladno odredbama darovnice, nužno izgraditi kuću i to u roku od dvije do tri godine. To svakako znači

da će ti ljudi trebati biti kreditno sposobni i spremni ući u tu investiciju u čijoj im realizaciji Grad Vrbovsko pomaže na način da im besplatno daruje zemljište”, govori gradonačelnik Dražen Mufić dodajući kako će ova mjera krenuti u primjenu sljedeće, 2023. godine, a trenutno su u izradi svi potrebni kriteriji i pravilnik kojeg će biti nužno poštivati.

“Za sada nam je plan da godišnje darujemo četiri takva građevinska zemljišta, a ovaj bi projekt trebao trajati nekoliko narednih godina i po njegovom završetku trebali bismo na području Grada Vrbovske imati nekoliko novih kuća, oplemenjen prostor i, nadam se, povećanje broja stanovnika. O pojedinostima natječaja i rokovima prijave javnost će na vrijeme biti obaviještena sljedeće godine kada se sve pokrene. Prva građevinska zemljišta bit će u Vrbovskom, praktično u samom središtu grada, a nakon toga ćemo takve građevinske parcele nuditi i u drugim naseljima našeg područja”, najavio je gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić.

Marinko Krmpotić

SOLIDARNOST: Nakon krumpira Grad Vrbovsko socijalno najugroženijim mještanima pomaže pri nabavi ogrjeva

Dio drva iz šuma u vlasništvu Grada Vrbovskog namijenjen je socijalno ugroženima s tog područja, a dio će se zamijeniti kao sirovina s poduzećima od kojih Vrbovsko nabavlja pelete za grijanje zgrade gradske uprave i time smanjiti troškove za ogrjev

Nakon već tri godine uspješnog projekta sadnje krumpira i podjele sjemenskog krumpira, Grad Vrbovsko ima novi projekt kojim će pomoći građanstvu, a posebno najpotrebitijima. Ovog je puta riječ o pomoći pri nabavi ogrjeva, a način na koji će to ova lokalna samouprava učiniti je vrlo originalan, a opet - pravo goranski. O čemu je riječ, više nam je rekao gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić: "Svake godine nam se uz korisni-

ke socijalne pomoći javi barem još tridesetak ljudi kojima treba pomoć pri kupnji ogrjeva. Ta potreba za ogrjevom sve je izraženija pa smo stoga odlučili i sami pomoći tako što ćemo koristiti drvo koje raste na zemljištu koje je u našem vlasništvu. Drugim riječima, Grad Vrbovsko ima nešto šume, odnosno parcela obraslih drvećem. Odlučili smo tu šumu sjeći te tim drvom opskrbljavati one kojima je pomoć u ogrjevu najpotrebnija. Svo to zemljište pod šumom uvedeno je u službene registre pa imamo pravo njima

raspolagati. Stoga smo raspisali javni natječaj za izvođača radova izrade ogrjeva i krenuli u rušenje dijela tih stabala.

Upravo u ovoj godini kad cijene energenata rastu, smatramo da je to jako dobar potez. Dio tih stabala namijenjen je, dakle, socijalno ugroženima s našeg područja, a dio ćemo zamijeniti kao sirovinu s poduzećima od kojih nabavljamo pelete za grijanje zgrade gradske uprave. Kroz sječicu ćemo doći i do nešto pilanskog drva koje ćemo prodati, a zaredom usmjeriti za potrebe socijale i

razmišljamo i o tome da ju u manje naseljenim dijelovima gasimo te i na taj način uštedimo, a uz sve to svim našim gradskim poduzećima i svima koji rade u okviru grada uputili smo okružnicu kroz koju od njih tražimo krajnje racionalno ponašanje s energentima kako bi troškovi bili što manji i kako bismo izbjegli redukcije koje su također jedan od oblika štednje", govori gradonačelnik Mufić naglašavajući kako ideja o rušenju i koripšenju drva s gradskog zemljišta nije nova: "Na tu ideju došli smo pred neko-

Gradonačelnik Mufić skreće pažnju i na nespretnost države u cilju pomaganja. Namjera je sigurno dobra, ali je realizacija pomalo komična. Ističe: "Naime, novac za pomoć socijalno ugroženim kućanstvima, vezan uz plaćanje ogrjevnog drva, dolazi nama iz države u mjesečnim ratama od po 87 kuna. To je tako jer država pomaže s 1000 kuna po korisniku tijekom 12 mjeseci. U namjeri da se novcem ne manipulira, oni su to podijelili na 12 mjesečnih rata, što je za goranske prilike tragikomično jer za 87 kuna možeš kupiti nekoliko cjepanica. Pokušat ćemo naći način da taj novac mi, odnosno socijalno ugroženi, dobijemo u punom iznosu jer se tako mogu kupiti dva-tri metra drva - što bi tada bila pomoć, za razliku od tih 87 kuna", rekao je gradonačelnik Dražen Mufić.

Grad Vrbovsko je na česticama u svom vlasništvu izvršio sječicu, izvlačenje i cijepanje ogrjevnog drva i podjelo 120 m ogrjeva čime je ukupno 60 korisnika dobilo po dva metra drva. Prijevoz ogrjeva se vršio kamionom i traktorom Komunalca d.o.o. Vrbovsko, a podjelu drva vršili su djelatnici Vlastitog pogona, Komunalca i javnih radova Grada Vrbovskog.

rada gradske uprave te korisnika gradskog proračuna. Na taj način ćemo korištenjem gradske imovine ublažiti posljedice nadolazeće krize i bitno smanjiti troškove vezane uz ogrjev, tj. troškove koji će predstojeće zime mnogima biti veliki problem.

Naravno, time ćemo sačuvati i gradski proračun, a to ćemo činiti i kroz druge aktivnosti. Primjerice, javnu rasvjetu gasit ćemo ranije kako se ne bi događalo da svijetli tijekom dana. Također,

liko godina, ali smo je zbog niza drugih poslova odgađali. No, ove godine kad prijete kriza vezana uz energente odlučili smo je realizirati. Namjera nam je taj oblik pomoći nastaviti i u sljedećim godinama jer želimo da takve površine obrasle šumom koristimo mi koji smo vlasnici a ne netko drugi. A to se znalo događati, i to bez ikakvih ovlaštenja", zaključio je gradonačelnik Mufić.

Marinko Krmpotić

Pravilno razvrstavanje otpada na grobljima

Za plastične lampione i metalne poklopce posebni spremnici

Poštovani,

Iza nas je blagdan Svih svetih i dopis sličan ovome članku došli ste već na kućnu adresu. Zašto vam se ponovo obraćamo i vraćamo se na istu temu? Prije svega da se zahvalimo svim čitateljima i našim korisnicima što su prihvatili inicijativu Grada Vrbovskog i Komunalca d.o.o. i potrudili se da pravilno razvrstaju i odlože plastične lampione i metalne poklopce u za to predviđene novo postavljene spremnike na svim grobljima. U dopisu smo najavili da ćemo to i učiniti kao prvi korak u sprječavanju nastanka otpada koji se ne reciklira, i upravo smo zajednički to i ostvarili te zasebno iz navedenih spremnika prikupili gotovo trideset kubnih metara pravilno razvrstanog plastičnog otpada – lampiona, koji bi u suprotnom završili na deponiju Centra za gospodarenjem otpada Marišćina.

Ne razmišlja se mnogo o tome da velika količina lampiona i umjetnih aranžmana stvara veliku količinu otpada koji se prikupi. Iz toga proizlazi veći trošak prikupljanja i zbrinjavanja otpada te stvara veliki ekološki problem. Republika Hrvatska je pri samom vrhu na listi zemalja EU u potrošnji nadgrobnihih svijeća i lampiona po broju stanovnika pa prevencija i smanjenje otpada na svakom koraku, mora postati naš prioritet što nije lak zadatak jer zahtijeva promjenu našeg razmišljanja i navika. Obično prilikom kupnje proizvoda uopće ne razmišljamo da će oni, ili neki njegov dio, prije ili kasnije završiti u otpadu. Svaka sitnica koja se tiče naših preminulih ima određenu simboliku i služi kako bi se na neki način stupilo u kontakt s njima. U svijetu se **blagdan Svih svetih** drugačije slavi. U Hrvatskoj je običaj da se tog dana na groblje donosi cvijeće, najčešće krizanteme i lampioni koji se pale.

Svakako je važno poštivati običaje i tradiciju koji, prema nekim zapisima, sežu još od četvrtog stoljeća, ali problemi današ-

njice vezani su velikim dijelom za zaštitu okoliša i zbrinjavanje otpada. Ipak, došlo je vrijeme da počnemo jednako brižno razmišljati, kako o pokojnicima, tako i o svojim potomcima kojima s gomilama otpadnih lampiona stvaramo ozbiljan ekološki problem. Zato je krajnje vrijeme da prilagodimo svoje navike i donesemo ekološki prihvatljive odluke.

Ukupna svjetska proizvodnja plastičnih masa narasla je s 1,5 milijuna tona 1950. na 322 milijuna tona 2015. Otpadna plastika, osobito u oceanima, danas je velik ekološki problem jer se npr. plastična boca u okolišu razgradi tek za 450 godina. Plastični je otpad zbog prljanja te miješanja različitih vrsta plastike razmjerno skupo uporabiti kao materijal. I, kad uzmemo u obzir da se nije razgradila niti prva količina proizvedene plastike vrijeme je da se zapitamo - što možemo mi učiniti za nas i našu djecu?

1. ZAMIJENITI PLASTIČNIM LAMPIONIMA (stakleni lampioni duže traju i mijenja se isključivo unutarnji uložak koji je veličinom manji i zauzima manje prostora u spremniku za odlaganje otpada) ili **solarnim nadgrobnim lampama** (imaju dug vijek trajanja i ekonomski su isplativije), smanji-

te količinu svijeća koju ste namjevali zapaliti.

2. ZAMIJENITI PLASTIČNIM NO CVIJEĆE SA PRIRODNI Umjesto plastičnih aranžmana i buketa na grob se mogu položiti lončanice ili postaviti **manji broj** plastičnih aranžmana,

3. POSADITI CVIJEĆE Ukoliko postoji prostor predviđen za to (ovo je najdugotrajnije rješenje, pogotovo ako se posade trajnice. U svakom slučaju je mnogo prihvatljivije rješenje nego kupnja plastičnih aranžmana koji u sebi imaju plastiku, žice, gumu i iste je iznimno teško oporabiti, odnosno iskoristiti kao sirovinu u daljnjoj proizvodnji, već se ista mora odložiti na deponije).

Također ovim načinom postupanja možete utjecati i na visinu grobne naknada obzirom da se upravitelji groblja na području Grada Vrbovskog (Grad Vrbovsko i društvo Komunalac d.o.o.) pri izradi okvirnog godišnjeg plana troškova održavanja groblja rukovode i količinom otpada koje će se prikupiti na grobljima putem postavljenih spremnika za miješani komunalni otpad a stvaraju sve veći trošak. Praćenjem prikupljenih ko-

ličina otpada, utvrđeno je da su količine miješanog komunalnog otpada na grobljima daleko veće od predviđenih i planiranih kroz godinu dana, te je neminovno da će, ukoliko se nastavi istom dinamikom i na isti način puniti spremnike, nužno doći do povećanja cijena grobne naknade. Vlasnici groblja osim brige o otpadu i njegovog zbrinjavanja, obavljaju niz radnji poput košnje, čišćenja, uređenja biljaka, okoliša, zalijevanja, investicijskog ulaganja u groblja, izgradnje ograda, zidica te održavanja cjelokupne infrastrukture. Svi navedeni poslovi su neophodni jer je briga o čistoci i urednosti groblja kao i daljnje ulaganje u njih za Grad Vrbovsko i njegove stanovnike od iznimne važnosti. No, uočen je trend da se prihvodi od grobne naknade u velikoj mjeri troše na zbrinjavanje otpada prikupljenog na grobljima. S tim u vezi, potrebno je da svi mi djelujemo zajednički i doprinesemo smanjenju otpada koji se tamo prikuplja. U suprotnom se osnovni troškovi na grobljima neće moći pokrivati iz grobne naknade te će se ista morati korigirati.

ŠTO MI ČINIMO?

Postavili smo spremnike za odvojeno odlaganje plastike (lampiona, plastičnih aranžmana...).

U pripremi je također i rješavanje za biootpad. Ovisno o uvjetima na svakom pojedinačnom groblju određuje se kutak za odlaganje biootpada ili se postavljaju komposter za svježe cvijeće, buket, aranžmane, zemlju i lončanice iz tegli, travu i ostali biološki materijal nastao prilikom čišćenja svakog groba. Ovdje će biti od iznimne važnosti odvojiti nebiološke elemente od bioloških. Trake, žica, gumena podloga, plastične posude itd. se moraju odložiti u za to predviđene spremnike.

I za kraj, spremnici za otpad postavljeni na grobljima služe samo i isključivo za odlaganje otpada sa groblja. Budimo savjesni i nemojmo odlagati svoj otpad iz kućanstva na grobljima jer svaki korisnik grobnog mjesta plaća grobnu naknadu iz koje se plaća odvoz i zbrinjavanje otpada, a samim time plaća i otpad koji je **zalu**tao iz kućanstva na groblja.

Komunalac d.o.o.

Prijedlog:

1. ZA LAMPIONE I METALNE POKLOPCE: na svim grobljima prije blagdana postaviti 2 spremnika od 120 l, standardne veličine. Zbrinjavanje po jednom kilogramu plastike iznosi prema ponudama od 1,4 kn/kg. Potrebno je iz spremnika odložiti u jumbo jutene vreće i odložiti na privremeni deponij do prikupljanja određene količine potrebne za prijevoz. Provjeriti na kojim grobljima u blizini postoje zeleni otoci za odlaganje stakla da se ne postavljaju i treći spremnik za staklo.

2. ZA VIJENCE NA SVIM GROBLJIMA: prilikom uređivanja groba, u roku od 30 dana od ukopa, vijence izrezati i ukloniti žice i plastične trake te ih usitniti šredrom na reciklažnom dvorištu.

3. ZA ARANŽMANE OD SVJEŽEG CVIJEĆA: na svakom groblju napraviti kompostnu jamu ili odrediti i ograditi zaseban kutak i tamo odlagati kao biootpad.

Komunalac d.o.o., Vrbovsko,

Otvoreno reciklažno dvorište

Komunalna investicija vrijedna 4,5 milijuna kuna

Nakon svečanog otvorenja, reciklažno dvorište je započelo sa radom 26. srpnja 2022. godine.

Zasigurno možemo reći da je upravo otvorenje ono čemu su se veselili svi koji na području Grada Vrbovskog rade na poboljšanju sustava gospodarenje otpadom, jer znaju važnost završetka i stavljanja u funkciju takvog projekta. Na nama je, da naše korisnike uputimo u ulogu koju reciklažno dvorište ima u našem gradu.

Osiguranjem funkcioniranja reciklažnog dvorišta pridonosi se provedbi aktivnosti s višim redom prvenstva u hijerarhiji gospodarenja otpadom s najboljim ishodom za okoliš:

- sprečavanje nastanka otpada
- priprema za ponovnu uporabu
- recikliranje
- drugi postupci uporabe, npr. energetska uporaba
- zbrinjavanje otpada

Reciklažna dvorišta imaju značajnu ulogu u ukupnom sustavu održivog gospodarenja otpadom jer omogućuju građanima zbrinjavanje vrijednih i problematičnih vrsta otpada iz kućanstva. Sve vrste otpada koja se do sada nisu mogla preuzimati od korisnika, ovim načinom su riješena (npr. akumulatori, baterije, stiropor. i sl) te sve što se nije preuzimalo na kućnom pragu. Znamo da je izdvojeno prikupljanje otpada na mjestu nastanka i predaja na reciklažnom dvorištu najbolji način pripreme otpadnih materijala za daljnju uporabu.

Dvorište je sveukupno koštalo 4.572,00 kuna (s uključenim PDV-om) od čega je 85 % financiralo Mini-

starstvo graditeljstva preko Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, dok su ostalih 15 % pokri-

li Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, PGŽ i Grad Vrbovsko.

Otkup se vrši u redovne dane reciklažnog dvorišta na adresi Ulica hrvatskih branitelja 3F

U ZIMSKIM MJESECIMA:

od 1. studenog do 31. ožujka: utorkom od 10.00 do 16.00 sati i petkom od 9.00 do 15.00 sati te svaku prvu subotu u mjesecu od 10.00 do 13.00 sati.

U LJETNIM MJESECIMA:

od 1. travnja do 31. listopada: utorkom od 11.00 do 18.00 sati, petkom od 11.00 do 16.00 sati te svaku prvu subotu u mjesecu od 10.00 do 14.00 sati.

Ambalaža koja se zaprima mora na sebi imati otisnut natpis "POVRATNA NAKNADA 50 Ip". Sukladno članku 24. stavku 7. Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži prodavatelj i osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužni su i smiju preuzeti od potrošača – fizičke osobe otpadnu ambalažu od pića u količini do najviše 80 otpadnih ambalažnih jedinica dnevno po pojedinom potrošaču.

Komunalac d.o.o.

U RECIKLAŽNOM DVORIŠTU U VRBOVSKOM OMOGUĆEN OTKUP POVROTNE AMBALAŽE

Dana 21. listopada 2022. godine reciklažno dvorište u Vrbovskom započelo je sa zaprimanjem PET, AL/FE te staklene ambalaže koja je u sustavu povratne naknade Fonda za zaštitu okoliša i

energetsku učinkovitost. Odaziv građana je veoma dobar pa je u mjesec dana prikupljeno gotovo 20.000 ambalažnih jedinica. Sa tvrtkom Unija nova d.o.o. kao skupljačem, sklopljen je ugovor da po pozivu u kratkom roku dolazi po prikupljenu ambalažu.

Upravo na ovom primjeru je vidljiv pozitivan utjecaj Europske

“Moram reći da sam izuzetno ponosan i sretan jer smo napokon otvorili reciklažno dvorište. Time smo poboljšali mogućnosti gospodarenja otpadom tj. našim građanima dodatno definirali način kućnog odlaganja otpada što je, recimo, vrhunac svega što smo radili na području Vrbovskog, a radili smo još dosta toga: sanirali smo i zatvorili deponij Cetin, izgradili pretovarnu stanicu odakle vozimo otpad na centralno županijsko odlagalište Marišćina a građanima smo na cijelom području postavili zelene otoke i podijelili kante za odvojeno prikupljanje otpada”, kazao je Nevenko Žagar, voditelj odsjeka za komunalni sustav.

Vaganje pa odlaganje

Dvorište se prostire na oko 2500 četvornih metara te se sastoji od dijela za zaposlene tj. ureda, dijela za odvajanje otpada na otvorenom te na zatvorenom za otpad koji se ne smije izlagati kiši i sličim nepovoljnim vremenskim uvjetima. Otpad se važe na za to predviđenim mjestima na samom ulazu u dvorište, nakon čega se odlaže u odgovarajuće spremnike.

Unije na gospodarenje otpadom jer je donesenim direktivama, gospodarenje otpadom u Republici Hrvatskoj podignuto na višu razinu. Jedan od pozitivnih rezultata djelovanja tih direktiva je značaj

jan porast broja reciklažnih dvorišta u RH izgrađenih u posljednjih nekoliko godina. U razdoblju od 2016. do 2021. godine izgrađena su 142 nova reciklažna dvorišta financirana sredstvima EU.

Članica uprave Nikolina Osojnički pozvala je sve korisnike da savjesno odvajaju otpad, kako u svojoj kući, tako i u ovom reciklažnom dvorištu te je dodala kako se kod ljudi mora podići svijest o odlaganju otpada jer je, uz sprečavanje nastajanja samog otpada, skupljanje otpada na mjestu nastanka najbolji način pripreme otpadnih materijala za daljnju uporabu.

U Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića održana edukacija o održivom gospodarenju otpadom i zaštiti okoliša

Dana 9.11.2022. s početkom u 8 sati održana je edukacija o održivom gospodarenju otpadom i energetske učinkovitosti kao faktorima zaštite okoliša te prevenciji zdravstvenih rizika i promociji zdravlja u sklopu međusektorskog multidisciplinarnog javnozdravstvenog programa “Mobilni EKO kutak” učenicima 6-ih i 7-ih razreda OŠ Ivana Gorana Kovačića u Gradu Vrbovskom.

Edukatori iz redova komunalnog društva te Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ – ispostava Delnice, približili su zainteresiranim učenicima osnovne pojmove organizacije i specifičnosti prikupljanja otpada u Gradu Vrbovskom i okolici, piramidu hijerarhije postupanja s otpadom, na koji način se mogu prevenirati zdravstveni rizici odgovornim odlaganjem otpada te kako uporaba “zelenih” energenata može pridonijeti zaštiti okoliša i ljudskog zdravlja.

Za potrebe provođenja programa u prostoriji škole postavljena je i obrazovno-informativna izložba koja se sastoji od 30-tak plakata te popratnih eksponata za bolje razumijevanje pojma kružnog gospodarstva i održivog ra-

zvoja. Za grafičku pripremu i svu logistiku oko prijevoza i postavljanja bili su zaslužni požrtvovni volonteri Hrvatske udruge stanara i suvlasnika zgrada.

Program je djelomično sufinanciran iz sredstava JLS Grada Vrbovskog te iz sredstava JRS Primorsko-goranske županije dok je ostatak aktivnosti pokriven vlastitim kapacitetima iz redova provoditelja, partnera te sudionika na programu, a sve u svrhu lakšeg ostvarenja ciljeva iz krovnih EU i nacionalnih smjernica, uredbi i razvojnih strategija.

Program se uspješno proveo i u ostatku većih centara Gorskog kotara, odnosno Općini Fužine, Gradu Delnicama te Gradu Čabru. U planu je da se edukativni program nastavi provoditi sustavno u svim osnovnim školama na području Gorskog kotara s uvođenjem certifikata kvalitete, mjerenjem uspješnosti te obogaćivanja postojećih metodologija i edukativnog materijala novim temama i interaktivnim sadržajima vezanim za glavnu problematiku.

Egon Zukić, mag. admin. sanit., univ. spec. oec.

Iz komunalnog odsjeka

ASFALTIRANJE NERAZVRSTANIH CESTA DAMALJ I VUČKOVIĆI (GORNJI I DONJI)

Početkom listopada 2022. godine izvršeno je asfaltiranje i uređenje "bankina" na nerazvrstanoj cesti u naselju Damalj i Vučkovići (gornji i donji). Riječ je o radovima vrijednim 316.317,50 kuna (sa PDV-om). Radove je izvršila tvrtka Arkada d.o.o. iz Duga Rese čija je ponuda na natječaju prihvaćena kao najpovoljnija.

Sredstva za realizaciju dobivena su od Ministarstva graditeljstva (120.000,00 kuna) te Primorsko-goranske županije (117.000,00 kuna), dok će ostatak biti osiguran iz gradskog proračuna.

Time se završava ovogodišnji ciklus radova asfaltiranja u koji je iz gradskog proračuna već utrošen isti iznos za za popravak poljoprivrednih putova i sanaciju te održavanje nerazvrstanih cesta. ■

NABAVA SPREMNIKA ZA ODVOJENO PRIKUPLJANJE OTPADA

Kako bi se što kvalitetnije vršilo zbrinjavanje otpada, nabavljeni su polupodzemni spremnici kapaciteta 3000 litara za staklo, papir i plastiku i postavljeni na zelenu površinu između OŠ Ivana Gorana Kovačića i Dječjeg vrtića Bambi.

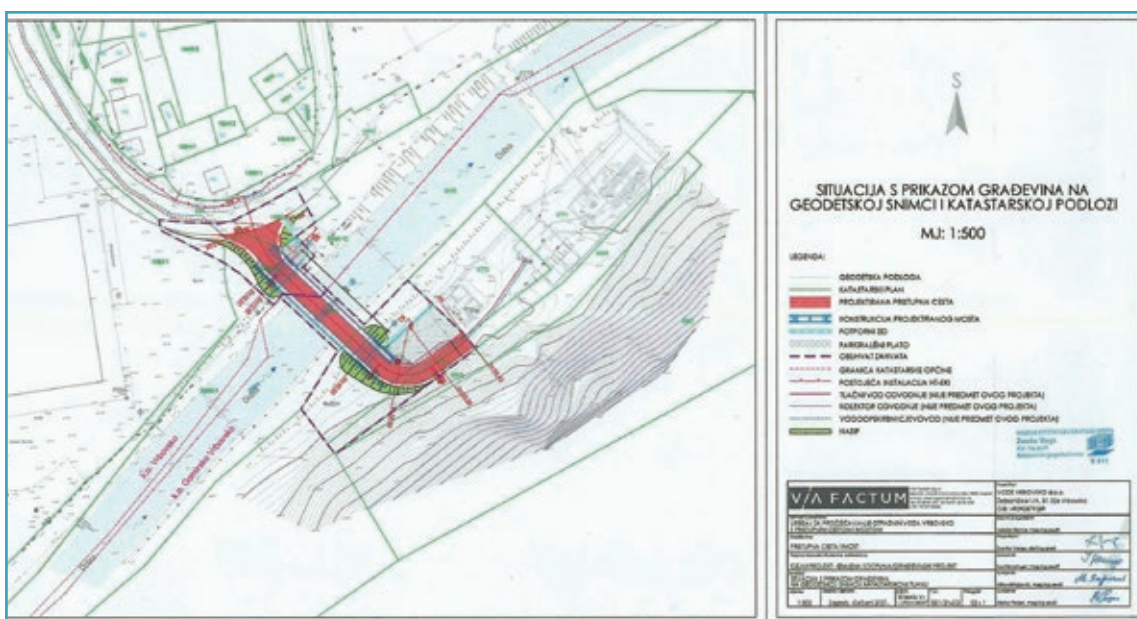
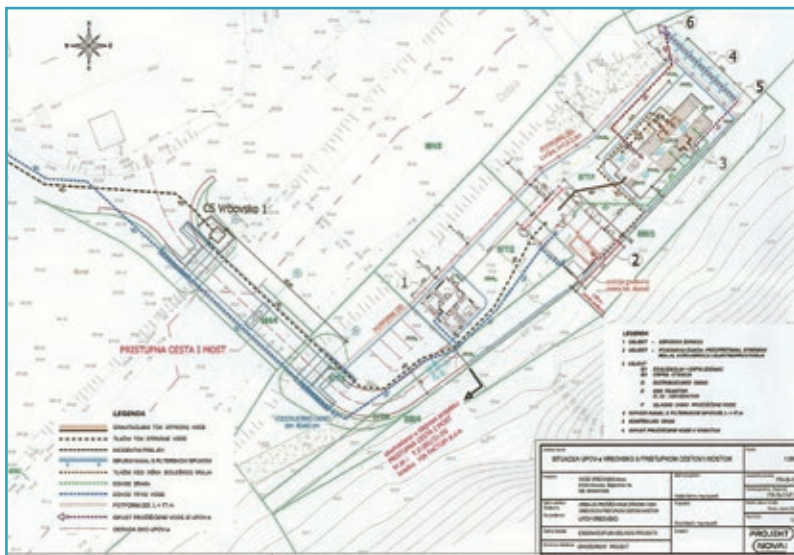
Nabavljeni su i edukativni spremnici za reciklažni otpad koji su raspoređeni u osnovne škole i dječji vrtić kako bi djeca za vrijeme boravka u vrtiću ili školi učila o korisnosti odvajanja otpada a time i očuvanju okoliša. ■

PROŠIRENJE GROBLJA DOKMANOVIĆI U MORAVICAMA

Tijekom ljetnog i jesenskog razdoblja radilo se na proširenju groblja u Dokmanovićima čemu je prethodila parcelacija i otkup zemljišta od privatnog vlasnika. Uklonjen je stari kameni zid i izgrađen novi u donjem dijelu proširenja i popločane su pješačke staze između ukopnih polja.

U drugoj se fazi izvode radovi izgradnje zidića panelne ograde, postavljaju vrtni ivičnjaci prilazne staze i ukopnih polja, a radove izvodi gradsko trgovačko društvo Komunalac d.o.o. ■

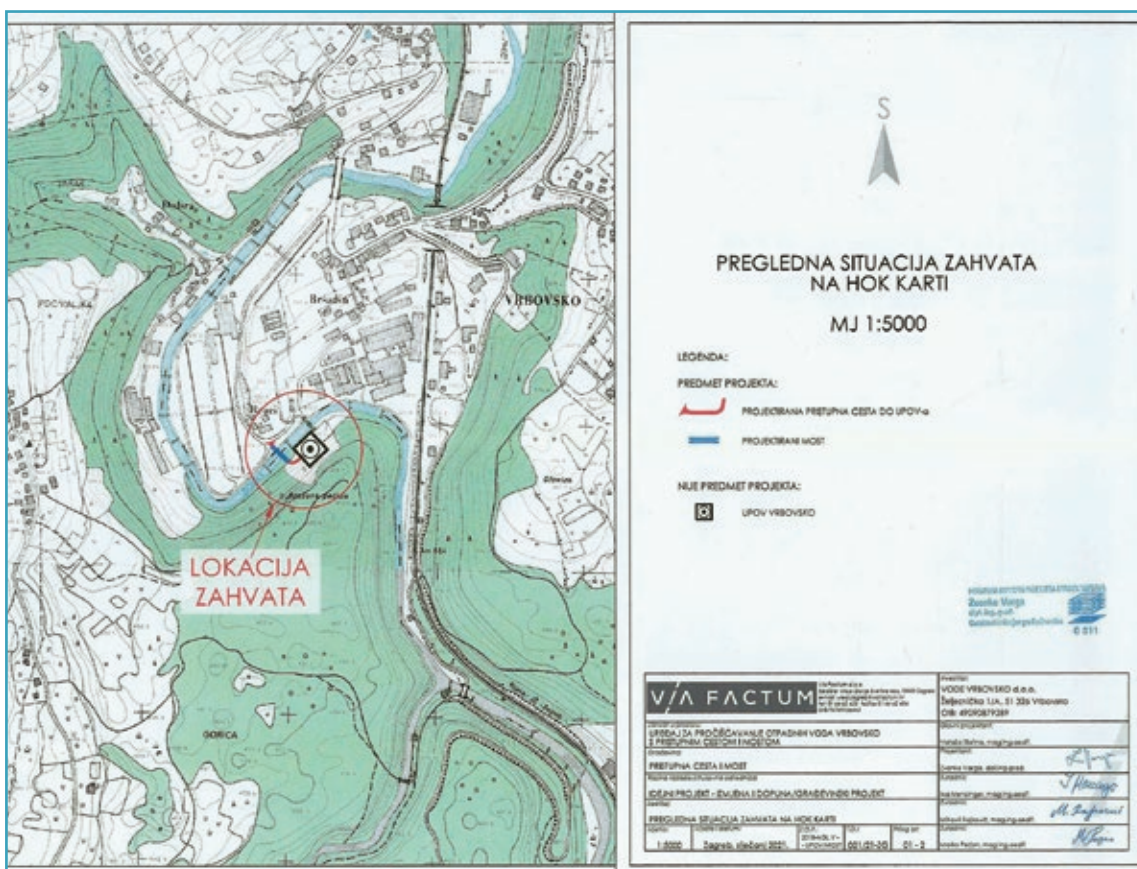
trajalosti cjevovodnog materijala, loše izvedbe i nedostatnih profila potrebno je rekonstruirati. Rekonstrukcijom ovog vodovoda ugraditi će se cijevi promjera 100 i 125 mm koje će zadovoljiti sve potrebe za vodom i protupožarnu zaštitu. Ugraditi će se 10 nadzemnih hidranata na razmaku 150 m. Ukupna dužine novog cjevovoda iznosi 1338 m.

Vrijednost ovih radova procjenjuje se na 4.364.000,00 kuna.

5. Izgradnja Crpne stanice CS-1

U sklopu izgradnje kanalizacijskog sustava za DIO-1 Vrbovsko uz neposrednu blizinu budućeg mosta i UPOV-a potrebno je izgraditi CS-1.

Vrijednost ovih radova procjenjuje se na 950.000,00 kuna.

Prihvatljivi troškovi koji će se financirati iz NPOO-a su i provedba stručnog nadzora, troškovi vođenja projekta i troškovi vidljivosti projekta koji se procjenjuje na 1.500.000,00 kuna te ukupna investicija koja se prijavljuje u NPOO u iznosu 74.850.000,00 kuna. Rokovi za provedbu projekta je plansko razdoblje 2023. - 2026. god.

Vode Vrbovsko d.o.o.
Zdravko Paušić, dipl. ing., direktor

“Dali su iz Primorsko-goranske županije počeli puhati neki novi vjetrovi ili je u osnovi riječ samo o još jednom obećanju kojemu je cilj umiriti javnost, to ćemo tek vidjeti”

“**M**oji suradnici i ja otišli smo u Županiju vidjeti što učiniti s mogućnošću produženja ugovora vezanog uz nabavu pokretne trake i ratraka za naše skijalište. Riječ je o tome da je zbog objektivnih razloga, aktualne situacije u Europi, došlo do poteškoća u nabavi te potrebne tehnike i stroja. Zato smo, i ne samo mi, tražili produženje tih rokova što je i prihvaćeno. Uz pročelnika Krpana bio je i dožupan Petar Mamula i to kao predstavnik sprske nacionalne manjine, a iznenada se pojavio i župan Komadina koji nije bio najavljen.

Pa kad se on već pojavio, iznio sam mu sve o čemu sam u niz navrata medijski istupao, a oni su to naknadno na svojim stranicama popratili tekstem o mom gostovanju te sve skupa proglasili svojevrsnim zakopavanjem ratnih sjekira, jer sam ja, je li, bio njihov najžešći kritičar. To je njihovo stajalište i oni na njega imaju pravo, ali ja nikakve ratne sjekire nisam zakopao i to iz jednostavnog razloga - nisam ih niti bio podigao.

Sve što sam radio bilo je upozoravanje na niz nepravilnosti, grešaka i potpuno neprimjerenog ponašanja Županije prema Gradu Vrbovsko i prema goranskim općinama i gradovima. Upozoravajući na ono što smatram lošim uvijek sam nudio i rješenja, predlagao nove odnose, tražio drugačije kriterije i zalagao se za pomoć u konkretnim i izravnim projektima, a ne “uravnilovku” po kojoj županija izdvoji dio novca pa tu svotu potom dijeli na devet jednakih dijelova i hvali se velikom

pomoći! Ponavljam, koja je to pomoć ako izdvoje 1,5 milijuna kuna za Fond za Gorski kotar i onda to “usitne” na 166.000 kuna svakoj lokalnoj samoupravi. Tko god se bavi bilo kakvim poslom vezanim uz lokalnu samoupravu, zna da su to smiješno mala sredstva, dostatna primjerice za asfaltiranje 15 metara ceste. Na takve sam stvari upozoravao i upozoravat ću jer Županija ne posto-

ji sama za sebe (mada su mnogi u njoj uvjereni da jest tako) već zbog toga da svojim sredstvima, koja se osiguravaju iz poreznih davanja svih građana kao i svojim znanjem, pomaže razvoju svih a posebno nas koji zaostajemo za razvijenim dijelom PGŽ.

Drago mi je da su me članci PGŽ saslušali, a posebno mi je drago što u obećali promjene tog odnosa. Naravno, to što je obeća-

“Niti ja a niti drugi goranski, pa i ostali članci lokalnih samouprava, ne želimo slušati o milijunskim ulaganjima u socijalu, održavanje prometnica, zdravstvo i školstvo. Mi govorimo o projektima razvoja. Školstvo, zdravstvo i socijala su obveze, naglašavam OBVEZE svake županije pa i PGŽ. Odnosno, oni ta sredstva, usput budi rečeno - puno veća od onih vezanih uz Gorski kotar, daju i drugim dijelovima županije. Ne zato jer to žele i dobra su srca, nego zato jer im je to zakonska obaveza. Zato ponavljam, a ponavljat ću to i dalje, nemojte nam govoriti kako ulažete u škole, Domove zdravlja i županijske ceste, nego nam pomognite u projektima kojima je cilj rast standarda, razvoj privrede, zapošljavanje... to je prava pomoć... Ima je, ali je daleko od dovoljne i kvalitetne”, zaključio je gradonačelnik Dražen Mufić.

no ja ću propitkivati i tražiti da se i ispuni. A obećano mi je kroz taj razgovor da će vjerojatno već ove godine svota namijenjena Fondu za Gorski kotar bitno narasti i ići prema onome što sam i predlagao a to je oko 10 milijuna kuna. U bliskoj budućnosti, rečeno je, možda će to biti i 20 milijuna kuna što su već solidni novci, čak i ako ih se podijeli na devet jednakih dijelova.

No, i dalje smatram da to nije dobro. Kriteriji moraju biti drugačiji. Kriteriji moraju vrednovati projekte, posebno one usmjerene ka zapošljavanju jer jedino ćemo tako zadržati ljude u Gorskom kotaru. Ja nisam protiv toga da se dio tih sredstava podijeli po tom ključu “uravnilovke”, ali većina bi morala biti vezana uz kvalitetu projekta, odnosno kriterije podjele novca, kriterije koji će jasno odrediti kako poticati razvoj. Sve je na tom razgovoru načelno prihvaćeno, a župan Komadina je najavio da će u skoro vrijeme iznos pomoći Gorskom kotaru narasti do 20 milijuna kuna, kao i da će biti osmišljeni novi kriteriji. Po meni su to sjajne vijesti.

Uz jednu ogradu – ako su točne. Naime, puno nam je puta već Županija svašta obećavala, a nakon toga obećano kresala i jako smanjivala. Dakle, kako će se realizirati ova obećanja, tek ćemo vidjeti. No, ja ću ih na to često podsjećati, a ako sam sve krivo shvatio, što nisam, neka se jave pa me isprave. **Uostalom, vidjet ćemo se, nadam se, uskoro u Ravnoj Gori na sjednici županijske skupštine pa tamo možemo dodatno sve razmotriti i analizirati”,** rekao je gradonačelnik Dražen Mufić.

Marinko krmpotić

Skupština PGŽ-a: Gorski kotar će od Županije dobivati 18 milijuna kuna godišnje

U županijskom proračunu za naredne tri godine (od 2023. do 2025.) svake će godine kroz Fond za Gorski kotar biti osigurano po 7 milijuna kuna za (su) financiranje projekata s područja Gorskog kotara, 6 milijuna kuna kroz Program razvoja poduzetništva, Program razvoja turizma i Program ruralnog razvoja za sufinanciranje tih aktivnosti te po 5 milijuna kuna koje će kroz rad Županijske uprave za ceste biti namijenjene podizanju kvaliteta cesta na području Gorskog kotara. Godišnje je to 18 milijuna kuna a u naredne tri godine ukupno 54 milijuna kuna kojima će se iz proračuna PGŽ nastojati poboljšati teško stanje u kojem se Gorski kotar nalazi. Odlučili su to jednoglasno članovi Skupštine Primorsko-goranske županije koji su prvi puta svoju sjednicu održali u Gorskom kotaru, točnije u Ravnoj Gori. No, to nije sve.

Naime, iz Županijske skupštine PGŽ na adresu Vlade RH bit će upućeni prijedlozi po kojima bi se od Vlade RH zatražilo osiguranje 100 postotnog financiranja projekata kroz EU, nacionalne ili programe bilateralne suradnje, osiguranje ravnopravnog statusa poduzetnika Gorskog kotara u odnosu na druge nerazvijene hrvatske regije te usvajanje Plana razvoja brdsko-planinskog područja koji bi trebao biti izrađen u suradnji s jedinicama lokalne samouprave sa brdsko-planinskih područja i to sa jasno definiranim financijskim elementima - dinamikom provedbe aktivnosti te nositeljima aktivnosti po svakoj od nominiranih mjera provedbe. Usto, Županijska skupština PGŽ smatra nužnim, za područje Gorskog kotara, donijeti zasebna zakonska rješenja kojima će se uvažiti osobitosti te osigurati mjere za demografski razvoj Gorskog kotara.

Ove je prijedloge u amandman uobličio župan Zlatko Komadina rukovodeći se pri izradi svog amandmana prijedlozima koje su kroz svoje amandmane ranije dostavili vijećnici HDZ-a te HSS-a i PGS-a. Budući da je ve-

lika većina njihovih prijedloga prihvaćena, sve su ove stranke odustale od svojih amandmana i prihvatile u jedan amandman uobličien prijedlog župana Komadine. Sve ove zaključke ŽS PGŽ uputit će na adresu Vlade RH i niza nadležnih ministarstava, a do njih se došlo nakon gotovo petosatnog trajanja prve točke dnevnog reda nazvane "Aktivnosti Primorsko-goranske županije u cilju poticanja razvoja Gorskog kotara". Prijepore i raspravu izazvalo je izvješće o ulaganjima u razdoblju od 2013. do 2021. godine koje je podnio Ljudevit Krpan, predstojnik Upravnog odjela za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje. U uvodnom dijelu govora on se obrušio na državne institucije s kojima suradnja nije dobra i koje često ne ispunjavaju ono što Županija predlaže ili traži, a vezano je uz Gorski kotar koji, po njemu, mora imati poseban status i to određen zakonom. Potom je naveo u što je Županija ulagala (školstvo, socijale, zdravstvo, poduzetnici, kultura, sport, Centar za ruralni razvoj i poljoprivredu, Centar za velike zvižeri, stalni postav muzeja u Kaštelu Zrinski, ulaganja ŽUC-a...) zaključivši kako se u Gorski kotar ulaže puno više nego što se sliježe kroz porezne prihode u županijski proračun:

"U razdoblju 2013. - 2021. Primorsko-goranska županija je s područja jedinica lokalne samouprave u Gorskom kotaru prikupila 57,8 milijuna kuna dok je na područje tih jedinica usmjerila ukupno 142,2 milijuna kuna proračunskih sredstava bez decentraliziranih sredstava, odnosno Županija je u proteklih devet godina na području Gorskog kotara utrošila

84,4 milijuna kuna više nego što je uprihodovala. Ako se tome pridodaju i sredstva ŽUC-a PGŽ, ukupno je u tom periodu u Gorski kotar uloženo 267,7 milijuna kuna, što je gotovo trostruko više od uprihodovanih sredstava u visini od 101,6 milijuna kuna", stoji u izvješću koje je podnio Krpan.

Nakon njega riječ je u ime domaćina preuzeo Damir Grgurić, predsjednik Koordinacije goranskih čelnika rekavši kako su izneseni financijski pokazatelji jaki, a rezultati na terenu slabi: "Očigledno je da novaca ima, ali ono što se prema nama upućuje su vatrogasne mjere. Županija se mora uključiti u većoj mjeri jer Gorski kotar pomoć je trebao još jučer", rekao je Grgurić.

Od županijskih vijećnika Ivana Pečnik Kastner podneseno je izvješće komentirala riječima: "Puno priče, malo rada", zamjerivši Županiji prebacivanje odgovornosti na državu, a Nedo Pinezić (Unija Kvarnera) istaknuo je kako u središtu održivog razvoja mora biti čovjek, a ne ceste i zgrade: "Ako mi dajemo više no dvostruku svotu u odnosu na prikupljene porezne prihode, a to se ne osjeti, onda to nije dobar posao", poentirao je Pinezić. Nezavisna Iva Rinčić dodala je kako je u izvješću nije trebalo reći što je uloženo, već što je napravljeno: "Jer, ovako sve izgleda bolje no što jest. Ako toliko ulažemo, a broj stanovnika i dalje drastično pada, onda nešto s tim ulaganjima nije u redu", konstatirala je Rinčić.

Leo Pavela (KIGO) predložio je stvaranje Odbora za kontrolu ulaganja u Gorski kotar jer je očigledno uloženo jako puno, a rezultati tih velikih ulaganja nisu vidljivi. Vjekoslav Rubeša (Akcija mladih) zaključio je kako je očigledno bila riječ o krivim ulaganjima te je to argumentirao investicijom u pogon za preradu voća koji djeluje u okviru Centra za ruralni razvoj i poljoprivredu u Staroj Sušici u kojem ne možemo na preradu donijeti voće, ako nemamo registriran OPG. Istodobno, možemo otići u susjednu Slove-

Sredstva po kriterijima

U amandmanu župana Komadine stoji i sljedeće: "Raspored sredstava za jedinice lokalne samouprave iz Fonda za Gorski kotar provodit će se sukladno kriterijima koji će se utvrditi pravilnikom o uvjetima i kriterijima za sufinanciranje i koji će prilikom vrednovanja u obzir uzeti broj novootvorenih radnih mjesta koja se osiguravaju realizacijom projekta, broj stanovnika i površinu općine ili grada te sukladnost s mjerama i ciljevima iz Plana razvoja PGŽ za razdoblje 2022. - 2027".

niju i dobiti tu uslugu bez problema. Sanju Beljan (HDZ) zasmotalo je što se u nabrananju silnih milijuna uloženi u Gorski kotar u proteklih devet godina uključuje ponajviše ono što je obveza županije (školstvo, zdravstvo, socijale, ceste...) i u što se ulaže i u drugim, puno razvijenijim područjima PGŽ, a rekla je i da ta ulaganja na goranskom području nisu nešto posebno: "Upravo se u Rijeci gradi sportska dvorana za jednu srednju školu, a svota njene izgradnje tek je nešto manja od desetogodišnjih ulaganja u goransko školstvo", primjetila je Beljan.

Budući da se sjednica održavala u Gorskom kotaru pravo na riječ su dobili i gosti pa je tako načelnik Općine Fužine David Bregovac iskazao razočarenje odviše političkim tonom rasprave: "Mi smo vam danas željeli predstaviti što nam treba i u što bi trebalo ulagati, a ne slušati o dosadašnjim ulaganjima u županijsku imovinu na goranskom području", rekao je Bregovac. Toni Štimac (Lokve) založio se za stvaranje financijske autonomije i znatno veću količinu prihoda koji bi na goranskoim području morali ostati od državnih firmi koje na ovom području odlično zarađuju. Katarina Mihelčić (Delnice) je istaknula kako Gorani ne traže povlastice već samo jednake šanse s drugima: "Mi i vi ne živimo u istim uvjetima. Nama je puno teže i u Gorskom kotaru više nije pitanje kako dovesti ljude, već kako ove što su još tu zadržati", rekla je Mihelčić, a Antonio Dražović (Čabar) istaknuo je da je u godinu i pol dana njegova rada odnos institucija bio takav da je pomoć koju je dobio bila toliko mala da im nije bila ni potrebna. Dražen Mufić (Vrbovsko) pohvalio je rasprave županijskih vijećnika koji očigledno poznaju stanje u Gorskom kotaru: "Jasno je da županijski vijećnici vide što Gorskom kotaru treba. Problem je u izvršnoj vlasti koja treba napraviti kvalitetne programe ili odgovoriti na neke naše prijedloge. Od ovdje spomenutih stotina milijuna kuna ulaganja, stanje je u Gradu Vrbovsko takvo da mi godišnje od Županije dobijemo 300.000 do 500.000 kuna. Ako je drugih ulaganja i bilo, ona su išla u županijsku imovinu, a ne u razvoj Grada Vrbovsko", rekao je Mufić.

Marinko Krmpotić

Gradu Vrbovskom za projekt "Zaželi za sebe" 494.400,00 kuna / 65.618,16 EUR

Potpredsjednica Vlade RH Anja Šimpraga i ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marín Piletić, uručili su u srijedu 14. rujna 2022. u Zagrebu 52 ugovora vrijednih više od 55 milijuna kuna u okviru Poziva "Zaželi – program zapošljavanja žena – faza III". Na potpisivanju ugovora bio je i Ante Lončar, ravnatelj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Između 52 uručena ugovora je i onaj Grada Vrbovskog koji je ove godine po prvi puta poslao prijavu na poziv ESF Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. Na svečanom potpisivanju i dodijeli ugovora bio je gradonačelnik Grada Vrbovskog Dražen Mufić.

"Iako mi već niz godina imamo vrlo kvalitetan program 'Pomoć u kući', odlučili smo prihvatiti i program 'Zaželi' koji će u roku od šest mjeseci rada s korisnicima svakako pripomoći dizanju standarda života tog dijela stanovništva našeg Grada. Program 'Zaželi' donijeti će nam mogućnost još većeg zahvata sloja starijih ljudi kojima je pomoć nužna i dobrodošla", rekao je gradonačelnik Mufić najavivši kako će, bude li to moguće i ubuduće kandidirati za program "Zaželi".

Obzirom da su starije osobe osjetljiva skupina korisnika, Danijela Panijan, ravnateljica Centra za pomoć u kući Grada Vrbovskog s dugogodišnjim iskustvom u radu sa starijim osobama, održala je edukativno predavanje te uputila žene koje su s područja Grada Vrbovskog zaposlene kroz projekt "Zaželi" na koji način postupati s ovom ranjivom skupinom. Osim korisnih savjeta, žene su dobile i upute o pravilnom recikliranju i odvajanju otpada koje će primjenjivati u svom radu, kao i naputke o vođenju dnevnika rada koje im je objasnila Ivana Vaccino iz Gradskog društva Crvenog križa Vrbovsko. Uspješan rad zaželio im je i Dražen Mufić, gradonačelnik Grada te im poručio kako je skrb o starijim osobama posao čiji se uspjeh mjeri zadovoljstvom korisnika.

Partneri na projektu Grada Vrbovskog "Zaželi za sebe" su Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Rijeka, Centar za socijalnu skrb Rijeka, Centar za pomoć u kući Grada Vrbovskog, Gradsko društvo crvenog križa Vrbovsko.

Projektom "Zaželi za Sebe" Grad Vrbovsko će omogućiti zapošljavanje 10 žena sa područja Grada Vrbovskog koje su prijavljene na Zavodu za zapošljavanje, a koje spadaju u ciljnu skupinu. To su žene od 50 godina i više, osobe sa invaliditetom, žrtve trgovanja ljudima, žrtve obiteljskog nasilja, azilantice, žene koje su izašle iz sustava skrbi i udomiteljskih obitelji, liječene ovisnice, povratnice sa odsluženja zatvorske kazne, pripadnice romske nacionalne manjine, beskućnice. Krajnji korisnici će biti starije osobe odnosno osobe u dobi 65 i više godina i/ili nemoćne osobe.

Marina Tonković, dipl. iur. Fotografije: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Treća godina za redom sufinanciranja izrade projektne dokumentacije za povećanje energetske učinkovitosti

Grad Vrbovsko jedina je jedinica lokalne samouprave u Primorsko-goranskoj županiji koja već treću godinu zaredom svojim stanovnicima sufinancira izradu projektne dokumentacije za povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u obiteljskim kućama, a sve sa ciljem povećanja broja kuća na području grada Vrbovskog koje su energetske učinkovite i pripadaju višim energetske razredima, tj. sa ciljem smanjenja troškova koje stanovnici grada Vrbovskog odvajaju za ionako skupe energente.

Sa izrađenom projektnom dokumentacijom stanovnici grada Vrbovskog mogu aplicirati na Javni poziv koji Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti Republike Hrvatske objavljuje svake godine i time postići znatne energetske, odnosno financijske uštede za svoje domaćinstvo. Po prihvaćanju prijave Fond sufinancira radove energetske obnove sa iznosom do 60 % potrebnih sredstava, ovisno o veličini kuće i ukupnim troškovima mjere koja se provodi (Fond ima svoje maksimalne iznose sufinanciranja pojedinih mjera).

Osim mjera energetske učinkovitosti poput izrade ili povećanja toplinske zaštite vanjske ovojnice (termo fasada), izrade ili povećanja toplinske zaštite vanjske ovojnice (krovišta ili stropa prema negrijanom, odnosno provjetravanom tavanu), zamjene vanjske građevne stolarije, sufinancirana je od strane Grada i izrada projektne dokumentacije za povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i to za ugradnju kotla na pelete, ugradnju sustava sa solarnim toplinskim kolektorima za pripremu potrošne tople vode, te za postavljanje jedne nove fotonaponske elektrane za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe, u sa-

mostalnom ili mrežnom radu, na postojeće obiteljske kuće.

Od 2020. godine Grad Vrbovsko je zaključio preko 28 ugovora sa vlasnicima obiteljskih kuća s područja grada, od kojih je velika većina sada već uspješno aplicirala na Javne pozive Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Republike Hrvatske. Do sada je energetske obnovljeno ukupno 8 obiteljskih kuća, dok su druge u fazi realizacije radova ili u fazi čekanja Ugovora od FZO-EU RH za sufinanciranje radova na energetskej obnovi, a sve te-

meljem projektne dokumentacije čiju izradu je sufinancirao Grad i time potaknuo jedan pozitivan ciklus na dobrobit svim stanovnicima grada. Zadnji potpis ugovora o izradi projektne dokumentacije sa građanima koji su podnijeli svoje prijave bio je u studenom ove godine.

Grad Vrbovsko nastavlja sa sufinanciranjem izrade projektne dokumentacije za energetske obnovu obiteljskih kuća sa područja grada te i ovim putem poziva sve zainteresirane sugrađane da se jave na Javni poziv grada koji

će biti objavljen na službenim internetskim stranicama grada. Svi građani mogu slobodno podnijeti svoju prijavu za izradu projektne dokumentacije koju grad Vrbovsko sufinancira za svoje građane sa 80 %.

Pored same izrade projektne dokumentacije vanjski suradnici grada pomažu građanima u podnošenju prijave na Javni poziv Fonda pa građani ne moraju strahovati da po izradi projektne dokumentacije neće znati podnijeti prijavu na Javni poziv Fonda.

Siniša Krunić

Radosni prosinac

Prosinac je mjesec posebnog ozračja. Uronite u ljepotu došašća! Grad Vrbovsko je i ovu godinu pripremio niz objedinjenih atraktivnih i šarolikih zbivanja poput darivanja djece, koncerata, predstava, atraktivnih izložbi, radionica...

Neke od priredbi su već održane pa vam donosimo dio blagdanske atmosfere dok nam neke, poput ispraćaja stare godine u podne tek slijede.

Ponoć u podne: Ispratimo staru godinu uz nezaboravnu zabavu, glazbu uživo i bogatu gastronomsku ponudu!

Grad Vrbovsko u suradnji s poduzećem Jarun ideja ove godine prvi put organizira program ispraćaja stare i dočeka nove godine s početkom u **10 sati ujutro**. Slavlje će kulminirati jedinstvenim odbrojavanjem u podne uz vatromet konfeta i balone dobrih želja. Točno u 12 sati svi posjetitelji u Vrbovskom dočekat će novu godinu "prvi put", a tijekom večeri ostat će vremena za još jednog slavlje.

Podnevni doček u Vrbovskom održat će se na prostoru **Gradske tržnice** u samom središtu Vrbovskog. Lokacija je udaljena svega tri minute vožnje od izlaza s autoceste, a u blizini je i **veliko parkiralište**.

Za sve koji se odluče posjetiti Vrbovsko na **Silvestrovo** očekuje ih odličan provod na posljed-

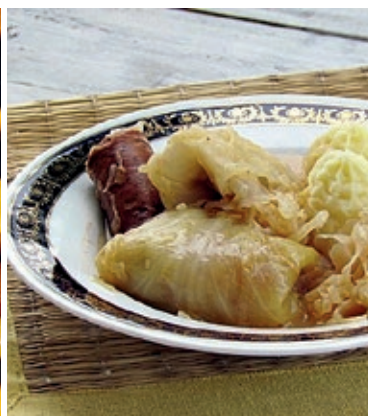
nji dan u godini - pripremljena su brojna iznenađenja, nagradne igre i bogata gastronomska ponuda. Svi okupljeni moći će uživati u **kuhanom vinu, sarmama i kiselim zelju, odojku, roštilju i omiljenim fritulama**, a tu je i posebna zanimljivost **PIK Vrbov-**

ca - čak jedan kilometar kobasica!

Osigurana je glazba uživo, pa će se za dobru zabavu pobrinuti **Dražen Turina Šajeta i njegov band**. Najavljen je i blještavi **vatromet konfeta**, karakterističan za dnevne dočeke, a

tu su i baloni dobrih želja koje će okupljeni u podne pustiti visoko prema nebu uz nadu da će im se ostvariti barem dio onoga što su poželjeli. Budući se u novogodišnjoj večeri često pleše valcer biti će organiziran i romantični valcer a otvorenom.

U Vrbovsko se na Staru godinu možete zaputiti i s **kućnim ljubimcima**. Naime, za njih je također pripremljena prigodna ponuda o obliku hrane Exclusion za mačke i premium proizvoda Fish4Dogs za pse. Ljubimci će dobiti i poklon-paketić poslastica i uzoraka hrane, a njihove će vlasnike

2022

VRBOVSKO & RESTORAN KAMAČNIK

- SAMO 3 MIN OD MAPLATNIH KUĆICA AUTOPUTA
- OSIGURAN BESPLATAN PARKING
- NAJROMANTIČNIJI VALCER NA OTVORENOM

RIJEKA 69 KM, 45 MIN

DELNICE 30 KM, 20 MIN

SKRAD 20 KM, 15 MIN

MRKOPALJ 30 KM, 20 MIN

FUŽINE 35 KM, 25 MIN

KARLOVAC 30 KM, 45 MIN

ZAGREB 96 KM, 1 SAT

obradovati popust od 10 posto na webshopu Belugo Plusa.

Vrbovsko se smjestilo na vrlo zahvalnom položaju te se nalazi na otprilike sat vremena vožnje i od **Rijeke** i od **Zagreba**, a i druga veća središta nalaze se u blizini, poput **Karlovca** (35 minuta), **Ogulina** (25 minuta) i **Delnica** (20 minuta). Ovo je prilika da nam se pridruže i posjetitelji smješteni u kućama za odmor na području Grada Vrbovskog i okolice.

Naravno, ispraćaj stare godine može biti dobra prilika i

za višednevno putovanje u Vrbovsko, naročito zimi, kada snijeg to područje pretvara u pravu idilu. Smještaj možete pronaći kod lokalnih iznajmljivača, a odlučite li se za opuštenu zimovanje ili aktivno razgledavanje, Vrbovsko vam ima što za ponuditi.

Pozivamo sve da nam se pridruže u podnevnom ispraćaju stare i dočeku nove godine u Vrbovskom. Kao domaćini garantiramo vam odličnu zabavu, domaću hranu i pravi zimski doživljaj. ■

SVETI NIKOLA DARIVAO MALIŠANE

Dana 5. prosinca 2022. Grad Vrbovsko je posjetio Sveti Nikola i na lica mališana izmamio mnogo smijeha, a njegova vreća puna darova sve je posebno razveselila. Djeca su uživala u predstavi "Avanture Svetog Nikole" u kojoj su sudjelovala kroz pjesmu, ples i izvođenje trikova, a dječja radost iz prepunog Doma kulture najavila nam je nadolazeće blagdane. Svi volimo blagdane jer je to doba kada se okupljamo u svojim domovima, kitimo božićno drveće i veselimo se darovima. No svakako ne smijemo zaboraviti na prave vrijednosti blagdana - čarolija je u dobrim djelima, međusobnom uvažavanju, miru i ljubavi...

OBAVIJEST: Darivanje djece obuhvaća dobnu skupinu od rođenja do četvrtog razreda osnovne škole. Obavještavamo roditelje da dar za svoje dijete (koje nije bilo u mogućnosti prisustvovati predstavi i tom prilikom dobiti poklon) možete do kraja ove godine preuzeti u upravnoj zgradi Grada Vrbovskog svakim radnim danom od 07,00 - 15,00 sati.

Tatjana Kušić

KONCERT MPZ "GIMPL"

Početak adventskih događanja i uvod u program Radosni prosinac u Vrbovskom obilježio je nastup MPZ Gimpl i vokalne skupine VitaNeo. Koncert je održan u Kući Mance, novom objektu na području Grada Vrbovskog koji će i ubuduće biti prostor sličnih kulturnih događanja. Posjetitelji su uživali u obradama domaćih i stranih hitova i to aranžmanima prilagođenim zbornom pjevanju pod dirigentskom palicom voditeljice zbora Žakline Majetić Mufić. U raznolikom i kvalitetnom glazbeno repertoaru prisutne je svojim nastupom i vokalnim sposobnostima oduševila najmlađa članica koja je ujedno i solistica zbora Mateja Pleše. Program je realiziran u sklopu Kulturne mreže PGŽ-a i pod pokroviteljstvom Grada Vrbovskog u čije ime je prisutne pozdravio gradonačelnik Dražen Mufić.

Gordana Vučinić, knjiž.

IZRADA ADVENTSKIH VJENČIĆA - KREATIVNA RADIONICA U KNJIŽNICI

Tradicionalno, već 14 godina u pripremama za najradosniji period u godini, vrijeme došašća i iščekivanju Božića, našim korisnicima poklanjamo kreativnu radionicu na kojoj si mogu izraditi adventski vijenac uz sav osiguran materijal. Iz godine u godinu zainteresiranih je sve više, a vjenčići su kreativniji i ljepši, izrađivani s ljubavlju u ugodnoj, poticajnoj i prijateljskoj atmosferi.

Gordana Vučinić, knjiž.

KINO VRBOVSKO - dvorana opremljena sa 140 novih stolica u parteru

Stolice u parteru omogućit će multifunkcionalnost dvorane, pa će uz kino to biti i prostor za kazališne predstave, koncerte, izložbe, skupštine...

Usali kino doma uspješno su završeni radovi montaže stolica u parteru. Postavljanju stolica prethodilo je brušenje i lakiranje parketa, postavljanje zvučne izolacije te bojanja zidova.

Gordana Vučinić, ravnateljica Gradske knjižnice Ivan Goran Kovačić u okviru koje djeluje Kino Vrbovsko navodi:

“Parter smo opremili sa 140 stolica identičnih onima koje imamo na balkonu, dakle malim foteljama. Klasičnih će biti 120, a 20 će ih biti sa stolicima kako bi na raznim sjednicama korisnici mogli odložiti radne materijale. Te stolice, za razliku od onih na balkonu, neće biti fiksne kako bismo omogućili multifunkcionalnost dvorane. Tu želimo imati kino, ali ne samo kino, već i prostor za primjerice: kazališne predstave, koncerte, izložbe, skupštine, sjednice i slična druže-

nja uz prisustvo većeg broja ljudi. Ukupnih 200 stolica u parteru i na balkonu čine maksimum sjedećih mjesta u ovom prostoru. Projekt uređenja Kina Vrbovsko išao je u fazama i postupno: “Počeli smo pred nekoliko godina iznajmljivanjem opreme i prikazivanjem filmova. To smo učinili na prijedlog Ministarstva kulture i medija koje potiče programe razvoja kina u malim sredinama. Cilj takvog početka bio je istražiti postoji li na našem području interes za odlaskom u kino. Kada je to potvrđeno, krenuli smo, ponovo uz veliki pomoć i razumijevanje Ministarstva kulture i medija, u drugu fazu. To je bila digitalizacija opreme i nabava platna. Nabavili smo projektor koji je u mogućnosti prikazati svaki film s tržišta te krenuli u kino projekcije koje su dodatno potvrdile kako ljudi s našeg područja vole doći u kino. Nakon toga smo uložili u 60 fiksnih fotelja te uredili podlogu i zidnu oblogu balkona. Sada krećemo na završni

čin – uređenje partera i opremanje tog dijela kina novim foteljama”, rekla je Gordana Vučinić istaknuvši kako je razlika u sredstvima opremanja kina (digitalizacije i nabava stolica) osigurana iz proračuna Grada Vrbovskog.

Realizacijom poslova oko obnove prostora kina u Vrbovskom zadovoljan je i gradonačelnik Dražen Mufić: “Imat ćemo odlično opremljen suvremeni prostor i to ne samo za projekcije filmova, već i za razne druge aktivnosti. Morat ćemo ići i u energetsku obnovu tog prostora kako bismo stvorili još bolje uvjete te uštedjeli na energentima”, rekao je gradonačelnik Dražen Mufić.

Marinko Krmpotić

“KOLONA

Uspomen na žrtve stradale u Saborskom, Škabrnji i Vukovaru u Vrbovskom je u organizaciji UDVDR-a ogranak Vrbovsko i UHVIDR-a Gorski kotar, 17.11.2022.g. formirana kolona sjećanja u kojoj je sudjelovalo oko 120 učenika i nastavnika osnovne škole I. G. Kovačić Vrbovsko, oko 40 članova udruge veterana i dragovoljaca ogranaka Vrbovsko te članova udruge Hrvatskih vojnih invalida domovinskog rata Gorskog kotara, 10 pripadnika PP Vrbovsko, župnik župe Sv. Ivan Nepomuka Vrbovsko, don. Hrvoje Poljak te oko 30 mještana grada Vrbovskog.

S početkom u 13 sati kolona predvođena Hrvatskim braniteljima koji su nosili državnu zastavu, zastavu grada Vrbovskog, zastavu MUP-a RH te zastave udruge UDVDR ogranak Vrbov-

SJEĆANJA

ske i UHVIDR-e Gorskog kotara te u pratnji djelatnika P. P. Vrbovsko krenula je ulicom Ivana Gorana Kovačića od kućnog broja 78. pa se kretala sve do spomenika Hrvatskim braniteljima gdje je svećenik održao molitvu za sve smrtno stradale i nestale civile i Hrvatske branitelje tijekom Domovinskog rata.

Kolona sijećanja po prvi puta je organizirana u Vrbovskom, a organizatori ističu veliko zadovoljstvo i ponos što su joj se u velikom broju priključili i građani te učenici i nastavnici Osnovne škole. Dodatni pijetet i atmosferu činilo je 140 upaljenih lampiona koji su u večernjim satima obasjavali glavnu gradsku ulicu.

ORGANIZATORI:

UDVDR ogranak Vrbovsko

Alen Glad

UHVIDR-a Gorski Kotar

Željko Glavić

Svečano obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja kao i 27. obljetnica vojno-redarstvene akcije Oluja

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja kao i 27. obljetnica vojno-redarstvene akcije Oluja u Gradu Vrbovskom obilježeni su 4. kolovoza 2022. godine. Svečanost obilježavanja započela je otkrivanjem spomen-ploče ispred zgrade Hrvatskih voda, Vrbovsko, Ivana Gorana Kovačića 74 gdje je za vrijeme Domovinskog rata, točnije od 4. listopada 1991. do 31. listopada 1995. godine boravilo i djelovalo zapovjedništvo 3. bojne 138. brigade HV Vrbovsko. Spomen ploču zajedno su otkrili gradonačelnik Grada Vrbovskog Dražen Mufić i ratni zapovjednik 138. brigade HV Miljenko Balen. Na svečanosti otkrivanja spomen ploče bili su prisutni Rajko Ma-

tijašić zapovjednik 3. bojne 138. brigade HV Vrbovsko, Goran Niković, zamjenik zapovjednika 3. bojne 138. brigade HV Vrbovsko, Miljenko Kauzlarić zapovjednik 1. bojne, Darko Kolenc zapovjednik satnije 1. bojne, Željko Sokol, predsjednik Kluba 138. brigade te ostali članovi postrojbe iz Vrbovskog. Ostali prisutni uzvanici bili su potpredsjednik Gradskog vijeća Grada Vrbovskog Ilija Vignjević, vijećnici Gradskog vijeća, članovi obitelji poginulih hrvatskih branitelja, predstavnici Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata, predstavnici udruge HVIDR-a Gorski kotar, predstavnici PP Vrbovsko, predstavnici gradske uprave Grada Vrbovskog, predstavnici gradskih tvrtki Komunalac d.o.o. i Vode Vrbovsko d.o.o., predstavnici

gradskih ustanova Gradske knjižnice, Centra za pomoć u kući te Dječjeg vrtića Bambi, predstavnici Vatrogasne zajednice Grada Vrbovskog kao i predstavnici Gradskog društva Crvenog križa.

Nakon otkrivanja spomen-ploče uslijedilo je polaganje vijenca i paljenje svijeća ispred spomenika hrvatskim braniteljima na gradskom groblju "Krš" Vrbovsko, nakon čega je održana Sveta misa u crkvi Sv. Ivana Nepomuka.

Također su predstavnici PP Vrbovsko posjetili grobove poginulih hrvatskih branitelja i to Zlatka Petrušića, Mane Vujnovića, Dragana Brdara, Alena Krizmanića i Marijana Vučića na kojima su položili cvjetne aranžmane i zapalili svijeće.

Marina Tonković, dipl. iur.

"Ribnjak"

Integrirani razvojni projekt povezivanja destinacije Kamačnik sa zonom turističko-sportsko-rekreacijske namjene Musulini-jezero Ribnjak, Gomirje.

Gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić u Karlovcu je razgovarao sa episkopom Gerasimom, episkopom srpske pravoslavne crkve, o suradnji vezanoj uz uređenje lokacije Ribnjak koja se nalazi kraj pravoslavnog manastira u Gomirju. Naime, u Vrbovskom žele kvalitetnu turističku valorizaciju tog područja koje se nalazi nedaleko od Kamačnika koji je sve popularniji i zanimljiviji pa ga želimo povezati s Kamačnikom i od tamo širiti turizam prema Gomirju. "Sve je to još u začecu, ali predstavnici SPC izrazili su razumijevanje pa ćemo sada vidjeti što i kako dalje. Znamo da će, prije svega, trebati jako puno planske dokumentacije i sličnih dozvola pa ćemo nastojati što više surađivati s županijskom Javnom ustanovom "Priroda", najavio je gradonačelnik Mufić. (M.K.)

Kod Hajdina selo za digitalne nomade

Riječ je o 15 manjih objekata veličine 50 m² te jednom zajedničkom objektu od 150 m²

Izmjenom prostorno-planske dokumentacije u Gradu Vrbovskom stvaraju se temelji za dolazak potencijalnih ulagača, a jedan od takvih svakako je i hrvatski poduzetnik koji nedaleko od Hajdina namjerava izgraditi tzv. selo za digitalne nomade čiji bi se prostor iznajmljivao sve brojnijim pristalicama ovakvog oblika rada. Riječ je o 15 manjih objekata veličine 50 m² te jednom zajedničkom objektu od 150 m². Projekt je vrijedan oko 2 milijuna kuna, a investitor u poslove izgradnje objekata u kojima će raditi i stanovati digitalni nomadi ulazi čim dobije svu potrebnu dokumentaciju.

"Ulagáč sam također plaća sve što je potrebno za promjenu prostorno-planske dokumentacije vezane uz taj projekt, a na nama je da osiguramo svu potrebnu infrastrukturu što će biti i učinjeno", najavio je gradonačelnik Mufić izrazivši želju za uspjehom ovog, kao i sličnih projekata koji na područje Grada Vrbovsko mogu dovesti kvalitetne domaće i strane ulagače. ■

DOBAR UROD

Unatoč suši, na dva hektara ubrano 55 tona krumpira

U Gradu Vrbovsko jako su zadovoljni rezultatima treće sezone projekta sadnje krumpira na gradskim ili iznajmljenim površinama od strane Grada. Konkretno, na četiri tone krumpira zasadenog na dva hektara ubrano je 55 tona što je s obzirom na sušu koja je mnoge pogodila - odličan rezultat. Nikolina Osojnicki, članica Uprave društva Komunalac Vrbovsko koji vodi ovaj projekt, govori nam kako su ove godine krenuli u najavljeni eksperiment sa ranim sortama krumpira:

“Priprema terena počela je još u ožujku, a na proljeće smo zasadili dvije rane sorte, amoru i silvanu. Sadnja je bila uspješna. Već u kolovozu smo krenuli u branje krumpira i završili ga do zadnjeg tjedna u mjesecu. Odabir ranih sorti znači popriličnu uštedu jer se krumpir vadi ljeti kad su uvjeti bolji i potrebno je manje mehanizacije koja uglavnom radi po suhom vremenu, što također smanjuje trošak. Na dnevnim radovima održavanja radilo je do dvoje ljudi, a pri sadnji i branju od deset do petnaest ljudi uz mehanizaciju. Na terenu su radili

zaposlenici na javnim radovima, nekoliko djelatnika Komunalca, a pet dana su radili i korisnici socijalne pomoći s područja tzv. Belog kraja za zajamčenu minimalnu naknadu”, govori Osojnicki, dok Dušan Stipanović, djelatnik Komunalnog društva zadužen za ovaj projekt ističe kako je činjenica da je krumpir zasaden na parceli uz Kupu omogućila da suša ne naštetiti nasadima: “Na dva hektara zasadili smo četiri tone sjemenskog krumpira i dobili 55 tona. Krumpir je odmah po ubiranju išao na tržište jer je riječ o ranoj sorti koja ne može dugo

stajati već ju je potrebno što prije iskoristiti. Vrlo su zadovoljni i naši partneri iz AgroVelebita, a mi smo 1500 kg krumpira ostavili za socijalu i ta će količina biti podijeljena korisnicima zajamčene socijalne pomoći s područja Grada Vrbovsko. Naše troškove od oko 35.000 kuna po hektaru, pokrili smo prodajom krumpira, a stekli smo i dovoljno sredstava za nabavu novog sjemenskog krumpira za ovu jesen”, rekao je Stipanović.

“Upravo to – nastavak projekta” najavljuje i gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić i kaže: “Treća godina pokazuje da je riječ o dobrom projektu. Zasigurano ćemo svima koji se prijave za narednu jesen osigurati sjemenski krumpir, točnije 25 kg po domaćinstvu. To nam je, u stvari, i temeljni cilj. Želimo u ovim sve složenijim i neizvjesnijim vremenima motivirati što veći broj ljudi da sami posade krumpir i na taj si način osiguraju barem dio hrane za sebe i svoju obitelj. Uz to ideja nam je i da kroz ovaj projekt potaknemo postojeće OPG-ove, ili one koji će to tek postati, da se okrenu prizvodnji krumpira jer uzgoj ove poljoprivredne kulture na goranskom području ima dugu tradiciju. Osobno smatram da bismo kao Grad trebali projekt razvijati tako da dodemo do 5 hektara zasadenog krumpira. To bi bio neki maksimum s obzirom na naše mogućnosti u ljudstvu i mehanizaciji. Također, treba istaknuti kako kroz ovaj projekt, sve više posla, a time i zarade, ima i naše Komunalno poduzeće”, rekao je gradonačelnik Mufić.

Marinko Krmpotić

“Sadnja u dolini Kupe je najbolje rješenje. Upravo to je pokazala ova sušna godina kad nismo imali nikakvih poteškoća s nedostatkom vode, odnosno zasade su parcele upravo zbog blizine Kupe imale dovoljne količine vlage pa nam, kao mnogim drugima, suša nije nanijela štetu. Zato i u budućnosti planiramo sadnju na tim i sličnim lokacijama”, rekao je gradonačelnik Mufić.

“Godišnje podijelimo oko 20 tona sjemenskog krumpira. Ako se cijena kreće od 8 do 10 kn po kilogramu, onda je jasno da kroz ovaj projekt osiguravamo lijepu svotu kojom omogućavamo da više od trećine domaćinstava s našeg područja može zasaditi minimalno 25 kg sjemenskog krumpira”, ističe gradonačelnik Mufić.

POPLAVE koje su obilježile rujn

Noću s 15. na 16. rujna ove godine velikom brzinom počela je rasti rijeka Kupa. U jutarnjim satima u naselju Zapeć cesta je još bila prohodna da bi već nakon nekoliko sati cesta bila prekrivena vodom. Tjekom dana već je ugrožavala stambene objekte i pilanu u Blaževcima. Mještani su imali vremena zbrinuti pokretnu imovinu i spriječiti veće štete. Dio stambenih objekata bio je poplavljen. Tek nakon spuštanja vodostaja Kupe vidjeli su se razmjeri štete. Posebno su bili veliki nanosi mulja i blata. Vatrogasci DVD-a Blaževci – Plemenitaš bili su dostatni da saniraju štetu, operu blato i pomognu mještanima u čišćenju poplavljenih objekata. I taman kada se već počelo zaboravljati na poplavu, obilna kiša noću 28. na 29. rujna uzrokovala je još jednu poplavu daleko većih razmjera i sa znatno većom štetom. Još 28. rujna u 23 sata ništa nije ukazivalo da će doći do ogromnog vodenog vala. Međutim, u 4,00 sata 29. rujna mještane je probudila voda oko njihovih domova. Bili su nesporni na poplavu takvih razmjera. Vodo-

staj je rastao i prešao sve dotadašnje rekorde. Oko 7,00 sati je već zavladao panika među ljudima. Obaviješteni su vatrogasci preko centra 112 i odmah su izlašli na teren DVD Vrbovsko i DVD Lukovdol. Do Blaževaca su se probijali stazom preko visoke stijene kod naselja Zapeć. Svi putovi, pa tako i preko Slovenije, bili su poplavljeni. Vatrogasci DVD-a Vr-

bovsko i Lukovdol pridružili su se u pomoći stanovništvu DVD-u Blaževci – Plemenitaš. Budući da je vodostaj i dalje rastao Gradonačelnik Grada Vrbovskog kontaktirao je sve žurne službe uključujući Zapovjedništvo VZ PGŽ u Rijeci, Hrvatske vode, Zapovjedništvo VZG Vrbovsko i Područni ured civilne zaštite Rijeka. Zatražio je da se u slučaju potrebe

za hitnom medicinskom pomoći osigura dolazak helikoptera u selo. Potvrđeno je da će helikopter biti osiguran u koliko bude potrebno. Istog dana u 11,00 sati Gradonačelnik odlazi u naselje Blaževci. Kako se za dolazak u selo treba koristiti šumski put odlazim s njim jer dobro poznajem put. Od Plemenitaša idemo šumskom cestom do iznad Blaževa-

“Sve je jasnije kako poplave nećemo moći zaustaviti pa se moramo na njih naviknuti i biti što spremniji. Konkretno, svi ljudi u Blaževcima i Štefancima koji su u opasnosti trebaju imati spremne vreće s pijeskom i biti pripravnici da reagiraju i postave ih u što većoj mjeri i spriječe štetu. Problem naših naselja je što su smještene uz samu Kupu i kad se nešto ovako dogodi potpuno su odsječena. Zato idemo u izradu novog opetativnog plana zaštite, pri čemu ću na radni sastanak pozvati i predstavnike Županije kako bi se točno znalo kako reagirati, te na koji način, primjerice, osigurati i helikoptersku pomoć koja omogućuje u najtežim trenucima jedini mogući pristup mjestu. Također, inzistirat ću na tome da vatrogasci iz ovog mjesta dobiju jedan čamac jer je logično da on bude tu, a ne negdje drugdje. Nadalje, krenut ćemo u uređenje jedne šumske prometnice koja od

Plemenitaša vodi prema Blaževcima i Štefancima. Nastojat ćemo je urediti za pristup u ovakvim slučajevima. Nju ne treba posebno uređivati i asfaltirati, ali treba biti dobro uređena da njome jako terensko vozilo može doći do ovih naselja. Dodatno treba stvoriti uvjete da se ljudima pruži najosnovnija pomoć te, ako bude potrebno, da se transportira bolesne, odnosno opskrbi mjesto namirnicama i lijekovima u slučaju višednevne blokade. Mi, nakon poplava na ovom području, radimo poslove na županijskoj cesti i na Kupi, koje bi trebale obavljati Hrvatske vode i Županijska uprava za ceste. Oni bi trebali biti tu, ali ih nema smisla čekati jer ljudima pomoć treba odmah pa smo u tu pomoć i krenuli, a svakako ćemo kontaktirati i Hrvatske vode i ŽUC kako bi vidjeli hoće li i oni na neki način sudjelovati u toj pomoći”, rekao je gradonačelnik Mufić

“U trenutku kad smo mi došli, na terenu je 40 vatrogasaca obavljalo akciju čišćenja i uređivanja ovih mjesta, a dan ranije četiri kamiona puna blata u Kupu su iz mjeasta otpremili djelatnici Komunalca Vrbovsko. Mario Mužević, zapovjednik VZ Grada Vrbovsko kaže kako ovakve poplave nikada nije bilo. Voda je naišla tolikom silinom da se jednostavno nismo mogli probiti do Blaževaca i dalje. Nekoliko dečkiju s opremom prešlo je najkritičniju točku, stijenu nad Kupom, ispod koje je bilo metar i pol vode i pomoglo domaćim vatrogascima. Sad čistimo ceste po mjestu, pristupe i kanale prema Kupi te iz dvorišta kuća uklanjamo predmete i grane koje u završile u dvorištima ljudi”, rekao je Mario Mužević. (M.K.)

ca. Nakon toga se pješke spuštamo u Blaževce. Dolaskom u selo bili su vidljivi razmjeri nanese poplave i štete. Sljedećeg dana u Blaževce dolaze televizijske ekipe iako cesta i dalje nije prohodna. Za prijevoz koriste traktor s ralicom tvrtke Komunalac d.o.o. Vrbovsko. S ralicom se odmah raščišćava dio nanesenog blata i mulja. Sljedeći dan, 1. listopada, nakon povlačenja vode Grad Vrbovsko šalje radni stroj i kamion na čišćenje cesta i dvorišta. U nedjelju, 2. listopada, vatrogasci iz više dobrovoljnih vatrogasnih društava pomoću šmrkova i pumpi peru ceste, dvorišta, ispumpavaju vodu iz podruma te uklanjanju nanese otpad i drveće. U samoj intervenciji sudjelovalo je oko 40 vatrogasaca. Konačno, kada se voda povukla, tek tada su bile vidljive velike štete na stambenim i gospodarskim objektima kao i na pogonu pilane. Prostor su se tjednima morali isušivati pomoći isušivača vlage. Hrvatske vode organizirale su čišćenje nanesenog drveća sa stupova mosta. Budući da je poplava s bujicama zahvatila veliki dio Gorskog kotara Župan Primorsko-goranske županije proglasio je 24. listopada 2022. godine Prirodnu nepogodu za goranske općine i gradove: Brod Moravice, Čabar, Delnice, Skrad i Vrbovsko.

le su pred sve nas potrebu da se prilagodimo takvim situacijama i da budemo spremni suočiti se sa svim budućim nesrećama i nepogodama. Ovo je bio veliki ispit za sve službe kako bi se u mogućim budućim situacijama što bolje snašli i pomogli ljudima u nevolji. Također je ukazana potreba da se za pristup Blaževcima i Štefancima osigura alternativni pravac kako bi stanovništvo imalo mogućnost opskrbe u takvim situacijama, a posebno za pružanje hitne medicinske pomoći.

Dok je ovaj tekst bio u obradi za tisak umalo se ponovila i treća poplava sličnih razmjera. Obilna kiša 8. i 9. prosinca uzrokovala je novi vodeni val. Navečer, 9. prosinca, izlila se Kupa na cestu Zapeć – Blaževci. Županijski centar 112 Rijeka šalje obavijest da je u 20.45 došlo do izlivanja vodotoka na prometnicu Zapeć - Blaževci. Cesta je bila neprohodna do večernjih sati sljedećeg dana. Naselja Blaževci i Štefanci bila su izolirana gotovo 24 sata. Zadržavanje i početak padanja snijega u gornjem toku rijeke Kupe uzrokovali su da se vodostaj smiri i ne ugrozi objekte. Zapovjednik VZG Vrbovsko u 21,00 sat 9. prosinca stavio je u pripravnost DVD Blaževci – Plemenitaš i DVD Lukovdol kako bi mogli intervenirati ukoliko objekti budu ugroženi.

Ivan Štefanac

Po mišljenju gradonačelnika Dražena Mučića i ova je prirodna nepogoda pokazala koliko je ovom području potrebna javna vatrogasna postrojba. “Mi sada imamo situaciju da ovdje baš dobrovoljno rade članovi lokalnih DVD-a, a oni mogu raditi samo kad nisu na svom poslu. Dakle, potpuno je nelogično da Vrbovsko nema Javnu vatrogasnu postrojbu jer uz ovakve situacije imamo i veliko željezničko čvorište, drvenu industriju, brojne ceste... Ako je JVP negdje potrebna, onda je to Vrbovsko”, zaključio je gradonačelnik Dražen Mučić. (M.K.)

Zbog vremenskih nepogoda uzrokovanih poplavama Primorsko-goranska županija 24.10.2022. g. proglašava prirodnu nepogodu na području OPĆINE BROD MORAVICE, GRADA ČABRA, GRADA DELNICA, OPĆINE SKRAD I GRADA VRBOVSKOG za velike materijalne štete na poljoprivredi, građevinarstvu i prometu u razdoblju od 16.9.2022 do 30.9.2022 godine.

Aktivnosti VZG Vrbovskog u proteklom razdoblju

Vatrogasna društva VZG Vrbovskog u proteklom razdoblju bila su aktivna kako na operativnom planu (vježbe, osposobljavanja i intervencije), tako i kroz pripreme i održavanje svečanih sjednica vatrogasnih društava koje su obilježene u skladu sa tradicijom što pokazuju i visoke obljetnice koje su društva proslavila.

U 2022. godini visoke obljetnice, 70 godina od osnutka i humanitarnoga rada proslavili su vatrogasci iz DVD Jablan. Severin na Kupu proslavio je 70 godina, Veliki Jadrc 70 godina, Željezničar Moravice 70 godina i Gomirje 40 godina. Vatrogascima je to bila i prigoda za održati pokazne vježbe za sve goste i građane te razmijeniti iskustva.

Ukupno je na području grada odrađeno 152 vatrogasne intervencije u kojima su sudjelovala

sva vatrogasna društva VZG Vrbovskog. Period iza nas obilježile su intervencije naših vatrogasaca na poplavljenom području Blaževaca, Štefanaca i druga naselja uz rijeku Kupu i Dobru.

Također je održana velika vježba gašenja i evakuacije u Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića te vrtiću Bambi gdje je našim najmlađim sugrađanima pokazana oprema koju vatrogasci koriste te su imali priliku pogledati vatrogasna vozila i provest se u njima.

Dobrovoljno vatrogasno društvo Vrbovsko je u kolovozu u prostorijama MUP potpisalo Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava iz fonda solidarnosti EU u iznosu od 286.855,88 kuna koja su namijenjena obnovi opreme korištene na intervencijama sanacije potresa na području Sisačko moslavačke županije

Zapovjednik VZG Vrbovskog:

Martinje u Vrbovskom

Dana 11. studenog 2022. godine održan je tradicionalni Martinjski sajam. Martinje se od davnina slavi u Vrbovskom i prigoda je za nabavku tople zimske odjeće, zimnice, igračkaka i različitih potrepština, nezaobilazne pečenke, užitek u toplom kuhanom vinu, šetnju s članovima obitelji i razgovor s poznanicima i prijateljima. Sajam je održan u glavnoj gradskoj ulici **Ivana Gorana Kovačića** koja je za potrebe sajma pretvorena u pješačku zonu.

Tradicija obilježavanja Martinja seže u vremena kada car Josip II. Poveljom 14. ožujka 1785. g. Vrbovsko izdvaja iz neposredne strukture vlastelinstva. Vrbovsko tada dobija položaj kraljevskog trgovišta, svoj grb, gradsku samoupravu, gradski magistrat i sud te pravo održavanja sajmova o Ivanju i Martinju. Tako je Martinjski sajam postao opće prihvaćen te se kao takav i danas održava.

Tatjana Kušić

MORAVIČKA JESEN

UMoravicama je 15.10.2022. godine održana već tradicionalna 25. Likovna kolonija "Moravička jesen" u organizaciji SKD Prosvjeta, pododbora Moravice uz voditelja Novicu Vučinića. Okupilo se mnoštvo umjetnika, kako iz Hrvatske (gosti iz Zagreba, Karlovca, Ja-

strebarskog, Rijeke, Ravne gore...) tako i iz susjedne Slovenije. Na svojim akvarelima i akrilicima prikazali su uglavnom moravačke motive prožete bojama jeseni. Nakon radnog dijela i podjele zahvalnica uslijedilo je druženje uz glazbu i hranu.

Gordana Vučinić

fotografije: Natalija Dokmanović

Regionalni malonogometni turnir

Dana 19. studenoga 2022. godine u školskoj sportskoj dvorani u Vrbovskom održan je malonogometni turnir humanitarnog karaktera, turnir je organizirao Nogometni klub Gomirje i Sportsko rekreativno društvo Srba u Hrvatskoj. Grad Vrbovsko je drugu godinu zaredom odobrio besplatno korištenje sportske dvorane, a prihodi od kotizacija bit će dodijeljeni sestrama Dejani i Dijani Vučenović, mladim odbojkašicama iz Gline. Na turniru je sudjelovalo 11 ekipa sa područja Grada Vrbovskoga. Su-

djelovale su ekipe NK Vrbovsko, NK Željezničar i NK Gomirje, a ostale ekipe su bile sa područja gotovo cijele Republike Hrvatske. Posebni gosti ove godine na turniru su bili članovi ekipe Hrvata iz Vojvodine. Pobjednik turnira je ekipa NK Sloga iz Borova. Drugo mjesto je pripalo ekipi NK Vrbovsko, a treće mjesto je osvojila ekipa Caffè bara Terasa iz Zagreba. Događaj su podržali Gradonačelnik Grada Vrbovskog Dražen Mufić, potpredsjednica Hrvatske Vlade Anja Šimpragu, saborski zastupnik Milorad Popovac kao i predstavnik Hrvata iz Vojvodine i ministar za ljudska i manjinska

prava u novoj Vladi Republike Srbije Tomislav Žigmanov.

Nakon završetka turnira Gradonačelnik Grada Vrbovskoga Dražen Mufiću u svom uredu primio je potpredsjednicu Hrvatske Vlade Anju Šimpragu, predstavnik Hrvata iz Vojvodine i ministra za ljudska i manjinska prava u novoj vladi Republike Srbije Tomislava Žigmanova, saborskoga zastupnika i predsjednika SNV-a te predsjednika SDSS-a Milorada Pupovca, zamjenicu Državnog

tajnika Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje i dožupana Karlovačke županije ispred Srpske nacionalne manjine Dejana Mihajlovića, a na sastanku je bio prisutan i predsjednik vijeća Srpske nacionalne manjine Grada Vrbovskoga Milan Vukelić. Na sastanku se razgovaralo o projektima Grada Vrbovskoga kao i o ostalim problemima funkcioniranja Grada Vrbovskoga.

Dušan Stipanović

Zagrebački liječnici pjevači u posjetu Vrbovskom odali počast svom preminulom članu pok. dr. Josipu Ferenčaku na groblju "Krš"

Dana 11. veljače 2021. godine, u 88. godini života, umro je dr. Josip Ferenčak, dugogodišnji liječnik i ravnatelj Doma zdravlja Vrbovsko. Uz obveze u zdravstvu i liječenju, svoje slobodno vrijeme posvetio je, osim obitelji, slikarstvu i glazbi - dugogodišnjim članstvom u Zboru ZAGREBAČKI LIJEČNICI PJEVAČI. Svakog četvrtka putovao je u Zagreb na probu Zbora, a sudjelovao je i na svakom od nastupa, kako u domovini, tako i po europskim prijestolnicama kamo je Zbor bio pozivan na razne manifestacije.

Nažalost, na dan sahrane pok. dr. Josipa Ferenčaka, 12. veljače 2021. godine zbog proglašene pandemije uzrokovane COVID-19 i zabrane okupljanja, Zboru ZLP iz Zagreba bilo je onemogućeno doći oprostiti se od svog redovnog člana na posljednjem počivalištu na groblju Krš u Vrbovskom. Dr. Ferenčak sahranjen je u krugu obitelji bez uobičajenih protokola.

Članovi Zbora ZLP iz Zagreba, sada uglavnom umirovljeni liječnici, nakon što su se stekli uvjeti održavanja skupova i manifestacija su odlučili da svom Joži odaju počast i poklone se, polože

cvijeće i zapale svijeće na grobu u Vrbovskom. Također da se oduže supruzi Zdenki na dugogodišnjoj potpori koju je pružala svom Joži prilikom odlaska na probe u Zagreb, na nastupe ili na pružanju gostoprimstva članovima prilikom dolaska u posjet svom Joži u Vrbovsko.

Dogodilo se to 19. studenog 2022. godine kada su liječnici na groblju Krš najprije zapalili svijeće, položili cvijeće na grobu pokojnog liječnika, održali prigodne riječi spomena na njegov životopis i zahvalili mu za sve što je u svom životu darovao za članstvo u

Zboru. Velečasni Josip Mioč blagoslovio je grob i sudionike. Liječnici su pjesmom odali počast svom pokojnom članu, a obitelj je počastila sudionike pićem i kolačima. Dražen Mufić, sudionik ovog događaja, pozvao je članove Zbora da razgledaju adaptaciju kuće Mance na Senjskom.

Razgledavajući novouređenu kuću Mance, a potom i novosagrađene objekte koji zajedno čine buduću destinaciju za razvoj izletničkog turizma, članovi Zbora pohvalili su Grad i izrazili gradonačelniku Mufiću zahvalnost na prijemu i ovoj značajnoj inve-

sticiji koja će Vrbovskom biti odskočna daska za proširenje uslužne djelatnosti budućih korisnika destinacija koje Grad nudi, a čiji će centar događanja biti upravo ovi objekti kuće Mance.

Za otvorenje ovog objekta Zbor je dobrovoljno ponudio nastup svojih članova kako bi obogatili tu buduću svečanost. Gradonačelnik Mufić informirao je svoje goste da će 15 slika pokojnog dr. Josipa Ferenčaka biti izložno u prostorijama kuće Mance kao trajni eksponati za uspomenu na njegov slikarski opus posvećen Vrbovskom, prekrasnom Kamačniku i okolici. Slike su dar obitelji Ferenčak te dr. Eugena Halara koji je pokrio troškove njihovog uramljivanja.

Posjet liječnika pjevača iz Zagreba završio je razgledavanjem kanjona Kamačnika i ručkom kojim ih je počastio gradonačelnik Mufić. Puni emocija liječnici su bili oduševljeni razgledavajući korito pritoke Dobre, poznatog Kamačnika, koji je upravo 19. studenog bio na svom najvišem vodostaju prelijevajući se preko slapa kao rijetko kada.

Juraj Šragalj

Revizija projekta Carnivora Dinarica

Dana 7. studenog 2022. godine Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA) u službenim prostorijama Grada Vrbovskog provela je reviziju projekata Carnivora Dinarica INTERREG V-A Programa prekogranične suradnje Slovenija-Hrvatska 2014.-2020. za računovodstvenu godinu 2021.-2022.

Revizija je uključivala administrativnu provjeru implementacije projekta kao i terensku provjeru kojom je potvrđeno postojanje opreme nabavljene kroz projekt. Cilj Carnivora Dinarice je poboljšavanje statusa zaštite velikih zvijeri: vuka, medvjeda i risa u područjima mreže Natura 2000 u Hrvatskoj i Sloveniji. Projekat smo proveli u dolini Kupe, te kroz

pet interpretacijskih lokacija opremljenih promatračnicama, posjetiteljskom infrastrukturom i poučnim pločama, podigli svijest kod lokalnog stanovništva i posjetitelja o važnosti suživota ljudi i velikih zvijeri.

Revizijski tim izuzetno je pozitivno ocijenio provedbu projekta na području Grada Vrbovskog te Grad Vrbovsko istaknuo kao primjer pozitivne prakse.

Pozivamo sve posjetitelje, odgojno-obrazovne ustanove i ljubitelje prirode da posjete naše interpretacijske lokacije, educiraju se o važnosti koje velike zvijeri imaju u očuvanju šumskog eko-sustava i uživaju u turističkim resursima prekrasne doline Kupe.

Tatjana Kušić

18. BUNDEVIJADA - manifestacija

Bundevijada u Vrbovskom započela je 2005. godine na ideju mjesnog proizvođača bundeva. Ova prekrasna gastro, eko-etno priča prerasla je u jednu od najznačajnijih manifestacija Grada Vrbovskog i Gorskog kotara. Bundevijada je manifestacija dobrih osjećaja, divnih ljudi, jedinstvene tradicije i izuzetnih domaćih proizvoda koji dolaze ravno s polja i farmi obiteljskih poljoprivrednih domaćinstava.

Tradicionalna 18. Bundevijada održana je 8. i 9. listopada 2022. godine u sportskoj dvorani Grada Vrbovskog. Manifestacija je to koja djeluje već godinama u kontinuitetu, a odoljela je čak i situaciji sa strožim epidemiološkim mjerama te se održala i u razdoblju pandemije. U pandemijskim godinama program i izlaganje autohtonih proizvoda odvijao se na gradskoj tržnici i izletištu Kamačnik pa možemo reći da se ovu godinu Bundevijada na proslavu svog osamnaestog rođendana "vratila kući" - u sportsku dvoranu.

Izniman program, lijepo vrijeme, šarolika ponuda domaćih proizvoda i gastro užitaka privukli su velik broj posjetitelja što još jednom potvrđuje da je riječ o manifestaciji koja je mnogima prirasla srcu i postala jedna od najomiljenijih.

Dvodnevni program Bundevijade ugostio je brojna kulturno-umjetnička društva, a posjetioci su mogli uživati i u kulinarskom showu "Gorski kotao" prigodom kojeg je gastro blogerica Valentina Vukadinović predstavila specijalitete iz stoljetne bilježnice Marice Majetić koju je pronašla na tavanu kuće svojeg supruga u Vrbovskom i prema

dobrih osjećaja i divnih ljudi

kojoj je počela spravljati autohtone lokalne specijalitete. Valentina je posjetiocima skuhalo pravo krepko jesenje jelo: varivo s ječmom, bundevom, kobasicom i špekom te gris knedle.

Bundevijada je i ove godine birala najljepši izlagački prostor, najfinije slatke i slane specijalitete od bundeve te najtežu, najmanju i najinteresantniju bundevu.

Nagrada za **najljepši izlagački prostor** pripala je KUD-u Frančkan Severin na Kupi. Drugo mjesto pripalo je Dječjem vrtiću Bambi iz Vrbovskog a treće mjesto OPG- u Oštrc iz Žumberka.

U izboru za **najfinije slatko i slano jelo od bundeve** prvo mjesto

osvojila je torta od maskarponea i bundeve Mladih čuvara baštine OŠ Ivana Gorana Kovačića. Drugo mjesto osvojio je ajvar s bundevom Pčelarstva Štimac iz Rijeke, dok je treće mjesto pripalo OPG-u David Fabijan iz Ogulina za školjke s bundevom.

Izbor koji je izazvao najviše zanimanja bio je onaj vezan uz **najmanju, najinteresantniju i najtežu bundevu**. I ove godine vaganje bundeva bilo je praćeno brojnom publikom. Od dva prijavljena "bundeva kapitalca" nagradu za najtežu bundevu osvojila je ona OPG-a Juričić iz Josipdola, a težila je 89 kg! Nagrada za najmanju bundevu pripala je OPG-u

Bosiljevac iz Duga Rese, dok je najinteresantniju bundevu imao Vrtni centar Nena Lipnik.

Omiljeno mjesto brojnih mališana oba dana Bundevijade bile su kreativne radionice "Čarobna bundeva" u kojoj su mališani izrađivali magnetiće, bojali i crtali.

Izlaganju na Bundevijadi odazvalo se stotinu izlagača. Posjetitelji su na šarolikim štandovima mogli kupiti vrhunske domaće proizvode, zimnicu i ostale ukrasne predmete sačinjene u domaćim radinostima. Vrlo atraktivni i zanimljivi bili su izložbeno-prodajni kutići domaćih udruga (Udruga žena Senjsko, Udruga

žena Moravice i KUD-a Frančkan Severin na Kupi) te Dječjeg vrtića Bambi i Osnovne škole Ivana Gorana Kovačića kroz koje su se posjetitelji mogli upoznati s baštinom i običajima Grada Vrbovskog.

Program je vodila Doris Pinčić. Bundevijadu je 8. listopada službeno u 13,00 sati otvorio gradonačelnik Grada Vrbovskog Dražen Mufić zahvalivši se svim posjetiteljima, sudionicima u programu, onima koji su manifestaciju poduprli, a posebno izlagačima koji ostaju vjerni ovoj priredbi koja nadilazi lokalne okvire.

Tatjana Kušić

REZULTATI FOTO - NATJEČAJA POVODOM OBILJEŽAVANJA 18. BUNDEVIJADE

"Vaš kutić ukrašen bundevama"

Poštovani sudionici, zahvaljujemo vam na sudjelovanju u foto-natječaju povodom obilježavanja tradicionalne Bundevijade i trudu koji ste uložili u ukrašavanje okućnica i površina bundevama i plodovima jeseni. Bundevijada je naša tradicionalna manifestacija i cilj nam je da

što više građana i institucija sudjeluje te se uključi i ukrašavanjem okućnica kao i poslovnih prostora kako bi pružili dobrodošlicu brojnim posjetiteljima.

U ovogodišnjem natjecanju pobjedu s najviše osvojenih oznaka "sviđa mi se" na društvenoj mreži Facebook osvojili su:

1. MJESTO

Dječji vrtić Bambi Vrbovsko s ukupno 372 oznake "sviđa mi se" te osvojenom novčanom nagradom u iznosu od 700 kuna.

SUDIIONICI NATJEČAJA: Dječji vrtić Bambi, Vrbovsko • Sanja Lisac, Zaumol • Frizerski obrt Ljilja, Vrbovsko • Maja Kesić, Vrbovsko • Oš Ivana Gorana Kovačića, PŠ Nikole Tesle • Iva Škoro, Jablan • OPG Dragica Pavlović, Tuk

2. MJESTO

Sanja Lisac, Zaumol s ukupno 237 oznaka "sviđa mi se" te osvojenom novčanom nagradom u iznosu od 500 kuna.

3. MJESTO

Frizerski obrt "Ljilja", Vrbovsko s ukupno 191 oznakom "sviđa mi se" te osvojenom novčanom nagradom u iznosu od 300 kuna.

Fotografiranjem na manifestaciji te foto-točki ukrašenoj bundevama, posjetitelji su sudjelovali u foto-natječaju za posjetitelje Bundevijade. Pristigle fotografije objavljene su na društvenoj mreži Facebook, a nagrade s najviše oznaka "sviđa mi se" osvojili su:

1. MJESTO

Dječji vrtić Bambi, Vrbovsko s ukupno 221 oznakom "sviđa mi se".

2. MJESTO

Mihael Vučetić, Vrginmost s ukupno 171 oznakom "sviđa mi se".

3. MJESTO

Udruga mažoretkinja Nedelišće s ukupno 108 oznaka "sviđa mi se".

ŽTŠ Moravice

Aktivnosti u novoj školskoj godini

Dvije godine pandemije itekako su uskratile učenicima Željezničke tehničke škole Moravice putovanja te zajednička druženja i aktivnosti. Srećom,

nova školska godina vratila je neku "normalu". Željni zajedničkih aktivnosti i druženja učenici su oduševljeno prihvatili sve aktivnosti koje su im ponudene. U nastavku su izdvojene neke od tih aktivnosti.

U rujnu su se učenici Željezničke tehničke škole Moravice ponovno uključili u CinEd, europski programa obrazovanja o filmu i kroz film za djecu i mlade. Navedeni projekt od 2015. godine mladima približava europski film.

U projekt je uključeno 12 država, a glavni cilj projekta je razvijanje dugotrajnih znanja i ukusa za europsku kinematografiju, kritičku prosudbu i kreativni senzibilitet mladih. Projekt pridonosi općem obrazovanju mladih kroz film te gradi njihovu svijest o europskoj kulturnoj raznolikosti. U sklopu navedenog programa učenici su u Kino domu Vrbovsko pogledali film "Strah jesti dušu" kultnog redatelja R. W. Fassbindera te nakon toga sudjelovali u zanimljivoj radionici koju su održali filmski edukatori Marija Georgiev i Veno Mušinić.

U listopadu su učenici i nastavnici Željezničke tehničke škole Moravice organizirali prvi, ovogodišnji izlet. Četrdeset učenika u pratnji ravnatelja Borivoja Dokmanovića te nastavnica Elene Popović, Tanje Vrbanac i Nataše Volf Pleše otputovalo je 5. listopada na izlet u Zagreb. U sklopu izleta učenici su posjetiti Muzej suvremene umjetnosti u kojem su pogledali retrospektivnu izložbu fotografija Goranke Matić. Nakon toga učenici su posjetili prostorije SKD Prosvjeta te razgledali autoričinu izložbu "Moravice". Izlet je organiziran u suradnji s SDF-om i gospođom Majom Musulin.

U listopadu se Željeznička tehnička škola ponovno uključila u projekt Ruksak pun kulture Ministarstva kulture i medija. U sklopu navedenog projekta učenici i nastavnici ŽTŠ Moravice imali su prigodu pogledati multidisciplinarnu plesnu predstavu "Magnetsko polje igre". U pred-

Školski preventivni program ŽTŠ Moravice obogaćen ciklusom radionica na temu "Štetni učinci konzumacije energetskih napitaka kod djece i mladih"

stavi su sudjelovali Melita Spahić Bezjak, Larisa Lipovac Navojec, Branko Banković i Mario Kovač. Predstava je nastala u koprodukciji Centra za plesnu i izvedbenu umjetnost FREE DANCE i Plesnog centra TALA. Nakon predstave Melita Spahić Bezjak održala je s učenicima zanimljivu znanstveno-plesnu radionicu koja je obilovala smijehom, plesom i znanstvenim eksperimentima.

U studenom se učenicima ponovno ukazala prilika za putovanjem. U organizaciji školske knjižničarke Nataše Volf Pleše pedesetak učenika i nastavnika posjetilo je ovogodišnji Interliber. Maturantice 4.a razreda u pratnji ravnatelja i školske knjižničarke posjetile su i 27. smotru Sveučilišta u Zagrebu. Za prosinac je dogovorena suradnja s Veleučilištem u Rijeci u sklopu koje bi maturanti 4.e razreda trebali sudjelovati na njihovim Danima otvorenih vrata. U planiranju niza novih aktivnosti i putovanja, učenici i nastavnici Željezničke tehničke škole Moravice vesele se novoj kalendarskoj godini. ■

Među učeničkom populacijom u posljednje je vrijeme primijećen trend učestale konzumacije energetskih napitaka. Njihov okus, cjenovna prihvatljivost, dostupnost i jaka marketinška izloženost dovode mlade u tzv. "začarani krug" konzumacije bez svijesti o štetnim učincima koji se kriju u pozadini.

Pedagog Željezničke tehničke škole Moravice Mateo Havaić prepoznao je navedeni problem te je na razini škole, sa uzorkom od 160 ispitanika, proveo istraživanje o navikama konzumacije navedenih napitaka. Dobiveni rezultati ukazuju na to kako se učenici s energetskim napitcima po prvi puta susreću još u 5. ili 6. razredu osnovne škole, a 92 % ispitanih učenika bar jednom ih je probalo. Kao razlog konzumacije učenici najčešće navode: "fini okus", "dobivanje potrebne energije" i "razbuđivanje" što sugerira dvije stvari. Prvo, takva pića imaju enormnu koncentraciju šećera (gotovo 30 grama šećera na 250 ml) te drugo - mladi ostaju budni dugo u noć i imaju neredovit ritam spavanja i odmora zbog čega ujutro posežu za energetskim pićem u nadi da će im isto kompenzirati nedostatak sna i pružiti energiju za obavljanje školskih obaveza, što je čista zabluda. Također,

rezultati istraživanja pokazuju svojevrсни paradoks. Učenici s jedne strane tvrde da su svjesni štetnosti takvih pića po svoje zdravlje te da su upoznati sa sastojcima koji se nalaze na deklaraciji proizvoda, no unatoč navedenom mnogi koševi za otpad puni su praznih limenki.

Upravo na temelju dobivenih rezultata osmišljena je i realizirana radionica koja učenike nastoji educirati o sastavu i štetnosti takvih pića. Velike količine šećera, kofeina, aditiva (bojila, arome, regulatori kiselosti) i drugih psihostimulansa, za koje vjerujem da nikada niste niti čuli, kao što su taurin, ginseng, guarana ili glukuronolakton, mogu dovesti do ozbiljnih psihofizičkih posljedica i rizika. Neke od posljedica po zdravlje konzumenata mogu biti: srčani udar, moždani udar, srčane aritmije, povećanje razine krvnog tlaka, tjeskoba, poremećaj spavanja, refluks kiseline, mučnina, povraćanje, dehidracija, pretilost i sl. Među učeničkom populacijom u Republici Hrvatskoj već je zabilježeno nekoliko slučajeva smrti ili teških moždanih udara pa je intenzivna edukacija i prevencija jedini način u borbi protiv napitaka koji su preplavili tržište te su svakodnevno dostupni našoj djeci.

Autor: Mateo Havaić, mag. paed.

DJEČJE PRIČAONICE I RADIONICE

Ove godine smo započeli sa zimskim pričaonicama i radionicama u Knjižničnoj stanici Severin na Kupi. Učenici od prvog do četvrtog razreda Područne škole Ivana Gorana Kovačića Severin na Kupi imali su priliku poslušati priču "Božićni pauci" autora Mladena Kopjara a zatim su izrađivali adventske kalendare s lijepim željama za prijatelje iz razreda i učitelje koje su zatim odnijeli u svoje učionice kako bi svakoga dana mogli pročitati po jednu poruku. Već sljedeći dan, 24.11.2022. u Gradsku knjižnicu Vrbovsko došli su vrtićanci. Čitali smo priču "Vjeveričin snjegovič" autorice Julie Donaldson, a zatim smo crtali i ukrašavali snjegoviče. Radujemo se budućim kreativnim radionicama i pričaonicama koje će se održavati tijekom prosinca.

Laura Štefanac

DAN HRVATSKIH KNJIŽNICA

Dan hrvatskih knjižnica obilježava se 11. studenog, na dan donošenja Prvog hrvatskog Zakona o knjižnicama radi stvaranja bolje vidljivosti knjižnica i knjižničnih aktivnosti te upoznavanja javnosti s poslanjem i ulogom knjižnica. Ovogodišnji moto Dana hrvatskih knjižnica glasio je "Misli na sebe – dođi u knjižnicu!". Povodom obilježavanja dana, u knjižničnoj stanici Moravice održana je prigodna pričaonica i kreativna radionica za učenike od prvog do četvrtog razreda Područne škole Nikole Tesle u Moravicama. Učenici su slušali priče o knjižnicama i važnosti čitanja, a zatim su izradili plakate koji prikazuju što bi njihova idealna skrovišta za čitanje morala sadržavati.

Laura Štefanac

Iz gradske knjižnice...

PJESNIČKA VEČER S RIJEČKIM KNJIŽEVNICIMA

U sklopu obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige, 20.10.2022. u Izložbenom prostoru Vrbovsko održana je Pjesnička večer s riječkim književnicima, a nastupili su članovi riječkog ogranka Društva hrvatskih književnika Branka Arh, Silvija Benković Peratova i Davor Grgurić. Publika je imala priliku sudjelovati na večeri prepunoj lijepe poezije i pjesničke riječi, a sudeći po reakcijama nazočnih i pljesku nakon svake izvedbe, publika je doista uživala i potvrdila značaj poezije. Ovaj program realiziran je u suradnji s Kulturnom mrežom PGŽ.

Laura Štefanac

KNJIŽEVNI SUSRETI "OD MORA DO GORA"

Ove godine, u svojem 11. izdanju, održani su književni susreti "Od mora do gora" u kojem su uz domaćina Davora Grgurića, koji je uz svoju udruhu Prepelin'c i organizator ovih književnih susreta, nastupili Branka Primorac i Siniša Matasović. Branka Primorac je vrhunska spisateljica za djecu i odrasle, novinarka i fotografkinja čija su djela uvrštena u popis lektire. Siniša Matasović piše poeziju, prozu, haiku poeziju i književnu kritiku, a bavi se i uredničkim radom. Ovogodišnji susret trajao je tri dana i obuhvatio je nastupe na "Poeziji s balkona" ali i posjete osnovnim školama u Moravicama, Brod Moravicama, Ravnoj Gori, Delnicama i Skradu te Srednjoj školi Delnice. Gradska knjižnica Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko povodom obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige je i ove godine podržala književne susrete kroz pomoć i organizaciju gostovanja u Područnoj školi Nikole Tesle u Moravicama. Učenici su imali priliku čuti njihove književne radove, sudjelovati u razgovoru o njihovim djelima, počecima pisanja, interesima i još mnogo više.

Laura Štefanac

IZ BAKINE KUHNJE I DJEDOVE RADIONICE

U organizaciji Gradske knjižnice povodom Međunarodnog dana starijih osoba (1. listopada) u suradnji s Udrugom umirovljenika Grada Vrbovsko u Izložbenom prostoru Vrbovsko otvorena je izložba pod nazivom "Iz bakine kuhinje i djedove radionice". Izložbu je otvorila predsjednica udruge Marija Jančan zahvalivši se svojim članicama i Gradu Vrbovsko na podršci. Pored tradicionalnih predmeta i dijelova namještaja koji su bili sastavni dio svakog kućanstva vrijedne članice Udruge domaćinsku atmosferu dočarale su domaćim pekmezima i sokovima. Uz izložbu je održano besplatno mjerenje tlaka i šećera u krvi u suradnji s GDCK Vrbovsko i patronažnom službom DZ PGŽ - ispostava Vrbovsko koje obavila medicinska sestra Dejana Kosanović. Tijekom tjedna u kojem je izložba bila otvorena za javnost, interes građana i učenika osnovne škole koji su izložbu posjetili sa svojim učiteljicama Vesnom Trope, Jadrankom Maravić i Branislavom Mrvoš bio je za svaku pohvalu.

Gordana Vučinić, knjiž.

ŠETNJA HRVATSKIM DVORCIMA

Ovo ljeeto održano je još jedno, već tradicionalno druženje "Pisci pod zvijezdama". Ovogodišnji program započeo je glazbenom šetnjom hrvatskim dvorcima kojom su nas povelili Gorana Tomašić Šragalj i Duo DarMar (Dario i Mario Šragalj). Upoznali su nas s glazbom koja je bila prisutna na dvorcima od renesanse do danas. Pored romantične interpretacije tog vremena i života na dvoru što je vrlo zanimljivo dočarala Gorana Tomašić Šragalj teorijski dio bio je izvrsno popraćen glazbenim te smo imali priliku uživati i barem na trenutak zamisliti kako je bilo nekad. Nakon glazbenog dijela uslijedilo je predstavljanje knjige "Najljepši hrvatski dvorci i utvrde". Autor teksta je Hrvoje Kekez, a autori fotografija su Roman Avdagić i Dario Žagar. Predstavljaju u kojoj su fotografije 100 najljepših dvoraca u Hrvatskoj Roman Avdagić podijelio je svoja iskustva i doživljaje s tih putovanja kao i zanimljivosti fotografiranja ovog nacionalnog blaga te nam i izložbom fotografija prenio dio svojih iskustava i približio ljepote naše kulturno-povijesne baštine uvodeći nas u svijet isprepleten legendama, a ponekad i ne tako bajkovitim događajima. Putovanjem preko svih hrvatskih regija zastaje na onim lokalitetima koji su, ne tako davno, bili poprišta velikih opsada i bitaka ili mjesta ugodnoga, ladanjskog života.

Gordana Vučinić, knjiž.

DAMIR HOYKA: PUSTOLOVINE TIZI ENILI 2 - POČETAK

Povodom obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige u organizaciji Gradske knjižnice Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko održan je književni susret u Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko za učenike od petog do osmog razreda. Gost susreta bio je Damir Hoyka sa svojim romanom "Pustolovine Tizi Enili 2: Početak". Ovaj zabavno-edukativni roman u nastavcima namijenjen je za čitatelje od sedam do osamnaest godina, ali osim djeci i mladima, roman se pokazao posebice zanimljiv i njihovim obiteljima, edukatorima i svima zainteresiranima za obrazovanje. Autor je kroz predavanje ukazao učenicima na važnost razmišljanja i asocijativnog učenja, a učenici su imali priliku postaviti pitanja i raspravljati o romanu.

Laura Štefanac

ODRASLI

Lucy Coleman: Božić na idiličnom imanju
Michelle Obama: Moja priča
Claire Allan: Zvala se Rose
Pavao Pavličić: Galerija
Julie Caplin: Idilična koliba u Irskoj

DJECA

Melanie Joyce: Božićna čarolija
Stanley Berenstain: Medvjedići spašavaju Božić
Branko Ćopić: Ježeva kućica
Sanja Pilić: Hoću biti velik!
Jelena Kastaneti: Moja mama kaže da sam ja sunce

NAJBOLJIH PET

VEDRAN TOLIĆ: U VRTLOGU VJENČANJA

U izložbenom prostoru Vrbovsko, 10.11.2022. godine gostovao je Vedran Tolić u sklopu obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige. Posjetitelji su imali priliku sudjelovati u književnoj večeri tijekom koje je autor predstavio svoju stručnu fotografsku knjigu "U vrtlogu vjenčanja". Knjiga se bavi tehničkim, umjetničkim i poslovnim aspektima vjenčane fotografije, ali je primjenjiva i na sva ostala fotografiranja. Autor je upoznao polaznike što se sve krije iza fotografiranja vjenčanja, na što treba obratiti pozornost, kako se pripremiti... Nakon predstavljanja knjige uslijedila je foto-radionica. Kroz predavanje i teorijski dio, Tolić je govorio o osnovnim postavkama, manipulaciji svjetlom, mogućnostima kombinacija različitih funkcija i još mnogo toga, a zatim je demonstrirao kako to sve izgleda u praksi.

Laura Štefanac

IVAN ŠIRIĆ: GLJIVE GORSKOG KOTARA - PREPOZNAVANJE VRSTA I MOGUĆNOST PRERADE

U izložbenom prostoru Vrbovsko, 25.10.2022. godine pod vodstvom izv. prof. dr. sc. Ivana Širića s Agronomskog fakulteta u Zagrebu je održano predavanje "Gljive Gorskog kotara: prepoznavanje vrsta i mogućnost prerade". Posjetitelji su imali priliku naučiti koje gljive mogu pronaći na našem području tijekom godine te koje su njihove karakteristike pomoću kojih se mogu ispravno prepoznati pojedine vrste gljiva te najčešće pogreške prilikom raspoznavanja kao i najvažnije - koje gljive se nikako ne smiju konzumirati jer su smrtonosne. Širić je govorio i o gastronomsko-medicinskim osobinama gljiva i podijelio je nekoliko korisnih savjeta o branju kako bi očuvali prirodu. Predavanje je probudilo veliki interes pa se u Izložbenom prostoru tražila stolica više. Ovo predavanje realizirano je pod pokroviteljstvom Centra za poljoprivredu i ruralni razvoj Stara Sušica, a u sklopu projekta "Promocija gljivarstva na području Gorskog kotara", kao i Mjeseca hrvatske knjige.

Laura Štefanac

DAROVI ZA PRVAŠIĆE

Tradicionalno povodom početka školske godine Grad Vrbovsko je darovao prvašiče prigodnim poklonima. Tako je u prvi razred na području Grada Vrbovskog krenulo ukupno 25 prvašiča. Za 14 djevojčica i 11 dječaka pripremljene su edukativne slikovnice "Hrvatska za djecu", pernice sa školskim priborom, bočice za vodu te slatkiši. Čestitku prvašičima te svim učenicima, djelatnicima škole i roditeljima uputio je i gradonačelnik Dražen Mufić koji je poklone u ime Grada Vrbovskog predao ravnatelju osnovne škole Antonu Buriću.

Tatjana Kušić

Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko

Erasmus+ projekt *Svađanje u školi*

Svađanje u školi (eng. *Arguing at School*) je trogodišnji Erasmus+ projekt (2021. - 2024.) u kojem je naša škola partner. Glavni cilj projekta je razmjena iskustava i rasprava o metodama nenasilnog rješavanja sukoba između djece u dobi od dvije do osamnaest godina. Pritom se preispituje uloga odraslih koji više nemaju aktivnu ulogu u smislu rješavanja dječjih sukoba već podučavaju djecu komunikacijskim vještinama ključnim za održavanje zdravih odnosa te ih potiču da na miran način samostalno rješavaju sukobe. Riječ "sukob" kod mnogih izaziva negativne osjećaje i često se poistovjećuje s nasiljem. Za razliku od nasilja koje je neprihvatljiv oblik ponašanja i zahtjeva intervenciju odraslih, sukob može biti prilika djeci da nauče kako se nositi s drugima. Djeca ovise o svojim komunikacijskim vještinama kako bi stekli prijatelje u životu.

Projekt okuplja 10 partnera iz šest europskih zemalja: Pedagoško-psihološki centar iz Piacenze (**Italija**), Međunarodni institut za ljudska prava iz San Rema (**Italija**), Fondazione Intro (**Italija**), FREREF- Zaklada Europskih regija za istraživanja i treninge u obrazovanju (**Belgija, Francuska**), Innovate4Future-Centrul pentru Solutii Educationale Avansate (**Rumunjska**), Colegiul National Sfantul Sava Bukurešt (**Rumunjska**), Relationships are Forever Foundation - St Julian (**Malta**), Maria Regina College Naxxar Induction Hub-Naxxar (**Malta**), Centar za mir, nenasilje i ljudska prava (**Hrvatska**) i OŠ Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko (**Hrvatska**).

U sklopu navedenog projekta od 14. do 16. studenog 2022. organiziran je seminarski događaj na **Malti**. Uz predstavljanje svih 10 partnera, prezentirane su i tri metode nenasilnog rješavanja sukoba između djece: Litigare bene, Vršnjačka medijacija i Friendship Cards.

Učiteljica Davorka Nekić je predstavila Vrbovsko i školu za-

nimljivom prezentacijom dok je koordinatorica projekta Viktorija Samsa prikazala desetogodišnje iskustvo naše škole u provođenju **Vršnjačke medijacije**. U školi djeluju "Mali medijatori" pod vodstvom pedagoginje Tanje Jakovac koji pomažu svojim vršnjacima da riješe međusobne sukobe. Vršnjačka medijacija je zamišljena kao prva pomoć za učenike kada dođu u sukob da ga sami znaju riješiti na nenasilan način. U školi vježbaju vrlo važne komunikacijske vještine - aktivno slušanje, izražavanje emocija i potreba, zauzimanje za sebe kao i razumijevanje drugog. Te vještine mogu primjenjivati u slobodno vrijeme i u druženju s prijateljima.

Naša škola dala je veliki doprinos ovom projektu kroz Erasmus KA1 projekt "Kako se djeca mogu svađati na dobar način". U sve niže razrede uvedena je metoda **Litigare bene** koju je osmislio

Daniele Novara. Metoda je vrlo jednostavna i sastoji se od dva koraka unazad i dva koraka unaprijed. Važno je da odrasli u sukobu ne traže krivca i ne nude svoja rješenja. Umjesto toga, potiču djecu u sukobu na razgovor, izražavanje emocija, aktivno slušanje, pregovaranje i dogovaranje čime razvijaju socijalne vještine koje su ključne za izgradnju kvalitetnih odnosa. O primjeni metode Litigare bene u našoj školi snimljen je film koji je prikazan europskim učiteljima, pedagozima i znanstvenicima koji se bave odgojem i obrazovanjem.

Friendship Cards je igra koju je razvila Zaklada Relationships are Forever iz Malte. Sastoji se od skupa kartica kroz koje djeca uče komunikacijske vještine. Mogu se koristiti u igri s prijateljima u školi i obitelji. Pomažu im da razvijaju emocionalnu pismenost i vještinu nenasilnog rješavanja sukoba. Igrajući se karticama uče

prepoznavati svoje osjećaje i osjećaje drugih te počinju razumijevati zašto su neki postupci/ponašanja loša dok drugi vode jačanju prijateljstva. Kartice su prevedene na 23 jezika. Zahvaljujući volonterskom i timskom radu naših učiteljica Alenke Javor, Helene Jedriško, Jasmine Krakar, Silvane Polić i Viktorije Samse kartice su dobile i **hrvatski prijevod** koji je predstavljen na događaju na Malti. Veselimo se što će naši učenici, učitelji i roditelji biti prvi u Hrvatskoj koji će ovom igrom jačati međusobne odnose.

U sklopu događaja na Malti dobili smo izuzetnu priliku posjetiti dvije malteške škole te uvid u njihov neposredan odgojno-obrazovni rad.

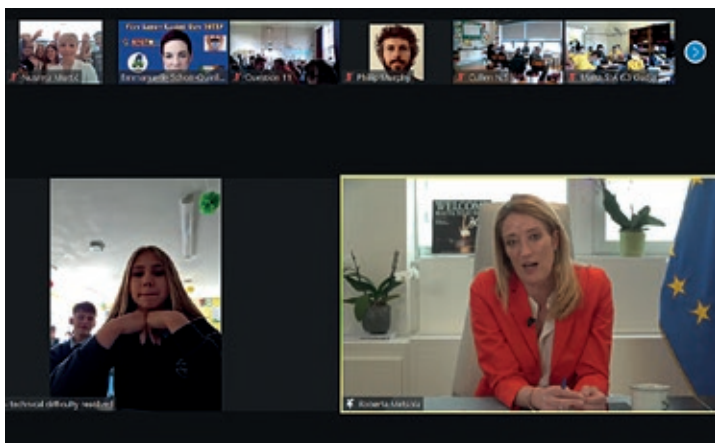
St. Clare Collega, Gzira Primary je osnovna škola koju pohađa ukupno 250 učenika od kojih je samo 80 Maltežana dok ostatak čine učenici pripadnici 30 različitih etničkih skupina. Uz malteški, u samom nastavnome procesu je ravnopravno zastupljen i engleski jezik. Imali smo prilike promatrati učenike četvrtog razreda koji su unutar nastavne jedinice aktivno koristili Friendship cards te nam pokazali kako to izgleda u praksi.

Također smo obišli i **Mari-na Regina College, Naxxar Induction Hub** koju čine osnovna i srednja škola, a koje pohađaju učenici migranti koji ondje provode svega godinu dana unutar koje im je cilj savladati jezik kako bi mogli nastaviti školovanje u nekoj od preostalih malteških škola. I ondje smo vidjeli upotrebu Friendship Cards i s osnovcima kao i sa srednjoškolcima kojima uvelike pomažu da izraze vlastite emocije te usavrše komunikacijske vještine.

Projekt *Svađanje u školi* ima neprocjenjivu vrijednost jer našoj djeci daje alate koji će im pomoći da se zauzmu za sebe na asertivan način, izgrade kvalitetna prijateljstva i zdrave odnose s obitelji i budućim partnerima, uspješno rješavaju sukobe, pomognu drugima u nevolji i najvažnije od svega - da budu sretni!

Davorka Nekić, Viktorija Samsa

EUROPSKA GODINA MLADIH U NASTAVI NJEMAČKOG JEZIKA

Godinu 2022. Europska unija je proglasila Europskom godinom mladih. Cilj inicijative je stvaranje prilika za mlade i pružanje više mogućnosti u kojima će mladi moći izraziti svoje ideje i stavove te jačanje uloge mladih u izgradnji bolje, zelenije, uključivije i digitalnije budućnosti. S obzirom da je pandemija korona virusa mladima puno toga uskratila i ograničavala ih u njihovom razvoju, upravo je 2022. godina bila posebna jer je sva pozornost bila usmjerena upravo prema mladim generacijama kojih je u Europskoj uniji oko 47 milijuna. Europska godina mladih podudara se s provedbom programa NextGenerationEU, koji jača kvalitetu obrazovanja i otvara prilike za osposobljavanje. Učenici su na nastavi njemačkog jezika također imali priliku provoditi ciljeve i aktivnosti koje pokreću mlade u Europi.

Dana 11. svibnja sudjelovali su zajedno sa oko 7000 djece u dobi od 9 do 15 godina iz 20 zemalja diljem EU i šire u obilježavanju Dana Europe i postavljali pitanja izravno predsjednici Europskog parlamenta, Roberti Metsola. Bio je to svečani trenutak za djecu koja su osjetila da se njihov glas čuje i da dobijaju konkretne odgovore na svoja pitanja o budućnosti Europske unije. Bilo je važno da djeca, kao najmlađi građani Europske unije, mogu postaviti pitanja i početi oblikovati svoju svijest i interes za aktivno participiranje u kreiranju politika za mlade.

Nakon postavljanja pitanja, uslijedio je kviz za Dan Europe prilagođen njihovoj dobnoj skupini i jeziku kojeg uče.

U suradnji s predstavništvom Europske komisije u Hrvatskoj, učenici su izradili video uradak koji prikazuje aktivnosti s porukama da su mladi ključ u kreiranju bolje budućnosti. Aktivnosti su bile raznovrsne i u skladu s temama i politikama Europske komisije na njemačkom jeziku. Obuhvaćala su područja koja su najvažnija mladima, povezana s prioritetima istaknutima u ciljevima za mlade, kao što su učenje jezika, višejezičnost, ravnopravnost, uključivost, održivost i mentalno zdravlje. Nije nedostajalo niti likovnih aktivnosti kroz koje su učenici na njemačkom jeziku poslali poruku da inovativnim idejama i energijom grade bolje društvo te da su predani u očuvanju jezične raznolikosti i promicanju poznavanja njemačkog jezika. ■

DRŽAVNO NATJECANJE – GLAGOMATIKA

Utorak, 18. listopada 2022. održano je 6. državno natjecanje GlagoMatika u organizaciji OŠ Kajzerica iz Zagreba. GlagoMatika (Glagoljska matematika) natjecanje je u prepoznavanju i zbrajanju glagoljskih brojeva. Natjecanje se provodi pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja, Agencije za odgoj i obrazovanje te Društva prijatelja glagoljice.

Na natjecanju su sudjelovale učenice i naše škole - polaznice dodatne nastave iz hrvatskog jezika, a učenica 8. razreda OŠ Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko Adrijana Stipanović zauzela je odlično 8. mjesto od ukupno 226 učenika natjecatelja. Mentorica je učiteljica hrvatskog jezika, Manuela Valenčić.

Manuela Valenčić, prof. i dipl. bibl.

#	Ime i prezime	Mjesto	Bođova
1.	MIHAEL MUCAFIR	RAKOVEC	874
2.	LENI NOVAK	ŠENKOVEC	868
3.	DOMAGOJ HERCEK	RAKOVEC	863

NASTUP UČENIČKE ZADRUGE KAMAČNIK NA BUNDEVIJADI

Nakon dvogodišnje pauze zbog epidemioloških mjera i otežanog rada, naša Učenička zadruga Kamačnik predstavila se na ovogodišnjoj Bundevidjadi. U svom, već tradicionalnom, tematskom kutku mladi čuvari baštine su uredili izložbeni prostor s temom "Pokraj tople peći" i tako pokazali kako njegujemo i čuvamo našu tradiciju i baštinu. Kreativna sekcija je ponudila svoje ukrasne i uporabne predmete, a uz pomoć mama i baka, na svom štandu su ponudili i raznorazne slastice te kolače. Pridružili su im se i mali prirodnjaci koji su sa svojom učiteljicom pripremili plodove jeseni te slatke paketiće i kolače.

Posjetitelji su mogli kupiti dječje radove, plodove jeseni, bundeve te ukusne kolače i slastice koje su pripremile mame i bake kojima se od srca zahvaljujemo na podršci. Nadamo se da se vidimo i sljedeće godine!

Valentina Vukadinović, voditeljica UZ Kamačnik

SVJETSKI DAN TURIZMA 2022. - ŠATOR-GRAD I LOGOROVANJE UZ FANTASTIČNE PRIČE O KAŠTELIMA I UTVRDAMA GORSKOG KOTARA

Primorsko-goranska županija u sklopu projekta kulturne rute "Putevima Frankopana" u suradnji s Planinarskim društvom Tuhobić, Osnovnom školom Turnić i Osnovnom školom Ivana Gorana Kovačića iz Vrbovskog, organizirala je 27. i 28. rujna 2022. aktivnosti u sklopu Svjetskog dana turizma. Osim u Severinu na Kupi aktivnosti su se održavale i u drugim kaštelima koji su dio ove kulturne rute.

Od strane Osnovne škole Ivana Gorana Kovačića u aktivnostima su sudjelovali učenici područne škole Severin na Kupi i područne škole Moravice. Margareta Peršić, izvrsna pripovjedačica i glumica je uz logorsku vatru u perivoju škole Severin na Kupi održala pričanicu i kreativnu radionicu na temu Frankopana i života plemstva i vladara u ranijim stoljećima, te radionicu izrade svijetlećih lampiona.

Obzirom na izrazito loše vremenske uvjete nije se postavljalo šatorsko naselje već su učenici krenuli na spavanje u vrećama za spavanje u prostoru područne škole. Bilo im je to posebno iskustvo jer nikada prije nisu imali priliku prenoćiti u školi.

Tihana Jusić, prof.

POSJET OŠ VINICA, SLOVENIJA

U petak, 2. prosinca 2022. učenicima područne škole Severin na Kupi u pratnji učiteljica Nusrete Murtić i Iskre Savić posjetili su OŠ Vinica, Slovenija. Terenska nastava uključivala je mnoštvo projektnih aktivnosti, a susret je započeo riječima dobrodošlice učenika polaznika izborne nastave hrvatskog jezika koju vodi učiteljica Janja Boljar. Ravnateljica OŠ Vinica Ines Žlogar također je pozdravila sve prisutne te izrazila zadovoljstvo suradnjom dviju škola koja svake godine jača te se veseli daljnjim projektnim aktivnostima i susretima naših učenika. Učiteljica Nusreta Murtić tom je prilikom podijelila prigodne poklone u ime Grada Vrbovsko i škole te se zahvalila na pozivu i podršci u ostvarivanju svojevrstne mobilnosti i mogućnosti za učenje, internacionalizacije i institucijskog razvoja škole. Terenska nastava je uključivala praćenje i sudjelovanje u nastavi engleskog, slovenskog i njemačkog jezika te sportske aktivnosti u sportskoj dvorani. Cilj posjeta bio je prikaz inovativnih metoda poučavanja, razmjena dobre prakse, širenje znanja o zajedničkoj europskoj baštini i raznolikosti te poticanje učenja stranih jezika i jezične raznolikosti u školama. Veliko hvala Gradu Vrbovsko koji je učenicima omogućio prijevoz te pripremio prigodne poklone djelatnicima OŠ Vinica čime se prepoznaje važnost ove suradnje te hvala svim učenicima i djelatnicima OŠ Vinica na gostoprimstvu i organizaciji aktivnosti u okviru terenske nastave! ■

DJEČJI RECITAL KAJKAVSKE POEZIJE

Utorak, 6. rujna 2022. učenik sedmog razreda OŠ Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko Matias Majetić nastupao je na Dječjem recitalu kajkavske poezije u Krapini u organizaciji Društva za kajkavsko kulturno stvaralaštvo Krapina. Na natječaj "Kaj u riječi, pjesmi, slici i plesu – Krapina 2022." prispjelo je 188 najuspješnijih literarnih radova dječjeg kajkavskog stvaralaštva iz 50 osnovnih škola, a povjerenstvo je odabralo 64 pjesme za tiskanje u zbirku. Matias je napisao pjesmu Moja Sušca pod mentorstvom učiteljice hrvatskog jezika Manuele Valenčić te je pjesma uvrštena u Zbirku radova dječje kajkavske poezije.

Manuela Valenčić, prof. i dipl. bibl.

"I JA ZNAM..."

Početak nove pedagoške godine za skupinu "Medvjedića" donio je nove izazove i projekte. Prvi od njih je projekt "I ja znam...". Cilj projekta bio je usvajati i razvijati pozitivne obrasce ponašanja, njegovati naviku održavanja osobne higijene te osvijestiti važnost konzumiranja zdrave hrane za naše zdravlje. Planirane poticaje i aktivnosti provodili smo kroz sva razvojna područja čime djelujemo na cjelovit razvoj djeteta uvažavajući njegove potrebe i razvojne mogućnosti. Projektom smo obuhvatili sljedeće teme: znam pozdraviti, znam oprati ruke, znam brinuti o svojim zubićima, znam biti pristojan za stolom, znam biti uredan, znam poštivati pravila te znam što je zdrava hrana. Raznovrsne likovne, literarne, glazbene, istraživačke i radne aktivnosti djeca su s veseljem prihvaćala i tako ostvarivala postavljene ciljeve. ■

Dječji vrtić Bambi

JESEN U NAŠEM KRAJU

Stigla je jesen i djeca su uživala u njezinim čarobnim bojama. Kroz tematsku cjelinu od sjemenke do ploda, djeca su istraživala sjemenke plodova jeseni iz jesenskog kutića. Skupivši dosta bundeva, spretno i s puno rada i istraživanja, pripremali smo se za Bundevijadu te izradili veliko Čarobno selo. Istraživanje sjemenki žita i različitih vrsta brašna odvelo nas je do obilježavanja Dana zahvalnosti za plodove zemlje. Djeca su veselo mijesila tijesto, pekla palačinke i izrađivala pekarske proizvode koje su prodavali u formiranoj pekarnici. ■

IZLET VRTIČANACA

Dana 17. studenoga DV Bambi organizirao je jednodnevni izlet autobusom gdje smo posjetili novouređena Kuću Mance. Djeca su bila jako uzbuđena i sretna, a najviše interesa je bilo u sobi koja je uređenjem bila prilagođena njihovoj dobi. Odmah su započeli s igrom koristeći rekvizite koji su im bili ponuđeni. Nakon obilaska Kuće, uputili su se u šetnju prema uzgajalištu Jelena lopatara koje su oduševljeno promatrali. Provođenjem vremena u prirodi djeca su usvojila nova znanja i doživjela nova iskustva. Prije samog povratka u vrtić uživala su na dječjem igralištu pored Kuće Mance, a smijehu i veselju nije bilo kraja.

Petra Peršić, Nives Valenčić

NAŠA MALA KNJIŽNICA

“**N**aša mala knjižnica” međunarodni je projekt u kojem sudjeluju autori i ilustratori iz osam zemalja uključujući i Hrvatsku. Projekt je namijenjen djeci predškolskog i ranog školskog uzrasta pa smo se ove godine i mi odlučili uključiti.

Skupina Medvjedići je sredinom studenog započela s radom na projektu, a prva slikovnica koju smo pročitali je “Kako zagrliti ježa”. Tijekom pedagoške godine pročitati ćemo još pet posebno tiskanih slikovnica različitih tematika. Pored aktivnosti koje su nam ponuđene

u kreativnim knjižicama, koje je od organizatora projekta dobilo svako dijete u skupini, i aktivnosti koje ćemo sami osmisliti, možemo sudjelovati u raznim nagradnim natjecanjima i aktivnostima.

Cilj projekta je je razvijati predčitalačke vještine kod djece predškolske dobi, razvijati ljubav prema pisanoj riječi te poticati djecu na aktivno promišljanje o pročitanom djelu.

Posebno me raduje što su, kod predstavljanja projekta, roditelji pokazali veliki interes i želju za suradnjom pa već planiramo radionicu uređenja “Čitalačkog kutića” u našoj sobi

dnevnog boravka. Suradnja i uključenost roditelja potrebna nam je i za aktivnost “Čitateljski vlakici” gdje djeca posuđuju vrtičke slikovnice te kod kuće s roditeljima čitaju, a kad slikovnicu vrate u vrtić lokomotivi “Čitateljskog vlakića” dodajemo vagončić s imenom djeteta, autorom i naslovom slikovnice koja je pročitana. Naš “Čitateljski vlakici” dobio je prve vagonce. Nadam se da će do kraja nagradnog natjecanja naš vlakici imati mnogo veselih vagona jer to znači i mnogo pročitanih slikovnica. Cilj akcije su sretna djeca koja su zavoljela čitanje. ■

VRTIČANCI U GRADSKOJ KNJIŽNICI

Svakoga dana u našem vrtiću čitaju se, pričaju, prepričavaju, smišljaju i zamišljaju priče i bajke. Suradnja s Gradskom knjižnicom jedan je od prioriteta naših vrtićanaca. Važnost čitanja među najmlađima obogaćuje i nadograđuje njihova znanja i iskustva u daljnjem odrastanju. Tijekom posjeta djeca su sudjelovala u slušanju priče, a u likovnoj radionici su pomoću raznog materijala stvorili svoje snjegoviće koje su ponosno predstavili svojim prijateljima i roditeljima. Zahvaljujemo se knjižničarkama koje su nas lijepo dočekale i obogatile nas za još jedno novo iskustvo! ■

Sustavnim radom do napretka – Gradsko društvo Crvenog križa Vrbovsko

Gradsko društvo Crvenog križa Vrbovsko u proteklom razdoblju provodilo je raznovrsne aktivnosti od kojih ćemo istaknuti one najznačajnije za razvoj i napredak organizacije: susret DDK 2022 i razvoj davalštva krvi, edukacije Hrvatskog Crvenog križa, pripravne vježbe interventnog tima GDCK Vrbovsko, humanitarnu akciju "Solidarnost na djelu 2022", te primitak donacija Društva Crvenog križa Primorsko-goranske županije i potpora Grada Vrbovskog.

Susret DDK i razvoj davalštva krvi

Ove jeseni je, nakon dvije godine stanke, održan susret dobrovoljnih darivatelja krvi – DDK na kojem su sudjelovali i darivatelji iz aktiva Crvenog križa Vrbovsko. Susret DDK održao se 24. rujna 2022. godine u Kačjaku, Crikvenica te je okupio više od 150 darivatelja iz cijele Primorsko-goranske županije. Darivatelji su se natjecali u malom nogometu, pikadu, povlačenju konopa, beli, briškuli i trešetu. Iako nas iz Vrbovskog nije bilo mnogo, osvojili smo čak pet medalja i odlično se zabavili! Sljedeći susret DDK održat će se u lipnju 2023. godine, a ovim putem pozivamo darivatelje krvi da nam se pridruže na susretu DDK jer je to zaista lijepo iskustvo. Osim toga, naša obitelj darivatelja krvi ove godine se proširila za čak pet novih darivatelja, što smatramo dobrom brojkom za Vrbovsko. U 2023. godini planirane su četiri akcije darivanja krvi: 3. veljače, 5. svibnja, 4. kolovoza i 3. studenog te pozivamo sve zdrave osobe od 18 do 65 godina da daruju krv ukoliko žele napraviti jedno veliko humano djelo. Podsjetimo, jednom dozom krvi mogu se spasiti čak tri života! Na akcijama darivanja krvi možete ispuniti i pristupnicu te postati darivatelj krvotvornih matičnih stanica koštane srži te i na taj način pridonijeti spašavanju života.

Edukacije Hrvatskog Crvenog križa

Sustavno unapređivanje znanja jedan je od važnih čimbenika za napredak i uspjeh, pa smo u proteklom razdoblju bili na tri edukacije u organizaciji Hrvatskog

Crvenog križa. Dana 22. rujna započela je trodnevna edukacija "Prevenција trgovanja ljudima" koja se održala u Domu Crvenog križa u Rijeci. Trgovanje ljudima, nažalost, nije rijetkost, a najčešći oblik je prisilan rad, koji je i vrlo lukrativan, a ujedno i jedno od teže dokazivih kaznenih djela jer osobe često ni nisu svjesne da su žrtve trgovanja ljudima. Osim u ovoj, sudjelovali smo i u edukaciji "Pružanje podrške migrantima u iregularnom statusu" održanoj u Slunju dana 15. studenog. Obzirom da je područje Vrbovskog dio migrantske rute, ova je edukacija od iznimne važnosti jer se kroz djelatnosti Crvenog križa susrećemo s ilegalnim migrantima i migrantskim krizama koje su u posljednje vrijeme sve češće. Naša povjerenica Gordana Gerić-Paulić je s ostalim povjerenicima iz cijele Hrvatske nazočila edukaciji za povjerenike Crvenog križa koja se održala u Edukacijskom centru HCK u Zagrebu. S te se edukacije vratila sa novim iskustvima i znanjima koje će koristiti u daljnjem radu kao povjerenica Crvenog križa Vr-

bovsko prenoseći temeljna načela Crvenog križa: humanost, nepristranost, neutralnost, neovisnost, dobrovoljnost, jedinstvo i univerzalnost.

Vježbe pripravnosti Interventnih timova Crvenog križa

U listopadu su održane dvije velike vježbe. Jedna je bila županijska i jedna međunarodna na kojoj je sudjelovao i tročlani interventni tim Vrbovsko. Dana 15. listopada na Šapjanama je održana vježba operativnih snaga iz sustava civilne zaštite Primorsko-goranske županije na kojoj je sudjelovao i interventni tim DCK PGŽ. Vježba se sastojala od podizanja šatora i uspostavljanja prihvatnog centra i mobilne službe traženja, te je uključivala i vježbu komunikacije ručnim prijenosnim primopredajnicima i obilazak terena. Već nakon tjedan dana, 22. listopada, nazočili smo međunarodnoj terenskoj vježbi "Koprivnica 2022" na jezeru Šoderica koja je održana u sklopu mreže "Susjedi pomažu prvi". Osim županijskih timova, u vježbu su bili uključeni

i timovi iz Turske, Poljske, Mađarske, Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije i Španjolske te smo dobili uvid u opremu kojom raspolažu navedeni timovi.

Solidarnost na djelu 2022

Već poznata humanitarna akcija "Solidarnost na djelu 2022" održana je tijekom listopada. Ove godine skupljali smo donacije za starije osobe koje žive u samočkom domaćinstvu, samohrane majke i obitelji s više djece niskih primanja s područja Vrbovskog. Prodajom bonova zahvalnosti skupili smo 3.374,90 kuna i kupili prehrambene proizvode i higijenske potrepštine za 22 humanitarna paketa. U skupljanju donacija i podjeli paketa sudjelovali su i mladi volonteri učeničkog doma Moravice pod vodstvom Gordane Gerić-Paulić koji su bili iznimno vrijedni i skupili preko 500,00 kuna prodajom bonova zahvalnosti, te s ravnateljicom Ivanom Vaccino podijelili više humanitarnih paketa na području Moravica.

Donacije Društva Crvenog križa PGŽ našem Crvenom križu

Ove godine dobili smo vrlo vrijedne donacije Društva Crvenog križa Primorsko-goranske županije. Naime, DCK PGŽ donirao je našem Crvenom križu službeno vozilo Renault Kangoo iz 2011. godine s ciljem poboljšanja uvjeta rada CK Vrbovsko. Dana 30. rujna primopredaju vozila izvršila je ravnateljica DCK PGŽ gospođa Vesna Čavar ravnateljici CK Vrbovsko Ivani Vaccino. Osim vozila, na redovnoj 4. sjednici Skupštine DCK PGŽ do-

nirano je i 5.000,00 kuna našem Crvenom križu za razvoj davalatstva krvi koje ćemo namjenski trošiti u 2023. godini.

Projekti pod pokroviteljstvom Grada Vrbovsko

Ove godine putem Javnog natječaja za predlaganje projekata/programa javnih potreba u društvenim djelatnostima Grada Vrbovskog dobili smo sredstva za dva projekta: "Misli na sebe-rekreiraj se!" i "Kreativno zajedno".

"Misli na sebe- rekreiraj se!" program je poticanja zdravih životnih navika koji traje već drugu godinu, a financijsku potporu od 2.500,00 kuna dobili smo za kupnju osam pari štapova za nordijsko hodnje kako bismo aktivnosti programa povećali za dodatnu aktivnost – nordijsko hodanje. Ove godine sudjelovali smo i na dva sportsko-rekreativna događanja: Sportskom vikendu na Brijunima i na Malinska Outdoors weekendu.

Usto, dobili smo i financijsku potporu od 3.500,00 kuna za projekt "Kreativno zajedno" koje smo namjenski trošili na kupnju materijala za oslikavanje zida školskog parkirališta i zida školskog igrališta. Zid se oslikava u suradnji s profesorom likovne kulture gospodinom Darkom Dožaićem, te učenicima Osnovne škole Ivan Goran Kovačić Vrbovsko. Radovi su još uvijek u tijeku, a završetak se planira sredinom sljedeće godine. Ukoliko se želite uključiti u oslikavanje zida kao volonter, slobodno se javite na broj 091 9220 328 koji je ujedno i kontakt Crvenog križa za sve ostale upite.

Ivana Vaccino

"POTROŠAČICA" - DRUŠTVO ZA ZAŠTITU POTROŠAČA

IZGRADNJA KAPACITETA ZA PROVEDBU PRIORITETNE POLITIKE EU, ZAŠTITE POTROŠAČA, U HRVATSKOJ

Dana 11. studenog ove godine izvršila je provedba jednogodišnjeg europskog projekta "Izgradnja kapaciteta za provedbu prioritetne politike EU, zaštite potrošača, u Hrvatskoj". Projekt smo provodili s partnerima Udrugom za pravnu pomoć i Centrom za edukaciju i informiranje potrošača.

Opći cilj projekta bio je izgraditi kapacitete OCD za provedbu politike zaštite potrošača u Hrvatskoj, a specifični povezati, umrežiti i razmijeniti iskustva OCD-a.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 490.831,40 kuna, a financira ga Europska unija kroz Europski socijalni fond. Projekt financira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Provedba izobrazbe i drugih oblika jačanja i unaprjeđenja kapaciteta OCD-a

Sa svrhom izobrazbe i drugih oblika jačanja i unaprjeđenja kapaciteta zaposlenika i/ili volontera OCD-a osmišljeno je i provedeno 11 radionica kojima su ojačani kapaciteti udruga. Provedene su sljedeće radionice: Operativno djelovanje OCD-a,

GDPR u OCD-u, Digitalni marketing, Projektni ciklus i strateško planiranje, Krizni menadžment, Radno pravo, Volonterski menadžment, Obvezni odnosi djelovanja u OCD-u, Javna nabava (za neobveznike javne nabave), Uloga revizije u poslovanju OCD i Korištenje komunikacijskih tehnologija. Većina radionica provedena je putem interneta, a samo tri radionice su provedene uživo.

Organiziranje lokalnih inicijativa u području zapošljavanja

Tijekom 12 mjeseci provedbe projekta provedene su radionice za mlade. U travnju su radionice provedene u Slavanskom Brodu, u svibnju u Osijeku, a u lipnju u Moravicama.

Radionicu na temu predstavljanja poslodavcu provela je koordinatorka projekta Ana Smoljak iz Društva Potrošačica. U sklopu radionice obradila je sljedeće teme: izrada molbe za posao, životopis i najčešća pitanja na razgovoru za posao. Cilj ove radionice bio je usvajanje temeljnih metoda i upoznavanje specifičnosti kod predstavljanja potencijalnom poslodavcu.

Radionicu na temu samozapošljavanje provela je suradnica

na projektu Anamarija Krišto iz Centra za edukaciju i informiranje potrošača. Fokus ove radionice bio je osnažiti mlade osobe s naglaskom na važnost samoinicijative, volontiranja, osobnog angažmana i aktivnog informiranja. U sklopu radionice mladi su u grupama radili poslovni plan.

Radionicu na temu cjeloživotnog učenja provela je suradnica na projektu Martina Škorić iz Udruge za pravnu pomoć, koja je naglasila kako je u današnje doba nužno cjeloživotno učenje kako bi bili konkurentniji i jačali samopouzdanje.

Digitalni priručnici

U sklopu projekta "Izgradnja kapaciteta za provedbu prioritetne politike EU, zaštite potrošača, u Hrvatskoj" izrađena su dva digitalna priručnika. Prvi digitalni priručnik fokusiran je na zaštitu potrošača jer je samo educirani potrošač zaštićeni potrošač.

U drugom digitalnom priručniku pod nazivom Upravljanje OCD-ima kroz krizni menadžment obradile su se specifičnosti koje značajno utječu na krizne situacije u udrugama.

Oba digitalna priručnika dostupna su na: <https://potrosacica.hr/edukacijski-materijali/>

PRIMARNA I SEKUNDARNA PREVENCIJA BOLESTI PROBAVNOG SUSTAVA

Društvo Potrošača je tijekom rujna i listopada ove godine stanovnicima Gorskog Kotara omogućilo tri besplatne edukativne radionice o bolestima probavnog sustava. Radionice su provedene u sklopu projekta "Primarna i sekundarna prevencija bolesti probavnog sustava". Održane su u Čabru, Delnicama i Vrbovskom. Bolesti probavnoga sustava prema učestalosti su pri samom vrhu uzročnika smrti kao i među razlozima hospitalizacija. Također su među najčešćim tegobama zbog kojih se bolesnici javljaju liječniku u djelatnostima opće i specijalističke zaštite u Republici Hrvatskoj. Za voditelja radionica je bio angažiran Josip Kovačić, dr. med., internist i gastroenterolog. Naglasio je da je od iznimne javnozdravstvene važnosti posvetiti posebnu pozornost prevenciji, ranom otkrivanju i liječenju bolesti probavnoga sustava.

Sudionici radionice saznali su da je cilj primarne prevencije spriječiti nastanak bolesti. U tom smislu najvažnije je educirati stanovništvo o zdravom načinu prehrane i općenito o zdravom načinu života, promjeni štetnih navika i održavanju optimalne tjelesne mase. Ujedno nas je informirao o alarmantnim simptomima zbog kojih bi se trebali žurno javiti liječniku. Cilj sekundarne prevencije je otkriti bolest u što ranijoj fazi radi veće mogućnosti izlječenja, spriječiti napredovanje već postojeće bolesti i razvoj komplikacija. Svrha sekundarne prevencije je postizanje maksimalne kvalitete života za bolesnika uz što manju potrebu za bolničkim liječenjem. Ukupna vrijednost projekta "Primarna i sekundarna prevencija bolesti probavnog sustava" iznosi 15.000,00 kuna. Projekt je financirala Primorsko-goranska županija. Prostor za provedbu edukativne radionice osigurali su Grad Čabar, Grad Delnice i Grad Vrbovsko. ■

PAMETNO SA SVOJIM NOVCEM

Projekt "Pametno sa svojim novcem" sufinancirao je Grad Vrbovsko s 3.500,00 kuna. U sklopu projekta provedena je edukativna radionica za mlade koju smo proveli u suradnji sa Željezničko-tehničkom školom Moravice. Tako su učenici 2. i 3. razreda saznali da je za dobro i uspješno upravljanje novcem potreban jasan i konkretan financijski plan. Izrada financijskog plana započinje postavljanjem financijskih ciljeva koje želimo postići.

Projekt je osmišljen s općim ciljem educiranja mladih o važnosti planiranja osobne solventnosti. Način na koji zadovoljavamo potrebe i ostvarujemo želje utječe na kvalitetu života i financijsku budućnost pojedinca kao i njegove obitelji.

Zaključeno je kako sve naše financijske odluke i aktivnosti imaju utjecaja na naše financijsko zdravlje u sadašnjosti, ali i budućnosti. Prije bilo kakvog zaduživanja, svatko mora procijeniti na koliki dio osobnog dohotka mjesečno može računati. Sukladno tome treba odrediti koliko će maksimalno svaki mjesec moći otplaćivati. Planiranje je početak i kraj svakog financijskog uspjeha te uvijek morate imati rezervni plan za "što ako...?". ■

ZAŠTITA POTROŠAČA U ELEKTRONIČKIM KOMUNIKACIJAMA, ŽELJEZNICI I POŠTI

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti organizirala je okrugli stol 2022. na temu zaštite potrošača u elektroničkim komunikacijama, željeznici i pošti. Uz predstavnike HAKOM-a na okruglom stolu sudjelovali su udruge za zaštitu potrošača: Hrvatska udruga za zaštitu potrošača, Glas Potrošača VSŽ, Dalmatinski potrošač, Potrošački centar, Udruga za zaštitu potrošača grada Samobora, Udruga za zaštitu potrošača Bjelovarsko-bilogorske županije i Potrošačica – društvo za zaštitu potrošačica i potrošača Hrvatske.

Nakon uvodnog pozdrava ravnatelja mr. sc. Mirana Gosta, odjel zaštite korisnika upoznao je predstavnike udruga s novim Zakonom o elektroničkim komunikacijama NN 76/22. Zakon o elektroničkim komunikacijama stupio je na snagu 12. srpnja 2022. godine. Prvi put zakonski se uređuje obveza operatorima koji do sada nisu bili predmet regulacije. Uređuju se usluge koje operatori pružaju putem interneta, bez vlastite mreže i infrastrukture kao što su Viber, WhatsApp, Facebook Messenger i sl.

HAKOM sukladno članku 27. Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu (NN br. 104/17) provodi redovito savjetovanje s predstavnicima korisnika usluga željezničkog prijevoza putnika u cilju unaprjeđenja usluge željezničkog prijevoza.

Temeljem čl. 55 Zakona o poštanskim uslugama, HAKOM je nadležan rješavati sporove između korisnika i davatelja poštanskih usluga. Od 1. srpnja 2021. na komercijalne pošiljke bez obzira na vrijednost obračunava se PDV kod uvoza. U rujnu ove godine izmijenjeni su Opći uvjeti i cjenik poštanskih usluga, tako da su navedene pošiljke izuzete iz obveze plaćanja gore navedenih troškova zastupanja HP-a u carinskom postupku. ■

SMANJI OTPAD OD HRANE

Svrha i cilj animiranog edukativnog video "Smanji otpad od hrane" je educirati stanovništvo da promjenom ponašanja mogu značajno smanjiti otpad od hrane kojega se u RH godišnje odloži oko 400.000 tona.

Putem navedenog videa senzibilizira se potrošače da promjenom svojih navika mogu uvelike doprinijeti smanjenju bacanja hrane, a samim time utjecati i na klimatske promjene uz dugoročnu viziju za razvoj ruralnih područja do 2040. godine. Nadalje, osvještavaju ih se da bacanjem hrane bacaju i svoj novac.

Klimatske promjene predstavljaju velik izazov ostvarenju ciljeva EU o održivosti te očuvanju bioraznolikosti. Europski zeleni plan i strategija "od polja od stola" ističu prioritet ostvarivanja održivosti prehrambenog sustava. Da bi se postigla održivost, ali i doprinijelo viziji Europske komisije za ruralna područja do 2040. godine, nužno je pronaći rješenja za problem bacanja hrane. Smanjenje bacanja hrane donosi uštede resursa uloženi u njezinu proizvodnju. Uz Europsku komisiju i Ujedinjeni narodi su postavili Cilj održivog razvoja 12.3. koji nalaže da se do 2030. prepolovi bacanje hrane po stanovniku.

Kako automobilu treba gorivo da bi se kretalo tako čovjeku treba hrana kako bi preživio. No ponekad ljudske oči vide i više nego što je tijelu potrebno te se zbog toga kupuje i naručuje previše hrane ili se skuha i više nego što se može jesti. Nažalost, višak te hrane završi u kanti za otpad, iako se njegovo bacanje moglo spriječiti.

Izrađeni animirani edukativni video "Smanji otpad od hrane" trajno će biti dostupan na: <https://youtu.be/mSEdnGZE7GA>. Za izradu tog animiranog edukativnog videa odobrena je potpora u iznosu od 24.843,75 kuna. Potpora je odobrena kroz Poziv za podnošenje prijedloga aktivnosti u provedbi Akcijskog plana NRM – 2021.-2022., godišnjeg provedbenog akcijskog plana Mreže za 2022. godinu koja se sufinancira sredstvima Mjere 20 "Tehnička pomoć" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2022. ■

Gostovanja KUD-a Frankopan

srpanj

Povijesna sekcija

U mjesecu srpnju članice Povijesne sekcije KUD-a Frankopan, Severin na Kupi, sudjelovale su na dva značajna događanja - svečanom obilježavanju Dana grada Karlovca i Dana grada Gospića.

Grad Karlovac je 9. srpnja svečano obilježio svoj 443. rođendan. Proslavu je obilježio mimohod 20 povijesnih postrojbi, među kojima je bila i Povijesna sekcija našeg KUD-a, te otvorenje šetnice Karlovačke građanske garde koju krase i interpretacijska ploča na kojoj jednostavno i dvojezično ova protokolarna postrojba priča svoju povijest i sadašnjost. Svečanim postrojavanjem, gradonačelniku su prijavak predali zapovjednici postrojbi nakon čega je upriličen prijem u Velikoj vijećnici kod gradonačelnika Damira Mandića i predsjednik Gradskog vijeća Marina Svetića. Slijedio je mimohod karlovačkim ulicama, a događanje je završilo neformalnim druženjem za sve sudionike u organizaciji Karlovačke građanske garde.

Dana 22. srpnja povijesna je sekcija sudjelovala na svečanom obilježavanju Dana grada Gospića i blagdana sv. Magdalene, a domaćin je bila Lička pukovnija Gospić. Osim u svečanom mimohodu ulicama grada Gospića, članice povijesne sekcije

sudjelovale su i na promociji monografije autora dr. sc. Jose Vrkaljane pod nazivom "Lička pukovnija kroz povijest" koja je održana na Veleučilištu Nikola Tesla. Uvodnu riječ prisutnima je uputila dekanica Veleučilišta dr. sc. Vlatka Ružić, nakon koje su recenzenti knjige doc. dr. Ivan Brlić s Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Područnog centra Gospić, Ivan Barić, tajnik Saveza povijesnih postrojbi Hrvatske vojske, te Mario Kalan bojnik u miru i izvanredni predavač na Hrvatskom vojnom učilištu Dr. Franjo Tuđman u Zagrebu, dali kratak osvrt o knjizi. Također, prisutnima se kratko obratio i autor dr. sc. Joso Vrkljan koji se zahvalio gradu Gospiću, županiji Ličko-senjskoj, Veleučilištu Nikola Tesla u Gospiću, svojoj obitelji i svima ostalima koji su pomogli da monografija ugleda svjetlo dana. Nakon toga uslijedila je i svečana dodjela poklona Grada Gospića povijesnim postrojbama hrvatske vojske, koje je uručio gradonačelnik Karlo Starčević. Cijelo događanje završilo je neformalnim druženje za okupljene predstavnike povijesnih postrojbi.

*Josipa Stanešić, tajnica
KUD "Frankopan" Severin na Kupi*

XIV. Severinska večer

Dana 27. kolovoza 2022. godine, nakon dvogodišnje stanke, u Severinu na Kupi održana je XIV. Severinska večer. Manifestacija je to koja na jednom mjestu objedinjuje povijesnu, etno-gastru priču s naglaskom na običaje Miholja jer je Severinsko područje jedini dio Gorskog kotara gdje uspijeva vinova loza. "Miholje u tradiciji i običajima" geslo je ove manifestacije koja već više od jednog desetljeća slavi ljepotu kulturno-povijesne baštine Severinskog kraja. Organizator Severinske večeri, već 13 godina je Kulturno-umjetničko društvo Frankopan, Severin na Kupi, koje okuplja malu skupinu entuzijasta i zaljubljenika u svoj kraj. Ovogodišnja Severinska večer financijski je podržana od strane Grada Vrbovskog i Primorsko-goranske županije.

Manifestacija je započela svečanim mimohodom sudionika. Pripadnici povijesnih postrojbi: Karlovačka građanska garda, Lička pukovnija – Gospić, Počasna postrojba grada Krapine – Krapinski Ilirci, Gradska straža Bakar i Povijesna postrojba grada Slunja, podnijeli su prijavak gradonačelniku Vrbovskog Draženu Mufiću. Članice povijesne sekcije KUD Frankopan su sa pripadnicima Karlovačke građanske garde otplesale nekoliko plesova. Mješoviti pjevački zbor Gimpl iz Ravne Gore izveo je nekoliko atraktivnih pjesama na francuskom i hrvatskom jeziku. Članovi Slovenskog Vrtičkarija nastupili su u ritmu, plesu i kostimima *country* stila. Dramska sekcije Frankopana na lokalnom je narječju izvela humoresku "Grođe naše sagdanje", autorice dr. sc. Marine Marinković o dobrobiti ispijanja vina u usporedbi sa novim trendovima u nutricionizmu. Program je završio tradicionalnim plesovima folklorne sekcije KUD-a i podjelom diploma i priznanja. Mnogobrojna publika u subotu je imala tako prilike biti dio ove lijepe priče u Severinu okupanom sunčevim zrakama, jer i kiša je odlučila sačekati i podržati rad članova Društva koji vrijedno i sa srcem rade na očuvanju kulturno-povijesne baštine svoga kraja i to već skoro četvrt stoljeća.

Josipa Stanešić, tajnica
KUD Frankopan, Severin na Kupi

Štrudla Fest Jaškovo

Članovi KUD-a Frankopan, Severin na Kupi, u subotu 3. rujna sudjelovali su na ŠtrudlaFestu koji se taj vikend održavao sedmi put za redom u Jaškovu pokraj Ozlja. Manifestacija je to koja slavi poznatu hrvatsku slasticu – štrudlu. U njenom izvornom obliku s jabukama ili sirom, ali i njenih izvedenica sa mesom, špinatom, aronijom ili čak janjetinom. Moramo se pohvaliti da smo 2019. godine upravo na toj manifestaciji odnijeli titulu "Najštrudle Hrvatske" s okusom jabuke i aronije.

Ove godine nije bilo natjecateljskog dijela, ali to nije umanjilo kvalitetu programa. Mnogobrojnoj publici predstavila se dramska sekcija našeg KUD-a koja je na lokalnom narječju izvela humoresku "Grođe naše sagdanje" autorice dr. sc. Marine Marinković o dobrobiti ispijanja vina u usporedbi sa novim trendovima u nutricionizmu. Program je završio tradicionalnim plesovima folklorne sekcije uz izvođenje narodnih i modernih pjesama.

Tjedan kajkavske kulture

U nedjelju 4. rujna članice Povijesne sekcije KUD-a "Frankopan" Severin na Kupi, sudjelovale su na svečanom otvorenju Tjedna kajkavske kulture 2022. u Krapini. Drugu godinu za redom, članice su imale priliku sudjelovati na svečanom otvorenju najvažnije kulturne manifestaciji u regiji. Naši domaćini bili su Počasna postrojba Grada Krapine "Krapinski Ilirci" koji su organizirali cjelodnevno druženje s organiziranim posjetom Muzeju krapinskih neandertalaca i Muzeju oldtimera Presečki, središnjim događanjem Mimohodom počasnih i povijesnih postrojbi i svečanim otvorenjem same Manifestacije, te zajedničkim druženjem gostujućih pripadnika Povijesnih postrojbi.

13. Kaiser Bal, Korneuburg, Austrija

U subotu, 3. rujna voditeljica Povijesne sekcije KUD-a Frankopan, Severin na Kupi, Josipa Stanešić, sudjelovala je na 13. Kaiser Bal, Korneuburg, Austrija. Odlazak na Bal omogućila je Karlovačka građanska garda s kojom Povijesna sekcija intenzivno surađuje posljednjih nekoliko godina, te grad Karlovac. Na Balu su još sudjelovali predstavnici grada Karlovca, predsjednik Gradskog vijeća gosp. Marin Svetić, te pročelnica Službe za ITU Mehanizam gđa Anita Trbuščić, predstavnici Karlovačke građanske garde; zapovjednik gosp. Emil Črne, tajnik gosp. Ivan Barić te gardistica gđa Danijela Dojčić. Bila je ovo prilika da se predstavi nadolazeći Bal Karlovačke građanske garde koji će se održati 8. listopada u Karlovcu kao prvi takve vrste u Hrvatskoj na kojem će u protokolu svečanog otvorenja sudjelovati upravo članice Povijesne sekcije, u pratnji pripadnika Karlovačke građanske garde.

Josipa Stanešić, tajnica
KUD Frankopan, Severin na Kupi

Bundevijada Vrbovsko

Tradicionalna 18. Bundevijada u organizacija Grada Vrbovskog održana je 8. i 9. listopada u Vrbovskom. Manifestacija je to koja se održava već dugi niz godina, a okuplja izlagače i OPG-ove iz cijele Hrvatske uz bogat kulturno-umjetnički program. KUD Frankopan, Severin na Kupi, svake godine s veseljem se odaziva na poziv za sudjelovanje. Ove godine to je bila gastro-etno sekcija sa svojim izložbenim kutkom i prezentacijskim štandom na kojem su se mogle naći raznovrsne delicije od kraljice jeseni - bundeve, te Povijesna sekcija koja je nastupila u pratnji pripadnika Povijesne postrojbe Hrvatske vojske Karlovačke građanske garde. Prikaz seoskog dvorišta, s kolima i starinskim oruđem za obradu zemlje, uz vrijedne članove koji su prezentirali starinske zanate i pregršt drugih sitnica bili su garancija za osvajanje nagrade i to 1. mjesta za najljepši izlagački prostor XVIII. Bundevijade. Nagrada je to koja mnogo znači članovima, jer uistinu su uložili veliki trud u pripremu prostora. Drugi dan Bundevijade članice Povijesne sekcije nastupale su s dva koreografrana valcera s pripadnicima Karlovačke građanske garde. Suradnja je to koja traje gotovo od osnutka Povijesne sekcije i svake godine je sve intenzivnija. Uz taktove valcera, naši su izvođači na trenutak zaustavili vrijeme i utihnuli dvoranu, te vratili mnogobrojnu publiku u neka davna vremena kada su šuškanje krinolina i zveket mačeva bili svakodnevnica. Tisuće posjetitelja kroz dva dana potvrda su dobre organizacije i vrijednosti ove manifestacije koja svake godine raste sve više i razvija se, namećući se tako kao najznačajniji događaj u ovom dijelu naše županije.

Obilježavanje dana Grada Samobora

15. listopada članice Povijesne sekcije su na poziv domaćina Samoborske narodne garde sudjelovale na svečanom obilježavanju Dana grada Samobora. U Svečanom mimohodu sudjelovalo je ukupno 16 povijesnih postrojbi Hrvatske vojske. Događanje je započelo polaganjem vijenaca u Parku domovinske zahvalnosti, nakon čega je slijedio mimohod povijesnih postrojbi ulicama grada Samobora, te postrojavanje i predaja prijavka gradonačelnici grada Samobora Petri Škrobor na trgu. Nakon istog uslijedio je i prijem voditelja postrojbi u Gradskoj vijećnici te razmjena poklona i zahvalnica, čime je završen službeni dio protokola. Neslužbeni dio uključivao je obilazak rudnika sv. Barbare u Rudama te zajednički ručak svih sudionika. Uspješna suradnja s Samoborskom narodnom gardom traje već nekoliko godina, te smo iznimno zahvalni svojim domaćinima, a posebno nas je radovao njihov dolazak na našu Severinsku večer.

*Josipa Stanešić, tajnica
KUD Frankopan, Severin na Kupi*

OBILJEŽENO 400 GODINA LOVA U LUKOVDOLU I SEVERINU NA KUPI

U Dragi Lukovdolskoj je održano predstavljanje monografije povodom 75 godina djelovanja lovačke udruge Lipov vrh, a događaj je u subotu, 10. prosinca 2022. okupio niz lovačkih stručnjaka te predstavnike nadležnih institucija i lovačkih udruga s nacionalne i lokalne razine. Bila je to dobra prigoda za isticanje niza argumenata i činjenica koje potvrđuju kako se na području Grada Vrbovskog, odnosno Lukovdola i Severina na Kupi lov dokumentirano odvija već više od 400 godina, a arheološki podaci istraživanja u lukovskoj Tetinjoj jami i zaumolskoj Židovskoj hiši potvrđuju kako se na ovom području lovilo još od pra-povijesnih vremena.

Uređivački tim je predstavio šti-vo monografije na gotovo 400 stranica, a glavni povod je obilježavanje 75 godina osnivanja lovačke udruge lovačkog društva Lipov vrh koje i danas okuplja nešto manje od 100 severinskih i lukovdolskih lovaca. Ovu publicističku inicijativu je pred dvije godine pokrenuo tadašnji predsjednik Damir Babić. Glavni izričaj knjige je foto-dokumenta-

ristički uz vrlo informativan stil, koji se osim lovcima i lovnim stručnjacima obraća i najširoj javnosti. "Ambicioznim sadržajem i obradom niza stručnih tema želimo odati priznanje svim našim članovima te ostaviti pisani trag o djelovanju naše lovačke udruge koja je u ovih 75 godina od svog osnivanja dala važan doprinos goranskom i hrvatskom lovstvu", istaknuo je Marijan Kavran, glav-

ni urednik monografije, dodavši kako je isprva namjeravao napraviti kraći presjek aktivnosti po godinama uz pomoć fotografiju, ali se tijekom istraživanja arhive i povijesne građe po muzejima i privatnim zbirkama, zaključilo kako bi bila prava šteta obraditi samo 75 godina formalnih aktivnosti ove udruge, jer na ovom dijelu Gorskog kotara organizirani lov postoji najmanje 400 godina.

Knjiga predstavlja važan izvor stručnih podataka, statistika i analiza, ali također obiluje nizom poetskih i esejističkih crtica, a tu su mnogobrojni prikazi umjetničkih djela s temom lova - od grčkih mitskih motiva u kojima dominira božica Diana, pa sve do prikaza lova u Rusiji i Njemačkoj ili tradicionalnih engleskih utrka s psima i konjima u potrazi za lisicama. S lovačkog stajališta, u knjizi se premijerno analiziraju lovačke aktivnosti na dvoru kralja Trpimira, kao i uzgoj lovačkih ptica u starom Dubrovniku. Tu su naravno mnogobrojne suvremene fotografije divljači i opreme, snimke s kamera u lovištu, ali i korisne informacije prikupljene iz povijesne periodike, kao i bogata foto-dokumentacija o samom lovištu koje je u pogledu flore i faune danas vrlo raznoliko i jedinstveno je lovno područje na kojem obitavaju sve tri hrvatske zvjeri, kao i značajna populacija jelenske divljači i divlje svinje, te brojna sitna divljač.

Upravo su na opisanom području bili lovno aktivni mnogobrojni severinski i bosiljevski grofovi, posebice Zrinski i Frankopani koji su za potrebe lova u 16. i 17. stoljeću gradili lovačke kuće i dvorce, poput zgrade sadašnjeg faroža u Plemenitašu, kao i druge lovne objekte unu-

tar svojih dominija. Stari urbari - Modruški, a posebice Severinski iz 1774. potvrđuju obvezu sudjelovanja kmetova u lovu. Također, zabilježeno je i pravo stanovništva za upotpunjavanje prehrane puhovima i drugom sitnom divljači.

Rijeka Kupa i dvorac u Severinu predstavljaju važan dio zavičajnog identiteta, a upravo je taj utvrđeni grad bio u 19. stoljeću jedno od središta Ilirskog pokreta zahvaljujući vlasniku Ambrozu Vranicaniju. Kroničari i tadašnje novine su bilježili česti dolazak u Severin čuvenog austrijskog vojskovođe, rimskog princa i gospodara Bosiljeva Lavalu Nugenta i njegovih sinova - Artura, te posebice Alberta koji je bio zapovjednik čuvenih bosiljevskih serežana tijekom nemira u Zagrebu 1845., a on je nosio banske insignije i bio pratnja prilikom inauguracije bana Jelačića 1848. godine. Dolazio je u Severin često i Vranicanijev zet Josip Marojčić, general austrijske vojske koji je jedno vrijeme bio za-

povjednik Ogulinske regimente. Isprva tek u lov i na vikend odmore, sve dok mu nije za oko zapela prelijepa i visoko obrazovana kći Neža. U dijelu današnjeg lovišta prije i za vrijeme II svjetskog rata imao je nadaleko poznati zvjerinjak zagrebački industrijalac i predsjednik industrijske komore Vladimir Arko.

“Svi su ti povijesni izvori važni i za naše današnje gospodarstvo u lovištu, jer posjeduemo i povijesne podatke o promjenama u stanju, brojnosti i rasprostranjenosti divljači. Primjerice, 'iz povijesnih knjiga' smo saznali kako je posljednji jelen odstrijeljen 1854. godine na planini Okrugljak o čemu uz opise lovišta i krajeva oko Kupe piše kasniji lukovdolski učitelj Dragutin Hirc, veliki hrvatski prirodoslovac”, istaknuo je Dalibor Babić, zamjenik glavnog urednika i upravitelj Šumarije Zagreb. “Neke vrste divljači su bile kroz brojne ratove i druge česte mijene gotovo istrebljenje, poput jelena ili risa, ali predanim djelovanjem lovaca i organiziranim aktivnostima nadležnih institucija stvari su se znatno poboljšale. Primjerice, domaći ljudi kroz poslijeratni period nisu uopće poznavali jelensku divljač, a ris je uspješno reintroduciran u suradnji sa slovenskim institucijama. Naše lovište ima izuzetno povoljnu umjerenu klimu i posljedično ozbiljan fond divljači. Dio vrijednih nacionalnih trofeja je stečen upravo u našem lovištu i konstantno se podiže kvaliteta staništa, a time i kvaliteta divljači. Udruga je osim stjecanja značajne trofejistike uspješna i kroz niz

natjecanja u streljaštvu, a pomalo se približavamo zlatnoj trofeji jelena, što nam je također povijesni cilj”, zaključio je Babić.

Istaknuto je kako povijest ovog kraja naizmjenice povezuje lov i tada utjecajne ljude, ali i obiluje nizom intrigantnih crtica, te trajnih nepoznanica. Tako je u Blaževcima kod Kupe 1882. živjela obitelj Krleža. U lukovski kraj redovito je navraćao i hrvatski ban Ivan Šubišić koji je u Vrbovskom imao odvjjetnički ured i volio je popit dobru frankovku iz plodnih Rodina i pojesti dobar divlji gulaš. Ovdje su prolazile mnoge ključne povijesne ceste, još od antičkih i rimskih vremena išle su dolinom Kupe, tako se i čuvenom Karolinom kod Osojnika provezla carica Marija Terezija, a Petar Preradović je spjevao sonet “Milim pokojnicima” u čast prerano preminulog severinskog lovca i saborskog zastupnika dr. Josipa Vranicanija koji je bio član carevinskog vijeća u Beču i koji je redovito komunicirao s tadašnjim carem Franjom Josipom. U Severin je dolazio vrlo hrvatski sin i domoljub Ivan Kukuljević Sakcinski, prvi govornik hrvatskim jezikom u Saboru. Ambrozov kum je bio vodeći Ilirac Ljudevit Gaj. U Severin su navraćali i grof Drašković, biskup Strossmayer, kao i banovi Mažuranić i Pejačević. Sve su osobe tog statusa i položaja redovito bili lovci.

Severinsko i lukovsko lovište je lijepo opisao i orisao Milan Šenoa, geograf i pisac, sin velikog Augusta Šenoe. On je, zajedno s mnogim uglednicima i društvenom kremom rado na-

vraćao u Gorski kotar, u "Hrvatsku Švicu" kako su naš kraj tada kolokvijalno nazivali, a Severin i Lukovdol su odavnina klimatski i krajobrazno predstavljali prvi dodir s najljepšim hrvatskim planinama na cestama prema Jadranskom moru. Veliki obol opisu Gorskog kotara i ovog kraja dao je Rudolf Strohal, kao i povjesničar Radoslav Lopašić koji je jedno vrijeme bio i općinski bilježnik i sudac u Severinu. Lov je tada bio način za upotpunjavanje vremena, kao i za lijep prikaz aristokratskih posjeda. Ali u njemu nisu značajnije sudjelovali kmetovi niti stanovništvo izvan plemićkih krugova, što se promijenilo nakon 1848., odnosno nakon 1918. Dolazili su u severinska lovišta i lovci iz cijele Europe, a iznimno je važan sačuvani putopis o lovu od strane uglednog njemačkog zoologa A. E. Brehma (1829. - 1889.), te E. Mohra (1828. - 1876.), njemačkog trgovca i istraživača. Oni su vrlo detaljno opisali svoje iskustvo lova na vukove u Severinu na Kupi kod domaćina Emanuela Vranicanija iz 1871. godine o čemu je čitala tadašnja europska lovačka krema. Isti Vranicani je iznenada umro 1891. godine, a netom prije toga bio je jedan od inicijatora i član Organizacijskog odbora lovačke izložbe 1891. u Zagrebu gdje su izložene i mnogobrojne trofeje iz lovišta Lukovdool / Severin.

Na promociji je sudjelovao niz uglednih gostiju, od gradonačelnika Grada Vrbovskog Dražena Mufića, zamjenika župana PGŽ Petra Mamule, glavnog tajnika Hrvatskog lovačkog saveza Hrvoja Kukasa, predsjednika sekcije Lovci u medijima HLS Božidara Rožmana, predsjednika Lovskog saveza PGŽ dr. sc. Josipa Malnara do predsjednika DU Družac Bosiljevo Tomislava Grguraša. Bili su tu i članovi obitelji bivših lovaca, uključujući Zoricu Muhvić, odyjetnicu i bivšu sutkinju, ujedno i suprugu bivšeg predsjednika Vilima Muhvića, kao i Eduard Krizmanić ispred Vatrogasnog društva Lukovdol, ujedno i sin bivšeg tajnika Milorada Krizmanića koji je tu funkciju obavljao odmah iza Drugog svjetskog rata. Nazočio je i Kristijan Osojnički, sin preminulog tajnika Zdravka Osojničkog i mnogi drugi. Događaj je

moderirao urednik na HRT, Mislav Togonal i sam lovac te veliki prijatelj i ljubitelj Gorskog kotara.

"Ljudi su najveći kapital svake organizacije, stoga procjenjujem kako će ovako strukturirana i motivirana udruga i dalje biti značajan pokretač aktivnosti u lokalnoj zajednici, jer je većina članova aktivna i u lokalnim vatrogasnim društvima, kao i u udrugama povezanim s kulturom. Svim članovima čestitam ovaj važan jubilej i želim puno uspjeha u budućem radu, kao i još više mogućnosti za buduću zajedničku suradnju", istaknuo je gradonačelnik Mufić, dodavši kako je Grad Vrbovsko usvojio razvojne dokumente koji sadrže niz mjera iz područja civilne zaštite, a lovačka udruga Lipov vrh je već dokazala kako može biti važan sigurnosni čimbenik, što se potvrdilo u nizu slučajeva oko teme nezakonitog kretanja migranata ili kod drugih pitanja povezanih uz državnu granicu. "U vremenima kada posljedice klimatskih promjena postaju sve vidljivije i kada uočavamo veći interes nacionalne i europske politike za temu zelene tranzicije postoje dobre mogućnosti za povećanje značaja svih društvenih dionika koji inače djeluju na goranskom ruralnom prostoru. Lovci su jedan od aktivnijih segmenata naše zajednice i tu vidim mogućnosti za još bolju suradnju", dodao je Mufić.

Veliku podršku u daljnjem radu okupljenim lovcima je pružio i Hrvoje Kukas, tajnik središnje lovačke organizacije HLS koji je ovom prilikom svečano uručio veliki grb saveza lovniku Tomislavu Vrbancu. Nama je važno djelovanje svih lovačkih udruga, pa tako i ovog važnog

društva koje ima impresivnu povijest, a i sam sam obiteljski vezan za šire područje Pokuplja i znam kako su oko Bosiljeva ljudi oduvijek brinuli o divljači i o lovstvu. Predsjednik Lovskog saveza PGŽ dr. sc. Josip Malnar se afirmativno nadovezao na druge goste i povukao je paralelu s drugim goranskim društvima i bogatom tradicijom goranskog lovstva. "U Gorskom kotaru lov je nešto više od običnog hobija, a ovo društvo je dosada dalo, ali i ima niz značajnih i istaknutih pojedinaca", rekao je Malnar. Podršku je pružio i ravnatelj NP Rišnjak Mario Antolić koji je i sam svoj lovački staž stjecao u ovoj udruzi i smatra kako se kroz aktivnosti zaštite prirode i staništa može realizirati niz EU projekata i kako lovci moraju moderno i pametno osluškivati buduću smjer razvoja lovačkih djelatnosti na razini europskih politika. Predsjednik udruge Družac iz Bosiljeva Tomislav Grguraš je okupljenima prenio pozdrave svih njihovih članova te se zahvalio na dosadašnjoj uzornoj suradnji i organizaciji zajedničkih lovova.

Ivan Babić, stručna osoba zadužena za provedbu Lovnogospodarske osnove se ispred uredništva osvrnuo na fond divljači i stalnu brigu o unapređenju lovnotehničkih objekata u lovištu, dok je Josip Šepčić, veterinar sa višedesetljetnim stažom istaknuo kako se ovo lovačko društvo uistinu ima i čime ponositi, jer se napravio velik napredak oko gospodarenja s divljači. Pokrenut je pionirski program lovnog turizma, ali je naglasio uspješnu suradnju s okolnim društvima, što je u monografiji opširno opisao bivši tajnik Ivan Canjar. Naši prvi susjedi, kolege iz društava Jelenski jarak i Družac Bosiljevo su pravi primjer dobrosusjedske suradnje. Oni su

nam oduvijek bili velika podrška u radu, a posebno smo ponosni na suradnju sa slovenskim kolegama iz LD Sinji Vrh te LD Predgrad. "Zamolio bih utjecajne goste da obrate pozornost na buduće natečaje o zakupu lovišta, jer smatram kako bi bilo šteta da se 2027. godine kada nam istječu ugovori, naši lokalni lovci moraju natjecati s potencijalnim interesentima s puno većim kapitalom. To su naša domaća lovišta koja okružuju naše kuće, naše njive i naše šume. Država i zakonodavac bi trebali osigurati nastavak zakupa zajedničkim lovištima što se poklapa s interesima lokalne zajednice", zaključio je Šepčić.

Nevenko Žagar se ispred lovaca-članova zahvalio svim gostima na dolasku te je istaknuo kako će ova vrijedna knjiga otići od zaborava neke trenutke i mnoga važna imena bivših članova koji su obilježili 75 godina postojanja, poput čuvenog lovca Antona – Tonje Kavrana te tragično preminulog Dejana Kapša, ali i predstavnike važnih obitelji Babić, Cesnik, Gerić, Kapš, Kasun, Krizmanić, Krajačić, Krmarčić, Kranjac, Lukšić, Maljevac, Maršal, Medved, Mrvoš, Osojnički, Pavlinac, Pavlinić, Panijan, Perše, Piršić, Sečen, Vilhar, Vrbanc, Vrcelj, Vujnović, Žagar, Žalac, Žuteg i mnogih drugih koji su djelovali ili još uvijek djeluju u udruzi Lipov vrh. Udruga se ponosi lijepom zbirkom trofeja pokojnog Vilima Muhvića (Vilka Stričeka). Stoga se još jednom Žagar zahvalio prisutnoj obitelji Muhvić na vrijednoj donaciji.

U ime spriječenog predsjednika Arseno Štefanca svim gostima se zahvalio lovnik Tomislav Vrbanc koji je uz pomoć tajnika Dubravka Muhara bio domaćin promocije i ugodnog druženja lovaca i gostiju, koje u tome nije spriječio niti jako loše vrijeme. ■

U ovom predblagdanskome broju časopisa koji držite u rukama donosimo nekoliko zanimljivih starih fotografija kako bismo ih otrgnuli zaboravu, a ujedno i podsjetili kako je Vrbovsko izgledalo nekada. Iz 1927. godine imamo dvije zanimljive fotografije, snimljene na poznatim lokacijama. Na prvoj vidimo popravak automobilske gume na mjestu zvanom "cirkula". U pozadini se vidi stara kuća obitelji Šragalj. Cesta i sam krajolik su jako zanimljivi, a posebno zaštitni zid uz cestu. Starije generacije dobro pamte takvu cestu. Na drugoj fotografiji vidimo isti taj automobil, ali sa spuštenim krovom na suprotnoj strani "cirkule" na zavoju u Senjskom. Bilo bi zanimljivo kada bismo doznali tko je u au-

Vrbovsko kroz stare fotografije

tomobilu. Možda su dobrostojeći mještani Vrbovskog???

Fotografijama pridodajemo razglednicu Vrbovskog iz 1937. godine snimljenu sa Šragljevog brijega u pravcu Senjskog s lijepim pogledom na Lišćev bri(je)g. Razglednica pruža prekrasan panoramski pogled. Lijepo se ističe zid uz cestu prema Dobri. Posebnu pažnju privlače obrađene površine ispod Klajner brda i Vujnovića.

Na kraju jedna "suvremenija" fotografija snimljena najvjerojatnije oko 1970. godine iz "cirkule" u Vrbovskom u pravcu Senjskog. Sada je na njoj vidljivo

dosta novoizgrađenih kuća, gradnje su u tijeku, prolaze dalekovidni... Pogled se pruža po prekrasno obrađenim njivama i vrtovima i podsjeća na vremena kada su postojala domaćinstva u svim našim mjestima i proizvodila hranu za svoje potrebe. Svaki pedalj zemlje se obrađivao.

Vjerujemo da će ovih nekoliko fotografija snimljenih na gotovo istom mjestu u određenim vremenskim razmacima kod mnogih mještana Vrbovskog probuditi uspomene, a mlađe generacije mogu vidjeti kako se Vrbovsko razvijalo u periodu od gotovo 100 godina. ■

